TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-05-09
Diarienummer
BN-2025-00112

Kungsbacka

Uppföljning och prognos, april 2025

Förslag till beslut i Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden godkänner uppföljning per april och prognos 2025.

Byggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Bygg- och miljöförvaltningen har upprättat uppföljning och prognos per den 30 april 2025 för Byggnadsnämnden enligt kommunens riktlinjer.

Byggnadsnämnden redovisar ett utfall mot budget på -0,9 miljoner kronor per april. Prognosen för helåret visar att nämnden har en sammantagen budget i balans för 2025.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-09
Uppföljning och prognos april 2025, rapport

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd

Katarina Öryd
Förvaltningschef

Christina Nordberg
Controller förvaltning

Christina Nordberg

Controller Förvaltning

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

Kungsbacka

Uppföljning och prognos april 2025

Byggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning 3
1.1 Miljö- och hälsoskyddsavdelningen 3
1.2 Geodata- och bygglovsavdelningen 4
1.3 Insikt - NKI-resultat helår 2024 4
2 Ekonomi 6
2.1 Apriluppföljning drift 6
2.2 Apriluppföljning investeringar 9

1 Inledning

Helårsprognosen för Byggnadsnämnden visar att nämnden och förvaltningen sammantaget har en budget i balans för 2025.

Nedan följer en kortfattad redovisning av viktiga händelser i verksamheterna under perioden januari till april 2025.

1.1 Miljö- och hälsoskyddsavdelningen

I fas med tillsyns- och kontrollplan

Inom Miljö & Hälsoskydd är tillsynsarbetet i bra fas enligt beslutad tillsyn- och kontrollplan för tillsyn inom miljöbalkens område, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och folköl med flera. Antalet inkomna händelsestyrda ärenden är något lägre inom vissa områden t ex för överklagande och sanktionsavgifter samt prövningsärenden inom miljöfarliga- och hälsoskyddsverksamheter. Inkommande klagomål har ökat och även prövningsärenden inom små avlopp och servering.

Gårdsförsäljning från 1 juni 2025

Riksdagen har sagt ja till gårdsförsäljning av alkohol med lagändring från 1 juni. Lagen ger småskaliga producenter av alkoholdrycker möjlighet att sälja en flaska spritdryck, tre liter öl, vin, och cider t ex, från gården efter en betald besöksupplevelse som en visning. Det kommer ställas omfattande krav för att producenterna ska få det tillstånd som krävs. Miljö & Hälsoskydd förbereder sig inför att lagen ska träda i kraft så att ansökningsprocessen går så smidigt som möjligt.

Ny organisation

Under året kommer en ny organisation sjösättas inom Miljö & Hälsoskydd. Syftet är att öka förmågan att möta framtidens behov så att vi skapar värde för de vi är till för. Men också att stärka förutsättningarna för att utföra vårt grunduppdrag med hög kvalitét och samtidigt få en hållbar arbetsmiljö. Fokus under våren har varit att ta fram en gemensam tillsynsprocess inom miljöbalken för att skapa samsyn och lägga grunden för en mer effektiv tillsyn.

Arbete för trygga krogmiljöer

Miljö & Hälsoskydd har haft en krögarträff som var mycket uppskattad i linje med Lätt & Rätt. Det har också anordnats en utbildning "Narkotikafria krogar i Kungsbacka" där syftet är att vi tillsammans ska bidra till tryggare krogmiljöer i Kungsbacka.

Utvecklingsarbete

Framtidens köldmedieprocess fortlöper enligt plan där olika intressenter intervjuas för att fånga deras insikter och behov. Förvaltningen har fått externa medel för det här projektet. Syftet med projektet är att utveckla en automatiserad lösning för handläggning av köldmedier för att frigöra mer tid för proaktivt arbete och förbättra kundservicen.

Förvaltningen har tagit tillvara på tidigare innovationsinitiativ och insikter för **tillsyn av hästgårdar**. Utvecklingsarbetet är en fortsättning där digitala verktyg vid tillsyn på fält och självservice implementeras. Ett av de önskemål som har kommit fram är att kunderna själva ska kunna boka in tillsynsbesök eftersom ett besök ofta kräver planering med jobb och andra åtagande. Miljö & Hälsoskydd testar nu tjänsten som en en kombination mellan självservice och kalenderbokning.

Ett pilotprojekt testas just nu där förvaltningen erbjuder förmöte inför **ansökan om serveringstillstånd**. Genom tidig dialog får vi en bättre bild av den sökande samtidigt som vi kan ge snabbare besked till kunden. Målet är att göra processen enklare och mer förutsägbar.

Arbetet fortgår med att ta fram en gemensam **tillsynsprocess för miljöbalken** för att ta fram ett gemensamt arbetssätt samt förbättra vår kundservice. Kartläggning pågår i första hand inom de delar av tillsynsprocessen som på sikt kan automatiseras och optimeras.

1.2 Geodata- och bygglovsavdelningen

Ärendeflöde

För alla sorters ärenden och beslut (allt från nybyggnadskartor till slutbesked) inom byggahus-processen har vi för 2025 budgeterat med en ökning på 12 procent jämfört med förra året. Som det ser ut för de första fyra månaderna når vi inte riktigt upp till detta, även om det inte är så långt efter. När det gäller utförda mättimmar för Teknik så ligger vi ungefär där vi ska för perioden, till och med lite över.

Verksamheterna har lite lägre intäkter än budgeterat för perioden. Det beror dels på att det har kommit in färre ärenden än budget, dels på något lägre takt ut på byggloven.

Projekt (ett urval av det vi har igång)

Digitalisera äldre detaljplaner: Projektet löper på och totalt är 143 planer digitaliserade, varav 60 i år. Av dessa 143 är 90 uppladdade till Nationella geodataplattformen (NGP). I mars hade projektet full takt om 25 detaljplaner. Under året har också de första digitala planerna börjat publiceras internt i kartportalen.

Stärka hanteringen av geodata: projektet är en del av det kommungemensamma programmet "Framtidens datadrivna kommun" och är ett av de projekt som är först ut i programmet. Projektet beräknas pågå under 2025. Här kommer kort beskrivning av projektet.

Projektet syftar till att förbättra kommunens hantering av geodata genom att skapa tydliga rutiner för kvalitet, säkerhet och ansvarsfördelning. Det innebär att bestämma vem som ansvarar för olika datamängder, införa ett system för att beskriva data på ett strukturerat sätt och säkerställa att rätt teknik finns för att hantera stora datamängder. För att uppnå detta kommer projektet att kartlägga hur data skapas, används och lagras, identifiera och åtgärda brister samt införa kontroller som förhindrar framtida fel. Dessutom ska tydliga arbetsrutiner och ansvarsområden etableras. Målet är att kommunen ska få bättre kontroll över sin geodata och kunna använda den mer effektivt och säkert.

Tidsbokningssystem: Vi öppnade upp systemet för bokning av inspektörer för tekniska samråd, arbetsplatsbesök och slutsamråd 4 mars, med första bokningsbara tid 14 april. Redan har drygt 30 bokningar gjorts i systemet och det flyter på bra, även om några mindre justeringar ska göras. Vi märker redan att samtalen till Kungsbacka Direkt har minskat betydligt och samtalen kommer säkerligen minska ytterligare efter 14 april då vårt gamla system inte längre kommer löpa parallellt. Näst på tur att få ett bokningssystem är lägeskontroller och utstakningar.

Nova - ny webbversion av verksamhetssystemet ByggR: De första användarna (koordinatorer och registratorer) är live i systemet sedan mitten av april. Handläggare och inspektörer går över 22 april, och mätningsingenjörerna och kartingenjörerna den 13 maj. Övergången löper nästan på som planerat, det är mycket arbete med att flytta över alla mallar och sätta upp systemet. Vi har skjutit fram övergångsdatum lite från urspungsdatum för att hinna klart med mallar och dashboard och för att få mer tid att stötta varje grupp som går över.

1.3 Insikt - NKI-resultat, helår 2024

Varje år genomför Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) undersökningen *Insikt*, som bygger på företagarnas upplevelse av kommunens service- och myndighetsutövning. Här ingår bygg- och miljöförvaltningens verksamheter bygglov, serveringstillstånd, miljö- och livsmedelstillsyn. Helårsresultat för 2024 av det sammanlagda nöjd-kund-indexet (NKI) för Kungsbacka kommun som publicerades i slutet av april är 64. Det är

en liten minskning jämfört med 2023 då resultatet var 66. Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra företagsklimatet. År 2023 nådde vi vår högsta notering någonsin inom bygglov, efter flera års målmedvetet arbete. För 2024 ser vi att vi går fram inom miljö.

2 Ekonomi

2.1 Apriluppföljning drift

Drift (belopp i miljoner kronor)

	Bokslut 2024	Årsbudget 2025	Helårs-prognos 2025	Avvikelse 2025
Byggnadsnämnden	-1,3	-1,7	-1,5	0,2
Geodata & Bygglov				
Intäkter	30,2	32,3	32,3	0,0
Kostnader	-48,6	-53,8	-55	-1,2
Miljö & Hälsoskydd				
Intäkter	20,0	20,3	20,3	0,0
Kostnader	-35,4	-37,5	-36,5	1,0
Kommungemensamt program				
Intäkter	0	0	3,7	3,7
Kostnader	0	0	-3,7	-3,7
Periodens resultat	-35,1	-40,4	-40,4	0,0

Analys och kommentarer till nämnden

Den sammanfattande bedömning per april är att Byggnadsnämnden med bygg- och miljöförvaltningen kommer att ha en budget i balans under 2025.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden redovisar ett överskott för perioden på +0,1 miljoner kronor. Prognoser för helåret per april visar på ett litet överskott på +0,2 miljoner kronor. Överskottet gäller i första hand budget för arvoden.

Geodata & Bygglov

Sammanfattning

Per april redovisar Geodata- och bygglovsverksamheten ett underskott jämfört med budget på -1,5 miljoner kronor. Intäkterna avviker med -1,8 och kostnaderna med +0,3. Helårsprognosen visar på ett underskott jämfört med budget på -1,2 miljoner kronor. Intäkterna väntas sammantaget vara i balans med budget medan kostnaderna väntas avvika med -1,2 miljoner kronor.

Intäkter

Geodata- och bygglovsverksamheten redovisar 1,8 miljoner kronor lägre intäkter för perioden än budgeterat. Merparten av avvikelsen, -0,8 miljoner kronor, gäller ersättning för arbete i det kommungemensamma programmet Framtiden datadrivna kommun. Orsaken är att projekten inte kommit i gång i den utsträckning som budgeterats för perioden. Utfallet för nybyggnadskartor avviker med -0,2 miljoner kronor, lägeskontroller och

utstakningar med -0,2 miljoner kronor och bygglovs- och sanktionsavgifter med -0,6 miljoner kronor. Resterande intäkter är i balans med budget för perioden

I budget för 2025 räknade verksamheten med en ökning av antalet ärenden inom bygga-hus-processen med 12 procent jämfört med år 2023. Utfallet för de första fyra månaderna är något lägre än budgeterat, vilket resulterat i lägre intäkter än väntat. För bygglov beror de lägre intäkterna även en lägre takt ut för bygglovsärenden på grund av införande av en ny webbversion av verksamhetssystemet ByggR (Nova).

Helårsprognosen för intäkterna är trots det något lägre utfallet per april en sammantagen budget i balans. Verksamheten bedömer att utfallet per april kommer att tas igen eller kompenseras av högre utfall för andra intäktsposter för helåret.

Kostnader

Geodata- och bygglovsverksamheten redovisar 0,3 miljoner kronor lägre kostnader för perioden än budgeterat. Personalkostnaderna är högre än budgeterat -0,7 miljoner kronor. Det beror främst på något högre bemanning än planerat för perioden. De övriga kostnaderna avviker mot budget med +1,0 miljoner kronor. Merparten av avvikelsen gäller avsatta medel för flygfotografering som är beställd men inte färdigställd och fakturerad per april.

Helårsprognoser per april för kostnaderna visar på ett underskott jämfört med budget på -1,2 miljoner kronor. Hälften av underskottet gäller personalkostnader. Den främsta orsaken är att vi stärker mätningsenheten med ytterligare en mätare till hösten. Resterande underskott gäller övriga kostnader och flygfotografering som väntas bli dyrare än den budget som reserverats för ändamålet.

Miljö & Hälsoskydd

Sammanfattning

Per april redovisar Miljö- och hälsoskyddsverksamheten ett överskott jämfört med budget +0,5 miljoner kronor. Intäkterna avviker med -0,4 miljoner kronor och kostnaderna med +0,9 miljoner kronor. Helårsprognosen för perioden visar på intäkter i balans med budget men lägre personalkostnader, +1,0 miljoner kronor.

Intäkter

För perioden redovisar Miljö- och hälsoskyddsverksamheten 0,4 miljoner kronor lägre intäkter än budgeterat. Utfallet för Livsmedelskontroll och Serveringstillstånd, både för Kungsbacka och Mölndal, är i balans med budget för perioden. Avvikelsen per april gäller händelsestyrd och behovsprioriterad miljöbalkstillsyn.

Helårsprognosen för intäkterna visar på en sammantagen budget i balans. De förskottsbetalade årliga avgifterna väntas bli något lägre än budgeterat, vilket kompenseras av resterade intäkter.

Verksamheten har beviljats externt bidrag för två projekt på totalt 0,6 miljoner kronor. Det är 0,3 miljoner kronor från Länsstyrelsen för ett MIFO fas 2-projekt (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Samt 0,3 miljoner kronor från Formas för ett undersökande projekt om Framtidens köldmedieprocess.

Kostnader

För perioden redovisar verksamheten lägre kostnader än budgeterat, +0,9 miljoner kronor. Det är personalkostnaderna som står för avvikelsen, +0,9 miljoner kronor medan de övriga kostnaderna är i balans med budget. Huvudorsaken till överskottet är tillfälligt vakanta tjänster där personal valt att gå vidare till andra tjänster och det blir ett glapp innan ny personal finns på plats.

Helårsprognosen visar på ett överskott för personalkostnaderna på +1,0 miljoner kronor. Rekrytering pågår av vakanta tjänster och beroende på hur utfallet blir kan prognosen komma att ökas per augusti. De övriga kostnaderna väntas vara i balans med budget.

Kommungemensamt program – Framtiden datadrivna kommun

Externa kostnader för det kommungemensamma programmet framtidens datadrivna kommun redovisas på

bygg- och miljöförvaltningens konton. För att inte blåsa upp verksamheternas omsättning redovisas dessa kostnader och intäkter separat i tabellen. Programmet finansieras av centralt avsatt budget.

Osäkerheter i prognosen per april

Eftersom förvaltningens verksamheter i hög utsträckning är avgiftsfinansierade och beroende av efterfrågan i form av ärendeingång finns alltid en viss osäkerhet i intäktsprognoserna. Våra verksamheter är också beroende av att vi har tillräckligt med personal för att hantera planerade och inkommande ärenden och våra möjligheter att snabbt ställa om till ökad eller minskad ärendemängd är begränsad. Om vi saknar personal behöver vi flytta fram planerad tillsyn och riskerar avgiftsreduktioner för bygglovsavgifterna om vi inte kan hålla lagstadgade handläggningstider.

2.1.1 Åtgärder vid budgetunderskott

Detta avsnitt är inte aktuellt för Byggnadsnämnden som varken har en prognos som visar ett underskott eller en negativ resultatfond.

2.2 Apriluppföljning investeringar

Investeringar (belopp i miljoner kronor)

	Bokslut 2024	Utfall Jan-Apr 2025	Årsbudget 2025	Helårsprognos 2025	Avvikelse 2025
Löpande årliga investeringar					
Utgifter	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0
Övriga investeringar					
Utgifter					
Inkomster					
Reinvesteringar					
Utgifter					
Lokalinvesteringar					
Utgifter					
Inkomster					
Exploatering					
Utgifter					
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
Utgifter					
Inkomster					
Netto	**0,1**	**0,1**	**0,3**	**0,3**	**0,0**

Löpande årliga investeringar

Nämndens budget för löpnade årliga investeringar på 255 000 kronor används för nyinvestering och reinvestering av i första hand olika typer av mätinstrument som används vid tillsyn, kontroll eller mätuppdrag.

Under perioden januari till april har två investeringar gjorts. Mätningsenheten har investerat i en ny drönare. Teknikutvecklingen sker snabbt när det gäller drönare och efterfrågan på drönaruppdrag har också ökat. Förvaltningen har därför behov av att följa med i teknikutvecklingen och fortsätta utveckla arbetet med drönare.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har köpt ett portabelt provtagningsinstrument för effektivare mätning i fält vid i första hand avloppstillsyn. Instrumentet kan analysera flera parametrar samtidigt och ge resultatet inom några minuter. Fördelen med detta instrument är att det ger handläggarna ett mer komplett underlag vid bedömning av anläggningens funktion. Användandet av instrumentet vid avloppstillsyn bedöms främst bidra till ökad tydlighet om brister för handläggare och fastighetsägare men även för de serviceföretag som anlitas för att åtgärda bristerna. Detta väntas även bidra till att göra tillsynen effektivare och billigare för kunden.

Förvaltningen har löpande behov av att investera i ny utrustning. Per april är därför prognosen för helåret att vi kommer att använda hela investeringsbudgeten för 2025.

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-04-09

Diarienummer
BN 2025-000659

Kungsbacka

Yttrande över granskning av fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad 2050

Förslag till beslut i byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden antar yttrande, daterat 2025-04-09, och översänder det som sitt svar till samhällsbyggnadskontoret

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över granskningshandling med förslag till fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad, upprättad av samhällsbyggnadskontoret i Kungsbacka kommun.

Den fördjupade översiktsplanen beskriver den framtida utvecklingen av Kungsbacka stad fram till år 2050. Planen redogör bland annat för planerade bebyggelseområden, bevarande och förädling av grönområden samt utvecklingen av stadens infrastruktur.

Beskrivning av ärendet

Översiktsplanen är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras. En fördjupning av översiktsplanen är en vidareutveckling och konkretisering av den kommunomfattande översiktsplanen och ska fungera som en länk mellan denna och detaljplanen.

Förslaget var på samråd under perioden 7 mars – 7 juni 2024. Efter samrådet har text och kartor bearbetats för förbättrad läsbarhet. Förslaget har även förändrats efter inkomna synpunkter under samrådet och politisk beredning. En del av ändringarna som är gjorda handlar bland annat om:

- Förslag på körfält för kollektivtrafik har tagits bort och ersatts av sträckor med behov av kapacitetsökning.
- Föreslagna bostadsområden i Forsbergen har blivit större och ett utredningsområde för trafik har lagts mellan Fors och Hällingsjövägen.
- Näringslivs- och serviceområdet väster om E6 har tydligare lagts på framtiden och är nu utredningsområde. Området har också förskjutits åt söder.
- Så kallade aktivitetsområden där man ger plats åt idrott och kultur har lagts till i kartan norr om Hede station och i söder vid Kungsbacka sportcenter.

- Ny riktlinje om hur bebyggelse bör utformas i stadens olika delar. Riktlinjen har nummer 22 i planen.

Kommunstyrelsen beslutade den 18 februari 2025 § 30 att hålla planförslaget tillgängligt för granskning. Granskningsprocessen för fördjupad översiktsplan Kungsbacka stad pågår 4 mars – 31 maj 2025.

Byggnadsnämndens bedömning

Byggnadsnämnden ser gärna att det framgår mer tydligt i planförslaget att syftet med den fördjupade översiktsplanen är att området i första hand ska planläggas. Det bör även förtydligas att de föreslagna riktlinjerna (exempelvis riktlinje 13) främst är avsedda att vägleda framtida detaljplanering, inte direkt tillämpas vid prövning av förhandsbesked eller bygglov. Ett sådant klargörande skulle minska risken för missförstånd och öka rättssäkerheten i den löpande ärendehanteringen.

Det är också viktigt att det finns en tydlig strategi för hur FÖP:en ska följas upp och implementeras. Några frågor byggnadsnämnden vill lyfta är:

- Hur säkerställer vi att FÖP:en faktiskt får genomslag i kommande ärenden?
- Hur sprids kunskap om FÖP:ens innehåll till berörda tjänstepersoner och politiska beslutsfattare?

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-04-09

Yttrande, 2025-04-09

Granskningshandling för fördjupad översiktsplan Kungsbacka stad

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadskontoret

YTTRANDE
Byggnadsnämnden

Kungsbacka

Till
Samhällsbyggnadskontoret

Ert diarienummer
KS-2020-00313

Datum
2025-04-09

Diarienummer
BN 2025-000659

Yttrande över Kungsbacka kommuns granskningshandling: Fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad

Sammanfattande inställning

Byggnadsnämnden har gått igenom planförslaget och lämnar följande synpunkter:

Det finns generellt få områden inom fördjupningen där förhandsbesked troligtvis kan tillämpas. I de få fall där förhandsbesked kan vara aktuella handlar det främst om lucktomter, generationsväxling eller redan avstyckade bostadsfastigheter. I huvudsak bör utgångspunkten vara planläggning, vilket också betonas i översiktsplanen.

Byggnadsnämnden ser gärna att det även framgår mer tydligt i planförslaget att syftet med den fördjupade översiktsplanen är att området i första hand ska planläggas. Det bör även förtydligas att de föreslagna riktlinjerna (exempelvis riktlinje 13*) främst är avsedda att vägleda framtida detaljplanering, inte direkt tillämpas vid prövning av förhandsbesked eller bygglov. Ett sådant klargörande skulle minska risken för missförstånd och öka rättssäkerheten i den löpande ärendehanteringen.

Det är också viktigt att det finns en tydlig strategi för hur FÖP:en ska följas upp och implementeras. Några frågor byggnadsnämnden vill lyfta är:

- Hur säkerställer vi att FÖP:en faktiskt får genomslag i kommande ärenden?
- Hur sprids kunskap om FÖP:ens innehåll till berörda tjänstepersoner och politiska beslutsfattare?

I övrigt har byggnadsnämnden ingen erinran mot förslaget.

Byggnadsnämnden, Kungsbacka kommun

§ 99 Dnr BN-2025-000659

Yttrande över granskning av fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad 2050

Förslag till beslut i byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden antar yttrande, daterat 2025-04-09, och översänder det som sitt svar till samhällsbyggnadskontoret.

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över granskningshandling med förslag till fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad, upprättad av samhällsbyggnadskontoret i Kungsbacka kommun.

Den fördjupade översiktsplanen beskriver den framtida utvecklingen av Kungsbacka stad fram till år 2050. Planen redogör bland annat för planerade bebyggelseområden, bevarande och förädling av grönområden samt utvecklingen av stadens infrastruktur.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-09
Yttrande, 2025-04-09
Granskningshandling för fördjupad översiktsplan Kungsbacka stad

Beslutsgång

Ordförande Thure Sandén (M) konstaterar att det finns ett förslag till beslut, det vill säga förvaltningens förslag.

Ordföranden (M) prövar förslaget och finner att arbetsutskottet bifaller det.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadskontoret

Det här dokumentet är digitalt signerat

Transaktionsidentitet: A3AA538E5EC73E91D8D90C4F24924038A11F2380F5
Transaktionsidentitet: 38EBB0DCC5EF45A3E008EE210155686AC66F8DCE47

Svar på Landsbygds- och infrastrukturdepartementets remiss om Boverkets rapport (2025:2): uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag (KS 2025–00321)

Förslag till beslut i byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden antar yttrande daterad 2025-05-07 och översänder det som sitt svar till kommunstyrelsen.

Byggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Byggprocessen innehåller flera delmoment som idag ligger under byggnadsnämndernas kontroll och ansvar. Regeringen har gett Boverket i uppdrag att vidareutveckla den reform som trädde i kraft i mars 2024, enligt vilken privata aktörer kan certifieras som byggprojekteringsföretag, CBF, med rätt att på byggherrens uppdrag utföra kontroller som tidigare tillkom kommunen genom byggnadsnämnden. I syfte att uppnå den förändring som eftersträvas enligt uppdraget har Boverket bedömt ett antal alternativa ändringsförslag rörande tillsyn och andra kontrollmoment under byggskedet, fram till och med slutbesked.

Bygg- och miljöförvaltningen instämmer i behovet av att effektivisera och öka förutsägbarheten i byggprocessen, särskilt för att möjliggöra ett mer industriellt och rationellt bostadsbyggande. Det förslag som Boverket framlagt innebär samtidigt en genomgripande förändring i ansvarsfördelningen mellan kommun och privata aktörer. I sin nuvarande form kan förslaget medföra att kommunens tillsynsansvar urholkas och att det skapas tillämpningssvårigheter. Därtill kan förslaget medföra att rättssäkerheten försvagas. För att uppnå reformens målsättningar utan att kompromissa med kvalitet och kontroll erfordras ett mer tydligt och rättssäkert regelverk med fastlagda ansvarsförhållanden och effektiva tillsynsmekanismer.

Beskrivning av ärendet

Kungsbacka kommunstyrelse har givit byggnadsnämnden möjlighet att yttra sig över Boverkets rapport (2025:2): *Uppdrag att utveckla reformen med certifierade bygg-projekteringsföretag*. I rapporten föreslår Boverket att ytterligare moment i byggprocessen ska kunna överlåtas till certifierade aktörer. Det omfattar bland annat det tekniska samrådet, fastställande av kontrollplan, arbetsplatsbesök samt bedömningen av tekniska egenskapskrav inför start- och slutbesked. Certifierade byggprojekteringsföretag ska på

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00
www.kungsbacka.se

byggherrens uppdrag kunna göra bedömningar om projektering för vissa byggnadstyper kan antas uppfylla vissa krav, vilket ersätter byggnadsnämndens prövning. CBF föreslås vidare ha ett kvalitetsledningssystem, särskilda sakkunskaper och erfarenheter av att bedöma utformningskraven på ändamålsenlighet och tillgänglighet samt de tekniska egenskapskraven vid nybyggnad av vissa bostadshus och vara certifierad för detta ändamål.

Bygg- och miljöförvaltningens synpunkter

Bygg- och miljöförvaltningen bedömer att nu aktuellt förslag reducerar kommunens roll till att fatta beslut om start- och slutbesked med utgångspunkt i uppgifter som lämnats av certifierade företag, utan möjlighet till självständig granskning. Detta skifte från offentlig kontrollmodell till privat utförarmodell väcker såväl rättsliga som praktiska frågor. Trots att byggnadsnämnden enligt plan- och bygglagen, PBL, fortsatt ansvarar för att slutbesked meddelas, föreslår Boverkets förslag att prövningen av tekniska egenskapskrav helt övertas av CBF. Förslaget riskerar sålunda att skapa en obalans mellan det formella ansvaret och den faktiska kontrollmöjligheten, vilket kan medföra negativa konsekvenser ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Bygg- och miljöförvaltningen konstaterar härvid att möjligheten att upptäcka brister i ett sent skede av lovprocessen är ytterst begränsad och att åtgärder då ofta är svåra eller kostsamma att genomföra. När slutbesked väl meddelas i ett ärende är det många gånger för sent att göra större ändringar i en byggnad, varvid felaktigheter blir bestående.

Utformningen av själva certifieringssystemet väcker också vissa frågor. Certifieringen föreslås ske på företagsnivå, inte individnivå, och kompetens ska säkerställas genom kvalitetsledningssystem och interna rutiner snarare än genom prövning av enskilda personers sakkunskap. Det finns sålunda skäl att ifrågasätta om detta är tillräckligt för att säkerställa att företagen har den samlade kompetens som krävs enligt samtliga tekniska egenskapskrav i PBL. Bygg- och miljöförvaltningens uppfattning är att det idag är få konsultföretag som förfogar över fullständig sakkunskap inom alla berörda områden. Det innebär att flera olika certifierade konsulter kan komma att delta i ett och samma projekt, vilket ökar risken för oklar ansvarsfördelning och tolkningskonflikter när flera olika krav står mot varandra.

Bygg- och miljöförvaltningen bedömer att intresset för att använda CBF i dagsläget är begränsat. Många byggherrar uttrycker en preferens för att ha fortsatt kontakt med förvaltningen genom hela byggprocessen, i syfte att undvika risken att kommunen i ett senare skede underkänner tidigare bedömningar och vägrar meddela slutbesked. Den osäkerhet som uppstår vid denna typ av ansvarsfördelning innebär att Boverkets intentioner inte fullt ut överensstämmer med hur systemet fungerar i praktiken. Osäkerheten förstärks ytterligare av att det i Boverkets förslag saknas tydliga bestämmelser

om nämndens befogenheter att agera i situationer där CBF brustit i sin uppgift eller där byggherren åsidosatt CBF:s bedömningar. Detta försvårar nämndens tillsynsroll och kan leda till ett oklart rättsläge, även för byggherren.

Boverkets förslag väcker därtill principiella frågor om myndighetsutövningens gränser. Att privata företag, i avtalad relation till byggherren, ges möjlighet att självständigt avgöra om lagens krav är uppfyllda, utan egentlig insyn från kommunen, kan underminera systemets legitimitet. Nämndens ansvar enligt PBL bör inte reduceras till ett formellt godkännande utan reellt innehåll. Det är därför av central betydelse att nämnden ges rätt att begära kompletteringar, att klargörande regler införs rörande rättsmedel och att ett nationellt tillsynsorgan ges mandat att granska och, vid behov, återkalla certifieringar som inte uppfyller uppställda krav.

Mot bakgrund av ovan anförda anser bygg- och miljöförvaltningen att Boverkets förslag inte bör genomföras i sin nuvarande utformning. Nu rådande byggsystem bör således inte reformeras på bekostnad av rättssäkerhet, kvalitet och det kommunala självstyret.

Bygg- och miljöförvaltningen beaktar att det idag föreligger brister med att kommuner gör olika tolkningar av gällande regler, vilket fördröjer och fördyrar processen men aktuellt förslag bedöms inte leda till ökad rättssäkerhet eller förutsägbarhet i byggprocessen. Det är av vikt att kommunens möjlighet att utöva tillsyn och fatta egna bedömningar bevaras, inte minst i lovärenden där brister identifierats. Kommunens roll som garant för allmänna och långsiktiga intressen bör sålunda värnas även i ett reformerat system. Endast genom en sådan balans kan en hållbar och rättssäker utveckling av bygglovsprocessen uppnås. Boverket bör ges i uppdrag att utarbeta en tydlig vägledning om hur samverkan mellan kommuner och certifierade privata aktörer ska organiseras. En reformering av nuvarande system med CBF bör därtill införas successivt, med särskild hänsyn till mindre kommuners organisatoriska och ekonomiska förutsättningar, för att uppnå rättssäker och likvärdig tillämpning.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-07
Bygg- och miljöförvaltningens yttrande 2025-05-07
Boverkets rapport 2025:2 - uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag, januari 2025

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kasra Hassirian, förvaltningsjurist

YTTRANDE
Byggnadsnämnden

Datum
2025-05-07

Diarienummer
BN-2025-00124

Kungsbacka

Yttrande över Boverkets rapport: uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag (KS 2025–00321)

Sammanfattande inställning

Byggprocessen innehåller flera delmoment som i nuläget ligger under byggnadsnämndernas kontroll och ansvar. I syfte att uppnå den förändring som eftersträvas enligt uppdraget att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag har Boverket bedömt ett antal alternativa ändringsförslag rörande tillsyn och andra kontrollmoment under byggskedet, fram till och med slutbesked. Boverket föreslår i huvudsak att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag utökas till att inkorporera kontrollplanen och rollen som kontrollansvarig. Om ett certifierat byggprojekteringsföretag används ska tekniskt samråd endast erfordras i vissa fall. I de fall samråd erfordras föreslås certifierade byggprojekteringsföretag närvara varvid kommunen inte ska genomföra arbetsplatsbesök. Tillsyn under uppförandeskedet föreslås därtill ske gemensamt med certifierade byggprojekteringsföretag.

Bygg- och miljöförvaltningen instämmer i behovet av att effektivisera och öka förutsägbarheten i byggprocessen, särskilt för att möjliggöra ett mer industriellt och rationellt bostadsbyggande. Det förslag som Boverket framlagt innebär samtidigt en genomgripande förändring i ansvarsfördelningen mellan kommun och privata aktörer. I sin nuvarande form kan förslaget medföra att kommunens tillsynsansvar urholkas och att det skapas tillämpningssvårigheter. Därtill kan förslaget medföra att rättssäkerheten försvagas. För att uppnå reformens målsättningar utan att kompromissa med kvalitet och kontroll erfordras ett mer tydligt och rättssäkert regelverk med fastlagda ansvarsförhållanden och effektiva tillsynsmekanismer.

Bygg- och miljöförvaltningens ställningstagande i detalj

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att vidareutveckla den reform som trädde i kraft i mars 2024, enligt vilken företag kan certifieras som byggprojekteringsföretag, CBF, med rätt att på byggherrens uppdrag utföra kontroller som tidigare tillkom kommunen genom byggnadsnämnden. Syftet är att effektivisera byggprocessen och främja förutsättningarna för serieproduktion av bostäder.

I rapporten 2025:2 föreslår Boverket att ytterligare moment i bygglovsprocessen ska kunna överlåtas till certifierade aktörer. Det omfattar bland annat det tekniska samrådet, fastställande av kontrollplan, arbetsplatsbesök samt bedömningen av tekniska egenskapskrav inför start- och slutbesked. CBF ska sålunda, på byggherrens uppdrag, kunna göra bedömningar om projektering för vissa byggnadstyper kan antas uppfylla vissa krav, vilket ersätter byggnadsnämndens prövning. CBF föreslås vidare ha ett kvalitetsledningssystem, särskilda sakkunskaper och erfarenheter av att bedöma utformningskraven

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00
www.kungsbacka.se

på ändamålsenlighet och tillgänglighet samt de tekniska egenskapskraven vid nybyggnad av vissa bostadshus och vara certifierad för detta ändamål. Kommunens roll reduceras därmed till att fatta beslut om start- och slutbesked med utgångspunkt i uppgifter som lämnats av certifierade företag, utan möjlighet till självständig granskning. Detta skifte från offentlig kontrollmodell till privat utförarmodell väcker såväl rättsliga som praktiska frågor.

Trots att byggnadsnämnden enligt plan- och bygglagen, PBL, fortsatt ansvarar för att slutbesked meddelas, föreslås att prövningen av tekniska egenskapskrav helt övertas av CBF. Förslaget riskerar att skapa en obalans mellan det formella ansvaret och den faktiska kontrollmöjligheten, vilket kan få negativa konsekvenser ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Bygg- och miljöförvaltningen konstaterar härvid att möjligheten att upptäcka brister i ett sent skede av lovprocessen är ytterst begränsad och att åtgärder då ofta är svåra eller kostsamma att genomföra. När slutbesked väl meddelas i ett ärende är det många gånger för sent att göra större ändringar i en byggnad, varvid felaktigheter blir bestående.

Även utformningen av själva certifieringssystemet väcker vissa frågor. Certifieringen föreslås ske på företagsnivå, inte individnivå, och kompetens ska säkerställas genom kvalitetsledningssystem och interna rutiner snarare än genom prövning av enskilda personers sakkunskap. Det finns sålunda skäl att ifrågasätta om detta är tillräckligt för att säkerställa att företagen har den samlade kompetens som krävs enligt samtliga tekniska egenskapskrav i PBL. Bygg- och miljöförvaltningens uppfattning är att det idag är få konsultföretag som förfogar över fullständig sakkunskap inom alla berörda områden. Det innebär att flera olika certifierade konsulter kan komma att delta i ett och samma byggprojekt, vilket ökar risken för oklar ansvarsfördelning och tolkningskonflikter när flera olika krav står mot varandra.

Bygg- och miljöförvaltningen bedömer att intresset för att använda CBF i dagsläget är begränsat. Många byggherrar uttrycker en preferens för att ha fortsatt kontakt med förvaltningen genom hela byggprocessen, i syfte att undvika risken att kommunen i ett senare skede underkänner tidigare bedömningar och vägrar meddela slutbesked. Den osäkerhet som uppstår vid denna typ av ansvarsfördelning innebär att Boverkets intentioner inte fullt ut överensstämmer med hur systemet fungerar i praktiken. Osäkerheten förstärks ytterligare av att det i Boverkets förslag saknas tydliga bestämmelser om byggnadsnämndens befogenheter att agera i situationer där CBF brustit i sin uppgift eller där byggherren åsidosatt CBF:s bedömningar. Detta försvårar byggnadsnämndens tillsynsroll och kan leda till ett oklart rättsläge, även för byggherren.

Boverkets förslag väcker därtill principiella frågor om myndighetsutövningens gränser. Att privata företag, i avtalad relation till byggherren, ges möjlighet att självständigt avgöra om lagens krav är uppfyllda, utan egentlig insyn från kommunen, kan underminera systemets legitimitet. Nämndens ansvar enligt PBL bör inte reduceras till ett formellt godkännande utan reellt innehåll. Det är därför av central betydelse att nämnden ges rätt att begära kompletteringar, att klargörande regler införs rörande rättsmedel och att ett nationellt tillsynsorgan ges mandat att granska och, vid behov, återkalla certifieringar som inte uppfyller uppställda krav.

Mot bakgrund av ovan anförda anser bygg- och miljöförvaltningen att Boverkets förslag inte bör genomföras i sin nuvarande utformning. Nu rådande byggsystem bör således inte reformeras på bekostnad av rättssäkerhet, kvalitet och det kommunala självstyret. Förvaltningen beaktar att det idag föreligger brister med att kommuner gör olika tolkningar av gällande byggregler, vilket fördröjer och fördyrar processen men aktuellt förslag bedöms inte leda till ökad rättssäkerhet eller förutsägbarhet i byggprocessen. Det är av vikt att kommunens möjlighet att utöva tillsyn och fatta egna bedömningar bevaras, inte minst i lovärenden där brister identifierats. Kommunens roll som garant för allmänna och långsiktiga intressen bör sålunda värnas även i ett reformerat system. Endast genom en sådan balans kan en hållbar och rättssäker utveckling av bygglovsprocessen uppnås. Boverket bör ges i uppdrag att utarbeta en tydlig vägledning om hur samverkan mellan kommuner och certifierade privata aktörer ska organiseras. En reformering av nuvarande system med CBF bör därtill införas successivt, med särskild hänsyn till mindre kommuners organisatoriska och ekonomiska förutsättningar, för att uppnå rättssäker och likvärdig tillämpning.

Kungsbacka den 7 maj 2025

Kasra Hassirian, förvaltningsjurist

Boverket

RAPPORT 2025:2

Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag

www.boverket.se

Titel: Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekterings-företag
Rapportnummer: 2025:2
Utgivare: Boverket, januari 2025
ISBN pdf: 978-91-89581-74-6
Processnummer: 3.4.1
Diarienummer: 4269/2024

Förord

Detta är Boverket svar på regeringsuppdraget att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag (LI2024/01379).

Denna rapport är en konsekvensutredning och innehåller förslag på ändringar i PBL och PBF. Detta är Boverkets förslag på hur reformen med certifierade byggprojekteringsföretag skulle kunna utvecklas. Utredningen innehåller även detaljerade förslag på vad Boverket behöver skriva föreskrifter och allmänna råd inom.

Projektledare för uppdraget har varit Fredrik Olsson. Projektgruppen i övrigt har bestått av Evelina Björk, Agnes Jensen-Carlén, Otto Ryding och Pål Sjöberg. Intern beställare har varit Anette Löfgren.

Karlskrona januari 2025

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 6
Summary in English ... 7
Författningsförslag ... 8
Förslag till lag om ändring av plan- och bygglagen (2010:900) ... 8
Förslag till förordning om ändring av plan- och byggförordningen (2011:338) ... 23
Inledning ... 24
1.1 Bakgrund ... 24
1.2 Uppdraget ... 24
Koppling till andra uppdrag och utredningar ... 25
Arbetsmetod ... 26
1.3 Konsekvensutredning ... 26
1.4 Läsanvisningar ... 27
1.5 Förkortningslista ... 27
2 Kort redogörelse av utredningens delar ... 28
2.1 Flera delar av lov- och byggprocessen ... 28
2.2 Fler typer av byggnader ... 31
2.3 Utökade certifieringskrav ... 31
2.4 Utökad kontroll av systemet ... 32
2.5 Benämning på aktörstypen ... 32
3 Förslag och konsekvenser ... 33
3.1 Beskrivning av problemet ... 33
3.2 Vilken förändring som eftersträvas ... 33
3.3 Om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet) ... 34
3.4 Alternativa lösningar för att uppnå avsedd effekt ... 34
3.5 Redogörelse för lämpligaste alternativ – samlat förslag ... 58
3.6 Fördjupad konsekvensbedömning av det samlade förslaget 63
Ytterligare reglering som behövs ... 92
Nya bemyndiganden ... 92
Boverkets föreskrifter ... 92
Att inkludera fler delar av byggprocessen ... 92
Ytterligare kontroller på dessa företag och deras projekt ... 93
Övergångsperiod ... 93
Boverkets vägledningar ... 93
Författningskommentarer ... 94
Förslag till lag om ändring av plan- och bygglagen (2010:900) ... 94
Förslag till förordning om ändring av plan- och byggförordningen (2011:338) ... 109
Referenser ... 110
Tryckta källor ... 110
Icke-tryckta källor ... 110
Författningar och andra rättsakter ... 110
Bilaga 1 – Regeringsuppdraget ... 112
Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag ... 112
Bilaga 2 – Företag och näringsgrenar som potentiellt berörs ... 115
Bilaga 3 – Produktionsvolymer för olika byggnadstyper ... 116
Bilaga 4 – Förenklade processmatriser ... 117
Process utan CBF (Vanlig hantering av byggnadsnämnden) ... 117
Process med CBF i såväl lov- som byggprocessen ... 118

Process med CBF endast i lovprocessen 119
Process med CBF endast i byggprocessen 120

Sammanfattning

Boverket bedömer att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag fortsättningsvis ska omfatta de redan ingående utformnings- och tekniska egenskapskraven. Boverket bedömer att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag skulle kunna utökas till att även omfatta delar av byggprocessen. Detta föreslås bland annat genom att inkorporera kontrollplanen och rollen som kontrollansvarig i systemet.

Boverket föreslår en ändring av namn på rollen då deras ansvar kommer att handla om mer än bedömning av projektering. Boverkets förslag är certifierade byggbedömningsföretag, CBF.

Boverket föreslår även en ändring av plan- och bygglagen (2010:900), PBL, gällande vilka byggnader som omfattas. Detta bland annat för att på föreskriftsnivå kunna justera vilka typer av byggnader som ska ingå i systemet.

Boverket föreslår ytterligare att om ett CBF används behövs endast tekniskt samråd i vissa fall. I de fall samråden behövs ska CBF närvara.

Utöver detta föreslår Boverket att om ett CBF används ska kommunen ej genomföra arbetsplatsbesök och att tillsynen under uppförandet ska göra gemensamt med CBF.

Till arbetet har WSP genomfört en semistrukturell intervjustudie där både representanter från kommuner och sektorn har ingått. Detta för att få ett bredare perspektiv om vad Boverkets förslag skulle kunna innehålla och vilka effekter de skulle kunna få.

Dessa resultat har Boverket kommit fram till efter dialog med Swedac, Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och andra aktörer.

Summary in English

The Swedish National Board of Housing, Building and Planning, Boverket, assesses that the system of “byggprojekteringsföretag” should continue to specifically cover the design requirements and technical requirements that are already included.

Boverket assesses that the system of certified “byggprojekteringsföretag” could be expanded to also cover parts of the construction process. This is proposed, among other things, by incorporating the inspection plan and the person in charge of inspection into the system.

Författningsförslag

Förslag till lag om ändring av plan- och bygglagen (2010:900)

Enligt riksdagens beslut föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att 9 kap. 21 och 32 b – 32 d §§, 10 kap. 5, 6, 9, 14, 18, 19, 24, 25 a, 27, 29 – 32, 34 och 35 §§, 11 kap. 1 och 36 §§, 16 kap. 9 § samt mellanrubrikerna närmast före 10 kap. 25 a § och 16 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas nya paragrafer, 6 a, 8 a, 13 a – 13 d, 25 b, 25 c, 32 a, 34 a och en ny mellanrubrik närmast före 10 kap. 8 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
9 kap.	
21 §	
En ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen.	
En ansökan om lov ska dessutom innehålla	
1. byggherrens förslag om vem eller vilka som ska vara kontrollansvariga enligt det som följer av 10 kap. 9 och 10 §§, och	
2. de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap., om ansökningen avser tillbyggnad eller annan ändring av ett en- eller tvåbostadshus.	
Om ett certifierat *byggprojekteringsföretag* som avses i 32 b § har använts för projektering och sökanden önskar att bygglov med stöd av 32 c § ska ges utan att vissa krav ska prövas, ska en ansökan om lov dessutom innehålla en uppgift om vilket företag som har använts.	Om ett certifierat *byggbedömningsföretag* som avses i 32 b § har använts och sökanden önskar att bygglov med stöd av 32 c § ska ges utan att vissa krav ska prövas, ska en ansökan om lov dessutom innehålla en uppgift om vilket företag som har använts *och ett utlåtande från företaget om att kraven är uppfyllda*.
	Trots andra stycket 1 behöver ansökan, i sådana fall som avses i tredje stycket, inte innehålla förslag om kontrollansvarig. Detsamma gäller om byggherren redan vid ansökan om lov lämnar en uppgift om vilket certifierat byggbedömningsföretag som byggherren, med tillämpning av 10 kap. 25 a §, avser att använda.

32 b §

Ett certifierat *byggprojekteringsföretag* är ett företag som har ett kvalitetsledningssystem samt särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om att bedöma kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § vid *nybyggnad* av sådana *bostadshus* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § och som kan styrka detta med ett certifikat.

Frågor om certifiering av *byggprojekteringsföretag* ska prövas av organ som har ackrediterats för ändamålet att certifiera *byggprojekteringsföretag* enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Detsamma gäller organ som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Ett certifierat *byggbedömningsföretag* är ett företag som har ett kvalitetsledningssystem samt särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om att bedöma kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § vid *uppförande* av sådana *nya byggnader* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § och som kan styrka detta med ett certifikat.

Frågor om certifiering av *byggbedömningsföretag* ska prövas av organ som har ackrediterats för ändamålet att certifiera *byggbedömningsföretag* enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Detsamma gäller organ som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

32 c §

Om ett certifierat *byggprojekteringsföretag* har använts *för projektering* vid *nybyggnad* av *ett sådant bostadshus* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska bygglov ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 30 § första stycket 4, 31 § 3 och 31 a § 3.

Om ett certifierat *byggbedömningsföretag* har använts vid *uppförande* av *en sådan ny byggnad* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska bygglov ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 30 § första stycket 4, 31 § 3 och 31 a § 3.

32 d §

Om det är uppenbart för en byggherre att ett certifierat *byggprojekteringsföretag* vid projekteringen har åsidosatt sina uppgifter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 §, ska byggherren underrätta byggnadsnämnden om detta.

Om det är uppenbart för en byggherre att ett certifierat *byggbedömningsföretag* vid projekteringen har åsidosatt sina uppgifter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 §, ska byggherren underrätta byggnadsnämnden om detta.

10 kap.

5 §

Byggherren ska se till att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som byggherren utför eller låter utföra genomförs i enlighet med de krav som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. *Om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig, ska byggherren se till att den kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet.*	Byggherren ska se till att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som byggherren utför eller låter utföra genomförs i enlighet med de krav som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. *Om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig, ska byggherren se till att den kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet.* *Andra stycket gäller inte om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.*

6 §

Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en *bygg- eller rivningsåtgärd* som avses i 3 § (kontrollplan) med uppgifter om 1. vilka kontroller som ska göras och vad kontrollerna ska avse, 2. vem som ska göra kontrollerna, 3. vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden, 4. vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken bör ske, *5. vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand, och* *6. vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra* *a) materialåtervinning av hög kvalitet, och* *b) avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.*	Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en *byggåtgärd* som avses i 3 § (kontrollplan) med uppgifter om 1. vilka kontroller som ska göras och vad kontrollerna ska avse, 2. vem som ska göra kontrollerna, 3. vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden, *och* 4. vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken bör ske. *Första stycket gäller inte om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.*

6 a §

Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en rivningsåtgärd som avses i 3 § (resurshushållningsplan) med uppgifter om

1. vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand, och

2. vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra

a) materialåtervinning av hög kvalitet, och

b) avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.

Kravet på resurshushållningsplan i första stycket gäller inte om det är uppenbart obehövligt.

Kontroll när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts

8 a §

Det certifierade byggbedömningsföretaget ska säkerställa att det finns ett dokument som, mot bakgrund av en riskbedömning, beskriver vilka kontroller som ska göras, vad kontrollerna ska avse samt vem som ska utföra kontrollerna.

Det certifierade byggbedömningsföretaget ska tillse att det finns en person som övervakar att kontrollerna har utförts. Denna person ska vara fristående i förhållande till den som utför det som ska kontrolleras och ha kompetens för uppgiften.

9 §

För den kontroll som avses i 5 § ska det finnas en eller flera kontrollansvariga som

1. har den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kan styrka detta med ett bevis om certifiering, och

2. har en självständig ställning i förhållande till den som utför den åtgärd som ska kontrolleras.

Om det finns flera kontrollansvariga, ska byggherren se till att någon av dem samordnar de kontrollansvarigas uppgifter.

Den certifiering som avses i första stycket 1 ska vara gjord av någon som har ackrediterats för detta ändamål enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.

För den kontroll som avses i 5 § *andra stycket* ska det finnas en eller flera kontrollansvariga som

1. har den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för upp-giften och kan styrka detta med ett bevis om certifiering, och

2. har en självständig ställning i förhållande till den som utför den åtgärd som ska kontrolleras.

Om det finns flera kontrollansvariga, ska byggherren se till att någon av dem samordnar de kontrollansvarigas uppgifter.

Den certifiering som avses i första stycket 1 ska vara gjord av någon som har ackrediterats för detta ändamål enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller av någon som uppfyller mot-svarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har anlitats tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 10 kap. 8 a §.

13 a §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag avsäger sig sitt uppdrag eller frånträder sin certifiering ska det omedelbart underrätta byggherren och byggnadsnämnden och ange skälen för detta.

13 b §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har avsagt sig ett uppdrag eller inte utför sina uppgifter, ska byggherren omedelbart underrätta byggnadsnämnden. Motsvarande gäller om byggherren väljer att avbryta samarbetet med det certifierat byggbedömningsföretaget.

13 c §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har lämnat sitt uppdrag ska byggnadsnämnden kalla till ett samråd och pröva under vilka förutsättningar som arbetena kan fortsätta.

13 d §

Om det enligt 9 och 10 §§ ska finnas en kontrollansvarig och uppgift om kontrollansvarig inte har lämnats i samband med ansökan om bygglov eftersom ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska uppgift om kontrollansvarig lämnas före det tekniska samrådet.

Första stycket gäller inte om 25 b § ska tillämpas eftersom byggherren har anlitat ett certifierat byggbedömningsföretag.

14 §

I fråga om sådana åtgärder som avses i 3 § ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt det som följer av 9 och 10 §§,

2. ett sådant samråd inte är uppenbart obehövligt, eller

3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

Tekniskt samråd behövs inte för sådana åtgärder som avses i 9 kap. 4 a-4 c §§ eller för flyttning av en enstaka enkel byggnad, om byggnadsnämnden inte beslutar annat. Byggnadsnämnden får besluta att tekniskt samråd inte behövs för att flytta flera enkla byggnader.

En kallelse enligt första stycket ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till dem i övrigt som enligt detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

I fråga om sådana åtgärder som avses i 3 § ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt det som följer av 9 och 10 §§,

2. ett sådant samråd inte är uppenbart obehövligt, eller

3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

Tekniskt samråd behövs inte för sådana åtgärder som avses i 9 kap. 4 a-4 c §§ eller för flyttning av en enstaka enkel byggnad, om byggnadsnämnden inte beslutar annat. Byggnadsnämnden får besluta att tekniskt samråd inte behövs för att flytta flera enkla byggnader.

En kallelse enligt första stycket ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till dem i övrigt som enligt detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första–tredje styckena. I stället tillämpas 25 b §.

18 §

Byggherren ska senast vid det tekniska samrådet till byggnadsnämnden lämna

1. ett förslag till en sådan kontrollplan som krävs enligt 6 §, samt

2. de tekniska handlingar som, utöver ansökningshandlingarna enligt 9 kap. 21 §, krävs för att byggnadsnämnden ska kunna pröva frågan om startbesked.

Om ett certifierat *byggprojekteringsföretag som avses i 9 kap. 32 b § har använts för projektering och byggherren önskar att startbesked med stöd av 25 a § ska ges utan att vissa krav ska prövas, ska byggherren senast vid det tekniska samrådet dessutom lämna en uppgift om vilket företag som har använts.*

Om ett certifierat *byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 25 b §.*

Första stycket 1 gäller inte rivningsåtgärder, om byggnadsnämnden i det enskilda fallet har beslutat att det inte behövs någon kontrollplan.

19 §

Vid det tekniska samrådet ska man gå igenom

1. arbetets planering och organisation,

2. byggherrens förslag till kontrollplan och de handlingar i övrigt som byggherren har gett in,

3. hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts,

4. behovet av att byggnadsnämnden gör arbetsplatsbesök eller av andra tillsynsåtgärder,

5. behovet av ett färdigställandeskydd,

6. behovet av utstakning,

7. byggnadsnämndens behov av ytterligare handlingar inför beslut om kontrollplan eller startbesked, och

8. behovet av ytterligare sammanträden.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 25 b §.

24 §

I startbeskedet ska byggnadsnämnden

1. fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna enligt byggherrens förslag och det som kommit fram i det tekniska samrådet eller annars i handläggningen av ärendet, med uppgift om vem eller vilka som är sakkunniga eller kontrollansvariga,

2. bestämma villkor för att få påbörja åtgärderna, om sådana villkor behövs,

3. bestämma villkor och ungefärlig tidpunkt för utstakning, om utstakning behövs,

4. bestämma vilka handlingar som ska lämnas till nämnden inför beslut om slutbesked,

5. ge upplysningar om krav enligt annan lagstiftning, i den mån sådana upplysningar behövs, och

6. ange vid vilken tidpunkt som åtgärderna får påbörjas om de enligt 9 kap. 36 eller 37 § inte får påbörjas direkt eller om beslutet om lov för åtgärderna enligt 42 a § inte får verkställas direkt.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska det i startbeskedet inte fastställas någon sådan kontrollplan som avses i första stycket 1.

Särskilda bestämmelser för det fall ett certifierat *byggprojekteringsföretag* har använts för projektering

25 a §

Om ett certifierat *byggprojekteringsföretag* som avses i 9 kap. 32 b § har använts för projektering vid nybyggnad av *ett sådant bostadshus* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska startbesked ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 23 § första stycket 1.

Särskilda bestämmelser för det fall ett certifierat *byggbedömningsföretag* har använts

25 a §

Om ett certifierat *byggbedömningsföretag* som avses i 9 kap. 32 b § har använts vid nybyggnad av *en sådan ny byggnad* som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska startbesked ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 23 § första stycket 1.

25 b §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd.

Vid det tekniska samrådet ska man gå igenom

1. vilket certifierat byggbedömningsföretag som har använts,

2. arbetets planering och organisation,

3. hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts,

4. behovet av ett färdigställandeskydd,

5. behovet av utstakning,

6. byggnadsnämndens behov av ytterligare handlingar inför beslut om startbesked, och

7. behovet av ytterligare sammanträden.

Om byggnadsnämnden anser det lämpligt får det tekniska samrådet enligt första stycket ersättas av en skriftlig kommunikation.

Om det är obehövligt krävs varken samråd eller skriftlig kommunikation enligt första-tredje styckena.

25 c §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag får kännedom om sådana förhållanden som kan föranleda ingripande enligt 11 kap. 30 § ska det anmälas till byggnadsnämnden.

27 §

Efter ett startbesked enligt 23 § ska byggnadsnämnden minst en gång under arbetets gång besöka den plats där åtgärderna genomförs, om

1. startbeskedet har föregåtts av ett tekniskt samråd, och
2. ett arbetsplatsbesök inte kan anses obehövligt.

Ett arbetsplatsbesök ska alltid göras, om startbeskedet avser ett stort eller komplicerat byggprojekt eller om byggnadsnämnden och byggherren vid det tekniska samrådet har kommit överens om ett arbetsplatsbesök.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts gäller inte kraven på arbetsplatsbesök i första och andra styckena.

29 §

Byggnadsnämnden får besluta om kompletterande villkor för bygg- eller rivningsåtgärderna eller för kontrollen, om

1. sådana villkor behövs för att uppfylla kraven enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. behovet av villkoren inte kunde förutses när startbeskedet gavs.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts får kompletterande villkor inte avse utformningskrav som avses i 8 kap. 1 § 1 och 3 eller tekniska egenskapskrav som avses i 8 kap. 4 §.

30 §

I samband med att byggåtgärder som har omfattats av ett tekniskt samråd avslutas ska byggnadsnämnden kalla till ett sammanträde för slutsamråd*, om det inte är uppenbart obehövligt*.

I samband med att byggåtgärder som har omfattats av ett tekniskt samråd avslutas ska byggnadsnämnden kalla till ett sammanträde för slutsamråd.

Byggnadsnämnden ska även kalla till ett sammanträde för slutsamråd om orsaken till att ett tekniskt samråd inte har hållits är att ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Kraven i första och andra styckena gäller inte om det är uppenbart obehövligt.

31 §

En kallelse enligt 30 § ska vara skriftlig och skickas till	En kallelse enligt 30 § ska vara skriftlig och skickas till
1. byggherren,	1. byggherren,
2. den eller de kontrollansvariga, och	2. den eller de kontrollansvariga, och
3. övriga som enligt byggnadsnämnden bör ges tillfälle att delta.	3. övriga som enligt byggnadsnämnden bör ges tillfälle att delta.
	Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska det använda företaget kallas, i stället för den eller de kontrollansvariga som avses i första stycket 2.

32 §

Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts. Vid slutsamrådet ska följande gås igenom:

1. hur kontrollplanen, andra villkor i startbeskedet och kompletterande villkor har följts,
2. avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,
3. den kontrollansvariges utlåtande enligt 11 § 6,
4. den kontrollansvariges och byggnadsnämndens dokumentation över besök på byggarbetsplatsen och annan dokumentation över arbetets utförande,
5. behov av andra åtgärder, och
6. förutsättningarna för ett slutbesked.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 32 a §.

32 a §

Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska vid slutsamrådet följande gås igenom:

1. hur villkor i startbeskedet och kompletterande villkor har följts,

2. avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,

3. det certifierade byggbedömningsföretagets redogörelse för genomförda kontroller,

4. det certifierade byggbedömningsföretagets bedömning av förutsättningarna för slutbesked med avseende på utformningskraven enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 §,

5. behov av andra åtgärder, och

6. övriga förutsättningar för ett slutbesked.

34 §

Byggnadsnämnden ska med ett slutbesked godkänna att en eller flera åtgärder som avses i 3 § ska anses slutförda och, i fråga om byggåtgärder, att byggnadsverket får tas i bruk, om

1. byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda,

2. byggherren har visat att denne har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration, och

3. nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 34 a §.

	34 a §
	Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska byggnadsnämnden med ett slutbesked godkänna att en eller flera åtgärder som avses i 3 § ska anses slutförda och, i fråga om byggåtgärder, att byggnadsverket får tas i bruk, om
	1. byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda,
	2. byggherren har lämnat in ett intyg där det certifierade byggbedömningsföretag som har använts intygar att utformningskraven enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 § bedöms vara uppfyllda,
	3. byggherren har visat att denne har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration,
	4. byggherren har visat att denne har gett in de handlingar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 §, och
	5. nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap.
35 §	
Trots 34 § 1 får ett slutbesked ges om det finns brister i uppfyllandet som är försumbara.	Trots 34 § 1 *och 34 a §* får ett slutbesked ges om det finns brister i uppfyllandet som är försumbara.
Byggnadsnämnden ska i slutbeskedet göra de anmärkningar som behövs med anledning av bristerna.	Byggnadsnämnden ska i slutbeskedet göra de anmärkningar som behövs med anledning av bristerna.

11 kap.

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. tillsynen allmänt, möjlighet att få ett ingripandebesked samt skyldighet att ge tillträde och lämna upplysningar för tillsynen,
2. tillsynen över kommunala beslut,
3. förelägganden som behövs för att regler, domar och beslut ska följas,
4. genomförande på den försumliges bekostnad och förbud mot fortsatt arbete eller användning av byggnadsverk,

5. ingripanden mot kontrollanter, certifierade *byggprojekteringsföretag* och kontrollansvariga,	5. ingripanden mot kontrollanter, certifierade *byggbedömningsföretag* och kontrollansvariga,

6. att förelägganden och förbud får förenas med vite eller ska genomföras omedelbart,
7. handräckning,
8. anteckningar av förelägganden och förbud i fastighetsregistret samt verkan av förelägganden och förbud vid ägarbyte,
9. byggsanktionsavgifter,
10. överlåtelse av egendom efter en överträdelse,
11. tystnadsplikt, och
12. avgift vid tillsyn.

Byte av och ingripanden mot funktionskontrollant, certifierat *byggprojekteringsföretag* eller kontrollansvarig	**Byte av och ingripanden mot funktionskontrollant, certifierat *byggbedömningsföretag* eller kontrollansvarig**
36 §	
Om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig för sin uppgift, får den som har certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen. Motsvarande gäller i fråga om ett certifierat *byggprojekteringsföretag*	Om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig för sin uppgift, får den som har certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen. Motsvarande gäller i fråga om ett certifierat *byggbedömningsföretag*

16 kap.

Föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade *byggprojekteringsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga	**Föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade *byggbedömningsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga**
9 §	
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela	
1. föreskrifter om funktionskontrollanter enligt 8 kap. 25 §,	
2. föreskrifter om vad som i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering krävs av sådana *byggprojekteringsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga som avses i 9 kap. 32 b § och 10 kap.,	2. föreskrifter om vad som i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering krävs av sådana *byggbedömningsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga som avses i 9 kap. 32 b § och 10 kap.,

3. de föreskrifter i övrigt om kontrollansvariga och sakkunniga som behövs utöver bestämmelserna i 10 kap. 9–13 §§, och

4. föreskrifter om vilka *bostadshus* som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a §.

4. föreskrifter om vilka *nya byggnader* som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a §,

5. föreskrifter om vad som krävs av sådana certifieringsorgan som utfärdar certifiering för certifierade byggbedömningsföretag,

6. föreskrifter om vilka handlingar för arkivering som ska lämnas inför slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Förslag till förordning om ändring av plan- och byggförordningen (2011:338)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och byggförordningen (2011:338) att 10 kap. 23 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	10 kap.
	23 §
Boverket får meddela	Boverket får meddela
1. de föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade *byggprojekteringsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga som behövs för tillämpningen av 7 kap. 2–4 §§, och	1. de föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade *byggbedömningsföretag*, kontrollansvariga och sakkunniga som behövs för tillämpningen av 7 kap. 2–4 §§, och
2. föreskrifter om vilka *bostadshus* som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a § plan- och bygglagen (2010:900).	2. föreskrifter om vilka *nya byggnader* som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a § plan- och bygglagen (2010:900),
	3. föreskrifter om vad som krävs av sådana certifieringsorgan som utfärdar certifiering för certifierade byggbedömningsföretag,
	4. föreskrifter om vilka handlingar för arkivering som ska lämnas inför slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Inledning

1.1 Bakgrund

Certifierade byggprojekteringsföretag har införts som en ny aktör i plan- och byggsystemet (prop. 2021/22:212, bet. 2021/22:CU35, rskr. 2021/22:449). Reformen trädde i kraft den 1 augusti 2022 och Boverket har därefter tagit fram föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (Boverkets föreskrifter och allmänna råd, BFS 2024:1, om certifierade byggprojekteringsföretag). Reformen syftar till att öka förutsägbarheten och effektiviteten i byggprocessen för de byggherrar som använder ett certifierat byggprojekteringsföretag och att underlätta repeterbara processer vid byggande av bostäder.

Reformen med certifierade byggprojekteringsföretag behöver utvecklas för att möjliggöra en ökad förutsägbarhet genom hela byggprocessen för de byggnader som ingår i systemet, och därmed även förstärka incitamenten för att använda certifierade byggprojekteringsföretag.

1.2 Uppdraget

Uppdraget består i huvudsak i att utreda behovet av regeländringar och lämna eventuella förslag till regeländringar för att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag till att innefatta inte bara projekteringsskedet utan även byggprocessen. I syfte att ytterligare öka förutsägbarheten och effektiviteten under **hela** byggprocessen och därigenom förstärka incitamenten att använda systemet med certifierade byggprojekteringsföretag.

Eftersom en viktig utgångspunkt för uppdraget är att utöka systemets användningsområde till att kunna innefatta även utförandefasen fram till slutbesked, är det enligt uppdragsgivaren även lämpligt att överväga en annan benämning än certifierat byggprojekteringsföretag. Boverkets förslag är **certifierat byggbedömningsföretag**.

Som en del i att utveckla systemet ingår också i uppdraget att överväga och ge eventuella förslag på om, och i så fall vilka, fler typer av byggnader som certifierade byggprojekteringsföretag kan användas för.

Inom ramen för uppdraget ska Boverket också överväga och föreslå de ytterligare krav som behöver ingå i certifieringen, samt överväga och vid behov föreslå ytterligare kontroll av certifierade byggprojekteringsföretag. Boverket ska slutligen lämna författningsförslag och ge exempel på föreskrifter som bedöms vara nödvändiga för att svara upp mot delarna i uppdraget.

Koppling till andra uppdrag och utredningar

I regeringsuppdraget står det uttryckligen att ”Boverket ska ta andra förslag som bereds inom Regeringskansliet i beaktande vid utformningen av förslagen”. Områden som har identifierats och beaktats är

- Ordning och reda (SOU 2023:70),
- Bygglovsutredningen (SOU 2021:47),
- Boverkets arbete med fel brister och skador, och
- Regeringsuppdraget om Cirkulär ekonomi[1].

Boverket beaktar dessa i sitt arbete. De förslag som läggs görs dock mot befintlig lagstiftning.

1.2.1 SOU – Ordning och reda

SOU:n handlar om att se över kontrollsystemet i lov- och byggprocessen, samt förvaltningen av den färdiga byggnaden. Att förtydliga roller och skärpa en del funktioner såsom rollen som kontrollansvarig och certifierade sakkunniga. Detta för att skapa en mer tillförlitligt system. Då reglerna för certifierade byggprojekteringsföretag är knutna till och till viss del baseras på reglerna om certifierade sakkunniga påverkas aven dessa av de ändringar som föreslås.

SOU-utredningen har även föreslagit en förstärkt byggkontroll. Detta förslag har beaktats i detta uppdrag. Boverket bedömer att där är inget förslaget om förstärkt byggkontroll som påverkar förslagen i detta uppdrag.

1.2.2 SOU – Bygglovsutredningen

Under arbetet med att utveckla systemet med certifierade byggprojekteringsföretag och tillhörande författningsförslag har Boverket beaktat de ändringar som föreslås i bygglovsutredningen[2]. Ändringarna i bygglovsutredningen berör i huvudsak bygglovsplikten och bygglovsprocessen, men införandet av ytterligare definitioner samt ändringar i 10 kapitlet PBL har viss betydelse för detta förslag och har beaktats under utredningsarbetet.

1.2.3 Boverkets arbete med ”Fel, brister och skador”

Boverket har i tidigare uppdrag kartlagt förekomsten av fel, brister och skador inom byggsektorn (2018:36) samt haft i uppdrag att utreda hur arbetslivskriminalitet, fel, brister och skador kan motverkas (2022:16). Boverket har även bedrivit ett förebyggande arbeta för att minska dessa problem. Som framgår av Boverkets rapport 2018:36 motsvaras upptäckta

[1] Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (Boverket rapport 2024:26)
[2] Ett nytt regelverk för bygglov (SOU 2021:47).

fel, brister och skador av avsevärda belopp varje år. Det handlar om enorma resurser som förslösas och som i stället skulle kunna användas till något mer konstruktivt samhällsekonomiskt sett, såsom att bygga fler bostäder. Även om långt ifrån alla fel, brister och skador som upptäcks hänför sig till brister under projekterings- eller byggskedet eller är möjliga att upptäcka genom de bedömningar och kontroller som görs under dessa skeden, så indikerar den betydande förekomsten av fel, brister och skador att det finns förbättringspotential inom de kontrollprocesser som genomförs och som syftar till att säkerställa att byggprojekt uppfyller samhällets krav.

I Boverkets arbete med **Fel, brister och skador** arbetar vi bland annat med att i byggsektorn se över hur man arbetar med kontrollplanen och hur man kan påvisa kvalifikationer. Boverket bedömer att detta arbete ligger i linje med det samlade förslaget i denna konsekvensutredning.

Regeringsuppdraget om Cirkulär ekonomi

I Boverkets rapport **Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn**[3] föreslås bland annat ett införande av en resurshållningsplan. Förslaget i den rapporten om att införa en resurshållningsplan motsvarar förslaget från detta uppdrag. Förslagen görs utifrån olika syften men landar i samma resultat.

Arbetsmetod

Under arbetet med att utveckla systemet med certifierade byggprojekteringsföretag och tillhörande författningsförslag har Boverket haft löpande avstämningar med bland annat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Boverket har även uppdragit åt WSP att genomföra en semistrukturerad intervjustudie med dels branschföreträdare, dels ett urval av landets byggnadsnämnder, i syfte att fånga upp synpunkter och inspel om hur systemet lämpligen utvecklas.

1.3 Konsekvensutredning

En konsekvensutredning ska enligt 2 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar (konsekvensutredningsförordningen) i normalfallet tas fram när förvaltningsmyndigheter lämnar förslag till regeringen eller Regeringskansliet om att regeringen ska besluta om eller föreslå nya eller ändrade lagar och förordningar.

Föreliggande konsekvensutredning följer bestämmelserna i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, vilket även innefattar hänsyn till

[3] Rapport 2024:26

den vägledning som Ekonomistyrningsverket ansvarar för enligt 15 § konsekvensutredningsförordningen.

1.4 Läsanvisningar

I kapitel 22 redogörs för vilka alternativ som övervägts, vilket alternativ som valts och varför.

I kapitel 33 redovisas en konsekvensanalys innefattande en problembeskrivning, vad som ska uppnås och vilka alternativ som övervägts för att uppnå detta. Av konsekvensanalysen framgår också vilket av alternativen som Boverket valt att gå vidare med, motiven för detta och en fördjupad konsekvensanalys av det valda alternativet.

I kapitel 0**Fel! Hittar inte referenskälla.** beskrivs vad som behöver ingå i Boverkets författning samt inom vilka områden vägledning behöver utökas om förslaget i sin helhet tillämpas.

I kapitel 0 återges lagförslagen tillsammans med författningskommentarer.

I Bilaga 1 återges regeringsuppdraget som denna konsekvensutredning svarar mot.

I Bilaga 2 redovisas hur många företag som berörs av detta förslag fördelat på näringsgrenar och storleken på dessa.

I Bilaga 3 redovisas hur mycket som byggs i Sverige fördelat på typer av byggnader och år.

Bilaga 4 är en förenklad processbild av lov- och byggprocessen, så som den ser ut idag, och hur den skulle kunna se ut när CBF används i olika skeden.

1.5 Förkortningslista

Plan- och bygglag (2010:900) förkortas till PBL.

Plan- och byggförordning (2011:338) förkortas till PBF.

För att göra konsekvensanalysen lättare att läsa gällande begreppen **Certifierade byggprojekteringsföretag** och **Certifierade byggbedömningsföretag** så kommer begreppet projektringsföretagen skrivas ut, medan bedömningsföretagen förkortas. Certifierade byggbedömningsföretag förkortas till CBF.

2 Kort redogörelse av utredningens delar

I det här kapitlet ges en kortfattad redogörelse av vilka delar och moment som Boverket utrett i syfte att uppnå den förändring som eftersträvas enligt uppdraget (se avsnitt 1.2). En mer utförlig beskrivning av de olika delarna, vilka överväganden som gjorts samt vilka alternativ som Boverket analyserat för respektive delmoment ges i kapitel 3.

2.1 Flera delar av lov- och byggprocessen

Byggprocessen innehåller flera delmoment som i nuläget ligger kvar under byggnadsnämndernas kontroll och ansvar, även om nuvarande system med certifierade byggprojekteringsföretag skulle användas. I syfte att uppnå den förändring som eftersträvas enligt uppdraget, har Boverket därför övervägt och bedömt ett antal alternativa ändringsförslag rörande tillsyn och andra kontrollmoment under byggskedet, fram till och med slutbesked. De alternativ som övervägts för respektive delmoment och vilka bedömningar som Boverket landat i diskuteras närmare i kapitel 3 om konsekvenser.

De övervägda alternativen för respektive delmoment som gås igenom nedan har det gemensamt att ansvaret eller utförandet av olika moment knutna till bedömningen av de tekniska egenskapskraven inför och under byggskedet, och som i nuläget ligger kvar under byggnadsnämndens ansvar även om systemet med certifierade byggprojekteringsföretag skulle ha använts, i stället flyttas över till CBF i större eller mindre grad.

2.1.1 Lovprocessen

Bygglovsprövningen enligt 9 kap. PBL omfattas redan av det nuvarande systemet. Boverket föreslår inga förslag om att förändra detta jämfört med hur det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag är utformat.

2.1.2 Byggprocessen

2.1.2.1 Tekniskt samråd

I vissa byggärenden ska ett tekniskt samråd hållas hos byggnadsnämnden. Det handlar om ärenden där det krävs en kontrollansvarig, där ett tekniskt samråd inte är uppenbart onödigt eller där byggherren har begärt ett tekniskt samråd. Dessa regler gäller i nuläget även om systemet med certifierade byggprojekteringsföretag skulle ha använts.

2.1.2.2 Granskning och fastställande av kontrollplan

I PBL ställs krav på att det ska finnas en kontrollplan för de flesta bygg-, rivnings- och markåtgärder som kräver lov eller anmälan. Syftet med kontrollplanen är att fungera som ett kravställande dokument så att det går att verifiera att åtgärden kan antas komma att uppfylla samhällets krav enligt PBL. Det är alltid byggherren som är ansvarig för att en kontrollplan upprättas och följs och i de fall kontrollansvarig krävs ska denne hjälpa byggherren med detta.

2.1.2.3 Startbesked

Enligt PBL får en åtgärd inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked, om åtgärden kräver bygglov, marklov, rivningslov eller anmälan.

Det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag innebär att byggnadsnämnden inte ska göra någon bedömning av om de tekniska egenskapskraven kan antas komma att uppfyllas, men det är fortfarande byggnadsnämnden som beslutar om startbesked.

Boverket har utrett frågan om startbesked och föreslår att ansvaret ligger kvar hos byggnadsnämnden, men lämnar förslag om att de inte längre ska fastställa någon kontrollplan. CBF (eller byggherren) ska inkomma med underlag till byggnadsnämnden som säkerställer att övriga villkor, som inte är kopplade till tekniska egenskapskrav eller kontrollplan, är uppfyllda. De resonemang och överväganden som ligger till grund för detta förslag framgår av avsnitt 3.4.33.

2.1.2.4 Utstakning

Utstakning eller utsättning innebär att det som finns inritat på situationsplanen märks ut på marken. Utstakningen visar alltså var den planerade åtgärden kommer att hamna på fastigheten. Enligt PBL ska utstakning och utmärkning av höjdläge göras om det behövs med hänsyn till förhållandena på platsen och omständigheterna i övrigt.

Behovet av utstakning gås igenom vid det tekniska samrådet. Behövs utstakning så ska uppgifter om villkor och ungefärlig tidpunkt finnas i byggnadsnämndens startbesked. Utstakningen ska göras efter det att byggnadsnämnden har lämnat ett startbesked. Det ska ske skyndsamt och inom den tid som anges i startbeskedet.

2.1.2.5 Arbetsplatsbesök

Enligt reglerna i PBL så gäller för de flesta byggprojekt att byggnadsnämnden vid minst ett tillfälle under arbetets gång ska besöka den plats där åtgärderna utförs. Arbetsplatsbesök ska alltid göras vid stora eller komplicerade byggprojekt eller om byggnadsnämnden och byggherren vid det tekniska samrådet har kommit överens om ett arbetsplatsbesök. Arbetsplatsbesök behöver dock inte genomföras för åtgärder som inte

krävt något tekniskt samråd. Behovet av att göra arbetsplatsbesök ska gås igenom på det tekniska samrådet. Av kontrollplanen ska framgå vilka arbetsplatsbesök som bör göras och när.

2.1.2.6 Tillsyn under byggskedet

Den tillsyn som byggnadsnämnden utför under byggprocessen sker genom protokollförda arbetsplatsbesök. Handläggaren gör i normalfallet ett platsbesök, men ibland behövs flera. Byggnadsnämnden har möjlighet att utöva tillsyn inom ett flertal områden och har också en del verktyg att tillgripa om den upptäcker fel eller brister. Det är framför allt byggherrar, fastighetsägare och ägare av byggnadsverk som tillsyn utövas mot men även till exempel kontrollansvariga, sakkunniga och funktionskontrollanter omfattas av byggnadsnämndens tillsyn.

2.1.2.7 Slutsamråd

När byggåtgärder som har omfattats av tekniskt samråd avslutas ska enligt PBL ett slutsamråd hållas innan slutbesked utfärdas, såvida det inte är uppenbart obehövligt. Behovet av slutsamråd ska bedömas av byggnadsnämnden i varje enskilt fall. Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts. Av kontrollplanen ska bland annat framgå vilka anmälningar som byggherren ska göra till byggnadsnämnden inför byggprojektets färdigställande så att nämnden kan kalla till slutsamråd ifall ett sådant krävs innan slutbesked kan ges.

2.1.2.8 Slutbesked

Enligt PBL krävs slutbesked för alla åtgärder som omfattas av ett startbesked. För att få slutbesked krävs att byggherren visar för byggnadsnämnden att alla krav som gäller för åtgärden enligt bygglovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda. Vid byggåtgärder får byggherren normalt sett inte ta byggnadsverket i bruk innan byggnadsnämnden har gett ett slutbesked. Om kraven för slutbesked inte uppfylls får byggnadsnämnden dock under vissa förutsättningar ge ett interimistiskt slutbesked i avvaktan på ett slutligt slutbesked. Byggnadsnämnden har även en möjlighet att besluta att ett byggnadsverk helt eller delvis får tas i bruk utan slutbesked eller interimistiskt slutbesked.

2.1.2.9 Tillsyn efter slutbesked

Boverket finner en rad skäl, bland annat efter dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), till att inte lägga förslag om att flytta över tillsynen efter slutbesked till CBF, utan byggnadsnämnden bör ha kvar samma möjlighet att ingripa efter att slutbesked har meddelats som vid ett normalt förfarande.

En begränsning av byggnadsnämndens möjligheter att ingripa efter slutbesked när CBF använts innebär svårigheter i gränsdragning. Att visa hur en avvikelse från de tekniska egenskapskraven har uppkommit kan vara svårt, det kan bero på såväl brister i projektering, som brister i utförandet

eller brister i underhållet. I de fall det föreligger faktiska brister är det viktigt att det finns möjligheter att ingripa mot det, för att inte samhällets tilltro till systemet ska gå förlorad. En begränsning av byggnadsnämndens möjligheter att ingripa, även när nämnden faktiskt kan visa att ett byggnadsverk har brister vad gäller de tekniska egenskapskraven, riskerar att leda till att människor bor eller vistas i byggnader som är olämpliga.

Byggnadsnämnden föreslås alltså ha kvar nuvarande möjligheter att utifrån PBL ingripa efter att ett slutbesked meddelats, även då systemet med CBF använts. Vid utövande av tillsyn, till exempel beslut om åtgärds- eller rättelseföreläggande, är det nämndens som har bevisbördan och ska visa att det finns skäl för föreläggandet. Anser byggnadsnämnden att en byggnad avviker från de tekniska egenskapskraven måste nämnden alltså kunna visa att den faktiskt gör det och det åligger nämnden att bekosta eventuella utredningar som kan behövas.

2.2 Fler typer av byggnader

I uppdraget till Boverket ingår att överväga och lämna förslag om vilka fler typer av byggnader som systemet med CBF skulle kunna användas för. Enligt gällande regler kan ett certifierat byggprojekteringsföretag användas för bostadshus, som till viss del får innehålla lokaler. En utvidgning handlar framför allt om byggnader för andra ändamål än bostäder. Det övergripande syftet med systemet att underlätta byggande av bostäder och seriell produktion kvarstår. Genom att utvidga systemet kan det göras mer attraktivt och därigenom tillämpas i högre utsträckning.

2.3 Utökade certifieringskrav

Enligt nu gällande regelverk ställs kompetenskrav på certifierade byggprojekteringsföretag i Boverkets tillämpningsföreskrifter (BFS 2024:1). Kraven skiljer sig åt beroende på certifieringens behörighetsnivå. I dessa föreskrifter finns även krav på att ett certifierat byggprojekteringsföretag ska ha ett certifierbart kvalitetsledningssystem och på vad detta ska beskriva och innehålla.

Boverkets samlade förslag (se avsnitt 3.5 nedan) kan föranleda att såväl kompetenskraven som kraven på vad som ska ingå och beskrivas i ett CBF:s kvalitetsledningssystem behöver skärpas, eftersom ett CBF även kommer ansvara för moment under byggprocessen och företaget därför behöver ha erforderlig kompetens för att inte bara bedöma projekteringen utan även om uppförandet och den färdigställda byggnaden svarar upp mot kraven i PBL. Kraven kan även behöva skärpas som en följd av att systemet blir möjligt att använda för fler byggnadstyper. De nya kraven kommer att utformas och preciseras i Boverkets kommande föreskrifter och frågan har därför inte utretts närmare inom ramen för detta uppdrag.

En bärande princip vid utformningen av kravnivåerna kommer att vara att de bedömningar och utlåtanden under lov- och byggprocessen som ett CBF svarar för, ska hålla motsvarande nivå och kvalitet som byggnadsnämnderna i genomsnitt svarar för. Annars riskerar tillsynen över samhällets krav på byggnader försämras och systemet förlora i tilltro.

En annan viktig princip vid kravutformningen är att inte ställa onödigt höga kompetenskrav eftersom det driver upp ackrediterings- och certifieringskostnaderna och därför riskerar att motverka ambitionen att göra det föreslagna CBF-systemet mer attraktivt att använda jämfört med det befintliga. Kompetenskriterierna ska vara väl avvägda med hänsyn till vilken behörighetsklass som ett CBF åtar sig. Eventuellt kan det finnas behov av en ytterligare behörighetsklass om systemet utvidgas till fler byggnadstyper.

2.4 Utökad kontroll av systemet

Enligt uppdraget ska Boverket även överväga vilken ytterligare kontroll av de certifierade företagen och deras projekt som kan behövas med anledning av att systemet utökas. Boverket har därför utrett frågan om hur kontrollen av systemet och dess efterlevnad kan stärkas på nationell nivå. En viktig utgångspunkt är då att föreslå kontrollrutiner som innebär att systemet kan följas upp och utvärderas på ett effektivt sätt.

2.5 Benämning på aktörstypen

Om certifierade byggprojekteringsföretag även ska bedöma själva utförandet samt att den färdiga byggnaden uppfyller de ingående kraven, kan det befintliga namnet ”certifierade byggprojekteringsföretag” bli missvisande. Utredningen innefattar därför även en översyn av benämningen ”certifierade byggbedömningsföretag”.

3 Förslag och konsekvenser

3.1 Beskrivning av problemet

Under beredningen av reformen med certifierade byggprojekteringsföretag ifrågasatte flera remissinstanser om att en mer förutsägbar byggprocess verkligen skulle uppnås, eftersom kommunerna har kvar möjligheterna att utöva kontroll och ingripa med tillsyn även om systemet med certifierade byggprojekteringsföretag används. Krav på rättelse i efterhand, när byggnaden redan är uppförd, är svåra och kostsamma både för byggherren och kommunen och kan leda till förseningar och osäkerhet om när byggnaden kan tas i bruk.

Av regeringsuppdraget framgår att oron över kommuners möjlighet att ingripa med tillsynsåtgärder i ett senare skede eller vägra byggherren slutbesked, kan hämma intresset för att använda systemet med certifierade byggprojekteringsföretag och utgöra ett hinder för dess genomslag.

Inom ramen för utredningen har Boverket genom WSP genomfört intervjuer med såväl olika byggaktörer som kommunala byggnadsinspektörer. Från byggaktörernas sida finns en samstämmig bild av att slutbeskedet spelar en central roll. Det finns en oro kopplad till att de kommunala byggnadsnämnderna har kvar befogenheten att vägra slutbesked, även på basis av sådana krav som inte prövats av byggnadsnämnden inför bygglov och startbesked då ett certifierat byggprojekteringsföretag använts.

3.2 Vilken förändring som eftersträvas

Av regeringsuppdraget framgår att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag behöver utvecklas för att möjliggöra en ökad förutsägbarhet genom hela byggprocessen – inte bara fram till startbesked. I syfte att underlätta för seriellt byggande samt att förstärka incitamenten för byggherrar att använda systemet.

Som en del i utvecklingen av systemet ingår även enligt regeringsuppdraget att överväga och lämna eventuella förslag på vilka fler typer av byggnader som systemet ska kunna användas för.

I de intervjuer med byggaktörer som genomförts inom ramen för utredningen framkommer att slutbeskedet behöver falla in under det certifierade företagets mandat, för att man ska känna tilltro till systemet och se en nytta med att certifiera sig eller anlita ett certifierat byggprojekteringsföretag. Utan denna förändring är det få byggaktörer som bedömer att det kommer skapas en marknad för dessa företag.

Att olika delmoment under byggprocessen inklusive slutbeskedet ”faller in” under det certifierade företagets mandat kan tolkas och hanteras på alternativa sätt, vilket Boverket redovisar i avsnitt 3.4 nedan.

För att förändringen ska komma till stånd krävs att Boverkets förslag tas vidare och att Boverket sedan ges bemyndigande att meddela nya certifierings- och tillämpningsföreskrifter där bland annat kraven på kompetens för ett certifierat företag (kallat **certifierat byggbedömningsföretag**) specificeras. Efter att dessa föreskrifter trätt i kraft kan ackrediteringsprocessen för certifieringsorganen ta vid, och därefter kan företag börja certifiera sig som byggbedömningsföretag. Boverket uppskattar att detta innebär att systemet med certifierade byggbedömningsföretag kan börja tillämpas tidigast under 2028.

3.3 Om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet)

Nollalternativet är att nuvarande författningsbestämmelser om certifierade byggprojekteringsföretag, såväl på lag-, förordnings- som föreskriftsnivå, förblir oförändrade avseende alla ingående och övervägda moment i byggprocessen. Nollalternativet innebär att den utveckling av systemet med certifierade byggprojekteringsföretag som efterfrågas i regeringsuppdraget, och som syftar till att möjliggöra en ökad förutsägbarhet genom hela byggprocessen och därigenom förstärka incitamenten att använda systemet, inte kommer till stånd, och att den problembild som beskrivs i regeringsuppdraget därför kan antas komma att kvarstå.

3.4 Alternativa lösningar för att uppnå avsedd effekt

I syfte att uppnå ett mer attraktivt och samtidigt rättssäkert system i enlighet med intentionerna i uppdraget har Boverket utrett vilka kontroll- och tillsynsmoment under byggprocessen som CBF helt eller delvis skulle kunna överta från byggnadsnämnderna.

Utredningen har även övervägt om systemet bör kunna användas för fler byggnadstyper givet de motiv och syften som finns med CBF-systemet.

För vart och ett av de analyserade delmomenten redogörs för ett antal tänkbara förändringsalternativ som Boverket övervägt. Det ges en beskrivning av alternativens relativa för- och nackdelar, För varje delmoment presenteras också ett ”nollalternativ” innebärande att ingen förändring av momentet i fråga görs. Baserat på de överväganden och bedömningar som gjorts för respektive delmoment har Boverket sedan landat i ett samlat förslag som bedömts vara lämpligast att gå vidare med.

För att uppnå de syften som beskrivs i regeringsuppdraget krävs enligt Boverkets bedömning författningsmässiga ändringar. Det är inte möjligt att uppnå de efterfrågade effekterna genom alternativa lösningar till

ändrad regelutformning, såsom informativa insatser eller ekonomiska styrmedel. Vägledningsinsatser bedöms dock utgöra ett viktigt komplement till det lämnade författningsförslaget.

I avsnitt 4.5 presenteras det samlade förslag som Boverket landat i utifrån de övervägande som görs i detta avsnitt. Därefter, i avsnitt 3.6, redovisas en mer djupgående konsekvensanalys av det valda förslaget.

3.4.1 Nybyggnad eller uppförande av nya byggnader

3.4.1.1 Överväganden

Den gällande regleringen innefattar nybyggnad av bostadshus. Bostadshusen får även till viss del innehålla lokaler för verksamheter, och detta preciseras i Boverkets författning[4]. I nybyggnad ingår även flyttning av befintliga byggnader. I detta uppdrag ska Boverket även utreda om systemet med CBF kan användas för uppförande av fler typer av byggnader, för andra ändamål än bostäder. Detta beskrivs närmare i avsnitt 3.4.9.

Syftet med att även flyttning av byggnader innefattas är bland annat att modulbostäder som lätt kan flyttas mellan olika platser omfattas av systemet. Regeringen har dock uttryckt att systemet ytterst avses främja nybyggnation, och att främja projekt med hög grad av standardisering. [5]

I uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning år 2023[6] finns en redovisning av hur många ärenden som involverar flyttning. Under en period av närmare två år har 188 ärenden hanterats i de 79 kommuner som uppger att de haft sådana ärenden. Frågan besvarades av 220 kommuner. Det är alltså få ärenden och motivet för att de ska ingå i systemet med CBF kan anses vara svagt, mot bakgrunden att syftet med systemet är att underlätta rationell och seriell produktion av nya byggnader.

Vid flyttning av byggnad ska även kravet på varsamhet och förbudet mot förvanskning uppfyllas, vilket gör att fler överväganden måste hanteras i lov- och byggprocessen jämfört med vid uppförande av ny byggnad. Kravet på varsamhet och förbudet mot förvanskning påverkar uppfyllandet både av utformningskraven och de tekniska egenskapskraven men ingår inte i det certifierade byggprojekteringsföretagets arbetsuppgifter. Varsamhetskravet och förvanskningsförbudet måste alltså hanteras av byggnadsnämnden. Med utgångspunkt i den roll för CBF som föreslås skulle krav på kompetenser inom kulturvärden kunna behöva ställas på CBF. De behövs annars inte utom vid ändring av byggnad som inte ingår i systemet med certifierade byggprojekteringsföretag.

---

[4] Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (2024:1).
[5] Prop. 2021/22:212, S. 22.
[6] Redovisning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning år 2023 (Boverket 2024:10).

I följande beskrivning av alternativa lösningar är utgångspunkten att CBF-systemet föreslås kunna användas i fler delar av processen jämfört med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag.

3.4.1.2 Alternativ 1a: behåll nybyggnad och de bostadshus som redan ingår i systemet. (nollalternativ)

Ingen förändring av vilka byggnader som systemet kan användas till, jämfört med gällande regler.

- Fördelar:
  - Om en ökad attraktivitet för systemet uppnås genom den utökning av CBF:s roll som föreslås så kan en uppföljning av tillämpningen av systemet göras för de typer av byggnader som ingår enligt de nu gällande reglerna. Förändringar kan då göras baserat på en utvärdering av reglerna, i stället för baserat på antaganden.
  - Kompetenskrav på CBF påverkas inte.
- Nackdelar:
  - I kombination med den utökade roll som föreslås för CBF blir processen vid flyttning mer komplicerad, då kravet på varsamhet och förbudet mot förvanskning ska hanteras både av BN och CBF.

3.4.1.3 Alternativ 1b: ändra till uppförande av nya byggnader för de bostadshus som redan ingår i systemet.

Samma byggnader (bostadshus) som enligt gällande regler, men flyttning av byggnader utgår.

- Fördelar:
  - Innebär förenklad process för byggnader som redan ingår i systemet när inte flyttning behöver hanteras.
- Nackdelar:
  - En inskränkning av vilka byggnader som systemet kan användas till, jämfört med gällande regler.

3.4.1.4 Alternativ 2: utvidgning till fler typer av byggnader och uppförande av nya byggnader ska gälla.

Fler byggnader innefattas i systemet, men avgränsat till uppförande av nya byggnader. Flyttning, som inte har lika stora fördelar av den förenklade processen, utgår ur systemet.

- Fördelar:
  - Fler typer av byggnader är möjliga i systemet.
  - Flyttning av byggnader hanteras inte i systemet.
- Nackdelar:

- Flyttning av sådana bostadshus som ingår enligt gällande regler utgår ur systemet.

3.4.1.5 Alternativ 3: utvidgning till fler typer av byggnader och nybyggnad ska gälla.

Fler byggnader innefattas i systemet, och både uppförande av nya byggnader och flyttning av byggnader ingår.

- Fördelar:
  - Fler typer av byggnader är möjliga i systemet.
  - Flyttning av byggnader ingår fortfarande i systemet.
- Nackdelar:
  - Fördelen av den förenklade processen när flyttning utgår uppnås inte i lika hög grad.

3.4.2 Tekniskt samråd

3.4.2.1 Överväganden

Boverket har övervägt olika alternativ där ansvaret för att kalla till och hålla tekniskt samråd helt eller delvis undantas från byggnadsnämndens ansvar och i stället utgår alternativt övergår till CBF då detta system används. En överflyttning av ansvaret till CBF innebär att byggherren inför det tekniska samrådet ska lämna in sitt förslag till kontrollplan, liksom de tekniska handlingar som ligger till grund för startbeskedet, till CBF i stället för byggnadsnämnden då systemet används. Nackdelen med ett sådant system är att det inte är bara tekniska egenskapskrav som diskuteras vid samrådet, utan även andra frågor. I vissa fall ska även andra än byggherren och kontrollansvarig ges möjlighet att delta vid samrådet.

Ett alternativ är att ge möjlighet att ersätta det tekniska samrådet med ett skriftlig förfarande, där byggherren redovisar de frågor som inte är kopplade till kontrollplan och tekniska egenskapskrav. Möjligheten för byggnadsnämnden att hålla ett tekniskt samråd kan dock behöva kvarstå om nämnden ser behov av detta för att kunna lämna startbesked. Även CBF och byggherren bör ha denna möjlighet. Men i många fall bör frågor som inte rör de tekniska egenskapskraven och som därför ligger kvar under byggnadsnämndens ansvar kunna hanteras genom ett skriftligt förfarande i stället för att hålla samråd.

3.4.2.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Tekniskt samråd kvarstår enligt nuvarande system.

- Fördelar:

- Byggnadsnämnden får fortfarande insyn i processen, de som ska ges möjlighet att delta i samrådet kan fortfarande kallas enligt nuvarande processen.

- Nackdelar:
  - Gör inte systemet med CBF mer attraktivt, kan vara oklart vad som ska gås igenom om andra delar av processen flyttas över (kontrollplan) och kännas mindre meningsfullt om det hade räckt med skriftligt förfarande.

3.4.2.3 Alternativ 2

Tekniskt samråd behöver oftast inte hållas då CBF-systemet används. I stället ska det då räcka med ett skriftligt förfarande, till byggnadsnämnden där byggherren redogör hur de kvarvarande kraven, utöver tekniska egenskapskrav, är uppfyllda. I vissa fall kan ett tekniskt samråd ändå behövas hållas, till exempel om en byggnad innehåller arbetslokaler och arbetsmiljöverket och/eller representant för arbetstagarna önskar närvara.

- Fördelar:
  - Förenklad och tidsbesparande hantering att inte behöva ha möte(n).

- Nackdelar:
  - Att inte ha möte bedöms försvåra för arbetstagare och deras fackliga representanter att få insyn i byggprojektet.

3.4.2.4 Alternativ 3

CBF tar över det tekniska samrådet.

- Fördelar:
  - Behåller ett moment som är välkänt.

- Nackdelar:
  - Detaljstyr processen mer än vad som kanske behövs, otydligt för de som ska kallas till samrådet vad de har för roll, vissa frågor som berör tekniska egenskapskrav behöver fortfarande hanteras av byggnadsnämnden.

3.4.3 Startbesked

3.4.3.1 Överväganden

Boverket har övervägt olika alternativ där byggnadsnämndens ansvar för fastställande av och beslut om startbesked i större eller mindre utsträckning begränsas och i stället flyttas över till det CBF:s ansvar. En överflyttning av själva beslutsansvaret skulle dock innebära överflyttning av myndighetsutövning varför Boverket utifrån samlade överväganden i stället föreslår att det formella beslutsansvaret ligger kvar hos

byggnadsnämnden, med undantag av att byggnadsnämnden inte fastställer någon kontrollplan I de fall ett tekniskt samråd hålls redovisar byggherren vid det tekniska samrådet att det föreligger förutsättningar för startbesked. I många fall kommer de tekniska samrådet kunna ersättas av ett skriftligt förfarande, och byggnadsnämnden kan då utfärda ett startbesked när byggherren visat att det föreligger förutsättningar för det.

Byggherren kan bland annat behöva redovisa att villkoren i 10 kap. 23 § PBL för att få startbesked är uppfyllda, i de delar som inte ska bedömas av CBF. Till exempel att markföroreningar är avhjälpta och att byggherren redovisar vem som är tänkt att göra utstakningen.

När byggnadsnämnden har fått in tillräckligt underlag, antingen genom att man hållit tekniskt samråd, eller skriftligen från byggherren ska nämnden besluta om ett startbesked.

3.4.3.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Startbesked hanteras i enlighet med det befintliga systemet för CBF, med de begränsningar av prövning av tekniska egenskapskrav som redan finns i PBL idag.

- Fördelar: Undviker problematik med att lägga över myndighetsutövning på enskilda.
- Nackdelar: Innebär ingen effektivisering jämfört med idag, gör inte systemet med CBF mer attraktivt.

3.4.3.3 Alternativ 2

Modell med delat ansvar mellan CBF som svarar för den innehållsmässiga bedömningen och byggnadsnämnden som beslutar. CBF bedömer frågor kopplade till de tekniska egenskapskraven inklusive ”kontrollplan” och byggnadsnämnden har ansvar för att bedöma övriga krav. Byggherren redovisar för byggnadsnämnden hur övriga krav är uppfyllda. Den stora skillnaden är att byggnadsnämnden inte fastställer någon kontrollplan.

- Fördelar:
    - Myndighetsutövning behålls hos byggnadsnämnden, medan CBF:s ansvar tydligt kopplas till de tekniska egenskapskraven och hur de ska kontrolleras under byggprocessen genom att de också ansvarar för att hjälpa byggherren att ta fram kontrollplanen.
- Nackdelar:
    - Mindre insyn från samhällets sida när det inte redovisas någon kontrollplan.

3.4.3.4 Alternativ 3

Momentet överförs i sin helhet till CBF. Ansvaret för såväl den innehållsmässiga bedömningen som beslut överförs till CBF.

- Fördelar:
  - Förenklar hanteringen om en och samma part kan ansvara för alla aktiviteter som krävs för lämnandet av startbesked. Frigör tid hos byggnadsnämnderna.
- Nackdelar:
  - Myndighetsutövning läggs över på privat företag. Oklarheter kring överklagande och hur det ska hanteras. Startbesked behandlar inte bara tekniska egenskapskrav utan även andra krav.

3.4.4 Kontrollplan

3.4.4.1 Överväganden

Boverket har övervägt olika alternativ där ansvaret för bedömningen av kontrollplanens uppfyllande av PBL och dess fastställande helt eller delvis flyttas över från byggnadsnämnden till CBF. Att CBF skulle ges rollen att fastställa ”kontrollplanen” ska förstås i betydelsen av att konstatera dess överensstämmelse med PBL.

En faktor som talar för att det kan vara lämpligt att flytta över ansvaret för att hanteringen av motsvarigheten till en kontrollplanen på CBF, är att eftersom företaget redan bedömt projekteringen så bör det ha en bra överblick över vilka moment som ”kontrollplanen” behöver innehålla för att byggprojektet i fråga ska uppfylla reglerna i PBL. Men för att en sådan modell ska fungera är det viktigt att detta specificerat tydligt i avtal mellan byggherren och CBF.

Vid bedömningen har stor hänsyn tagits till att det i så fall ska kunna säkerställas på ett rättssäkert och effektivt sätt att åtgärden kan antas uppfylla samhällets krav enligt PBL. Vid bedömningen har även vägts in de möjligheter till frigörande av tid och resurser till andra arbetsuppgifter hos byggnadsnämnderna som skulle möjliggöras av en sådan överflyttning, liksom den ökade förutsägbarhet och de tidsvinster som kan uppnås i byggprocessen genom förändringen.

Utifrån en sammanvägd bedömning av de olika övervägda alternativen och de konsekvenser som dessa bedöms medföra föreslår Boverket att CBF övertar kontrollansvariges ansvar för att stödja byggherren vid framtagandet av en plan för kontroll, men att kontrollplanen inte fastställs genom något formellt myndighetsbeslut. Samtidigt föreslås kontrollplanen delas upp där den del som avser redovisningen av byggavfall ligger kvar under byggnadsnämndens ansvar att granska och fastställa.

CBF har varit involverad i projekteringen av byggnaderna och bör därför ha god insyn i vilka kritiska moment som bör kontrolleras under byggprocessen. CBF ska vidare ha tillgång till en certifierad kontrollansvarig som har vana av att hjälpa byggherrar att ta fram kontrollplaner. CBF bör därför kunna vara den som beslutar om kontrollplan.

Bristfälliga kontrollplaner har varit något som Boverket har titta på i förstudier 2014 och 2019. Boverket har efter det utvecklat sin vägledning kring hur kontrollplaner bör utformas. Eftersom det numera finns tydlig vägledning och CBF ska ha tillgång till certifierade kontrollansvarig bör överflyttandet av beslut om kontrollplan inte leda till en försämring utan bör på sikt kunna bidra till att kontrollplaner utformas på ett ändamålsenligt sätt.

Boverket föreslår även att den nuvarande kontrollplanen ska delas upp i en kontrollplan och en resurshushållningsplan. Idag ska en kontrollplan utöver de tekniska egenskapskraven även bland annat redovisa vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand. Detta ligger utanför det som CBF ska bedöma. Genom att dela upp kontrollplanen på förslaget sätt skapas förutsättningar för att i sin helhet ersätta den kontrollplanen som byggnadsnämnden ska fastställa i startbeskedet med den plan för kontroll som byggherren enligt föreslagen 10 kap. 6 a § ska ta fram. Detta skapar förutsättning för rakare formulerade regler utan ett antal undantag och förbehåll. Detta gör bestämmelserna mera lättlästa och lättare att förstå jämfört med om kontrollplanen hade behållits även när ett CBF använts, men reducerats till att enbart omfatta resurshushållningsfrågor. Utifrån uppdragets avgränsning har möjligheten att låta CBF även hantera resurshushållningsfrågor inte använts, men sannolikt skulle det medföra ökade kostnader för CBF som inte skulle uppvägas av en kundnytta. Noteras kan att Boverket i återapporteringen av ett regeringsuppdrag om cirkulär ekonomi av andra skäl har föreslagit en motsvarande uppdelning av kontrollplanen[7].

3.4.4.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Ansvaret för att granska och besluta om byggherrens förslag till kontrollplan ligger kvar hos byggnadsnämnden.

- Fördelar:
    - Innebär bibehållen offentlig kontroll och tillsyn under byggskedet.
    - Ger förutsättningar att bibehålla bred kompetens hos byggnadsnämnderna.

[7] Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn, rapport, (Boverket 2024:26).

- Nackdelar:
    - Möjligheterna att uppnå en ökad förutsägbarhet och effektivitet i byggprocessen och därigenom förstärka de ekonomiska incitamenten för att använda CBF-systemet, urholkas.

3.4.4.3 Alternativ 2

CBF övertar kontrollansvariges ansvar för att stödja byggherren vid framtagandet av en plan för kontroll, men kontrollplanen fastställs inte genom något formellt myndighetsbeslut. Alternativet förutsätter att kontrollplanen delas upp i en kontrollplan och en resurshushållningsplan då frågor om hur avfall ska tas om hand ligger utanför det som CBF ska bedöma.

- Fördelar:
    - Eftersom CBF redan bedömt projekteringen så bör det ha en adekvat insyn i vilka moment som kontrollplanen behöver innehålla.
    - Möjliggöra tids- och effektivitetsvinster för byggherren då processen kan ske internt utan att kommunikation behöver ske med byggnadsnämnden.
    - Avgiften för byggherren bör kunna minska.
    - Frigör tid och personella resurser hos byggnadsnämnderna, som kan fokusera mer på andra arbetsuppgifter.
- Nackdelar:
    - Förutsättningarna att bevara bred kompetens hos byggnadsnämnderna kan antas bli sämre över tid, mycket beroende på i vilken utsträckning som alternativet med CBF kommer att användas.
    - Den del av kontrollplanen som avser krav på redovisning av rivningsavfall och hur detta ska hanteras, ligger kvar under byggnadsnämnden kontroll och tillsyn, oavsett om CBF används eller inte. Denna del behöver således brytas loss från kontrollplanen och hanteras separat då CBF används.

3.4.4.4 Alternativ 3

Kontrollplanen fastställs av CBF, kontrollplan tas som idag fram av byggherren med stöd av kontrollansvarig som är oberoende i förhållande till CBF. Alternativet förutsätter att kontrollplanen delas upp i en kontrollplan och en resurshushållningsplan då frågor om hur avfall ska tas om hand ligger utanför det som CBF ska bedöma.

- Fördelar:
    - Kontrollplan som koncept behålls.
- Nackdelar:

- Fastställande av kontrollplan kan vara myndighetsutövning, oklart vilka konsekvenser det får att lägga över det på privat företag. Gränsdragningsproblem mellan CBF och KA.

3.4.5 Arbetsplatsbesök

3.4.5.1 Överväganden

Boverket har övervägt några olika alternativ angående frågan om hur arbetsplatsbesök lämpligen hanteras inom ramen för ett utökat system med CBF. Inklusive ett nollalternativ innebärande att momentet kvarstår oförändrat under byggnadsnämndens ansvar.

En viktig utgångspunkt i övervägandena angående möjligheten och lämpligheten med att helt eller delvis flytta över det här momentet från byggnadsnämnderna till CBF, har varit frågan om vad arbetsplatsbesöket egentligen har för syfte. Enligt PBL-regelverket ska byggnadsnämnden vid arbetsplatsbesöket bland annat kontrollera följande:

- Att kontrollplanen och bygglovet följs.
- Att den kontrollansvarige för projektet är närvarande i föreskriven utsträckning.
- Att inget uppenbart strider mot byggreglerna.

Syftet med ett arbetsplatsbesök är således inte att kontrollera att *alla* krav i byggreglerna är uppfyllda. I slutändan är det alltid byggherrens ansvar att reglerna och kontrollplanen följs.

Syftet med arbetsplatsbesöket framgår även av förarbetena till plan- och bygglagen.[8] Där motiveras arbetsplatsbesöken med behovet av en förbättrad tillsyn. I motivtexten är det enbart behovet av att förebygga olika typer av byggfel samt kontrollen av att bygglovet följs, som lyfts fram.

Ett första övervägt alternativ är att momentet kvarstår under byggnadsnämndens ansvar (nollalternativet). Ett argument för att välja detta kan vara att byggnadsnämnderna i samband med arbetsplatsbesöken även kontrollera annat som ligger vid sidan om kontrollen av om de tekniska egenskapskraven följts, som till exempel bygglovet. Dessutom innebär nollalternativet att eventuella komplikationer knutna till att CBF övertar uppgifter som involverar myndighetsutövning helt undviks.

En omständighet som dock talar emot att ansvaret för arbetsplatsbesök bör ligga kvar hos byggnadsnämnden när CBF används, är att nämnden i dessa fall inte haft möjlighet att påverka bedömningen av de tekniska egenskapskravens uppfyllande genom att till exempel neka startbesked, varför det kan vara olämpligt och problematiskt för byggnadsnämnden att

[8] Prop. 209/10: 170 s. 319–320.

under byggskedet behöva ta ansvar för bristfälliga tekniska lösningar och fel som nämnden inte haft möjlighet att bedöma tidigare.

Sett enbart utifrån hur syftet med arbetsplatsbesök beskrivs i förarbetena, så borde det enligt Boverket inte föreligga några hinder för att överlåta på CBF att genomföra arbetsplatsbesöken. Ett andra alternativ kan därför vara att momentet behålls men undantas från byggnadsnämndens ansvar och i stället övergår till CBF när systemet används. Arbetsplatsbesöket skulle i så fall få ett mer renodlat syfte att kontrollera uppfyllelsen av de tekniska egenskapskraven medan annat som i nuläget också kontrolleras i samband med besöket, till exempel om bygglovet följts, i stället görs i samband med slutsamrådet. Boverket bedömer att detta alternativ kan bidra till att effektivisera byggprocessen. Bedömningen är också att de saker som enligt PBL **ska** kontrolleras i samband med arbetsplatsbesöket (se punkter ovan) lika väl kan utföras av CBF.

Landar man i det sistnämnda (andra) alternativet behöver man också fundera över vad CBF ska göra om de upptäcker brister vid arbetsplatsbesöket. Byggnadsnämnden kan idag under vissa omständigheter besluta om kompletterande villkor eller ingripa enligt 11 kap. 30–32 §§. Har CBF ingen möjlighet att göra något när de upptäcker brister blir ju systemet ganska tandlöst. Men ger man dem samma möjligheter som byggnadsnämnden har så ska de utöva myndighetsutövning. En lämplig lösning skulle därför kunna vara att CBF åläggs att rapportera till byggnadsnämnden om det finns skäl för ingripande enligt 11 kap. 30–32 §§ PBL.

Ett tredje alternativ som övervägts är att momentet helt utgår då systemet med CBF används. Detta borde innebära förbättrade möjligheter för CBF att genomföra sitt arbete på ett mer samordnat sätt och underlätta genom att företaget inte blir beroende av byggnadsnämnden i det här skedet. Det skapar också förutsättningar att effektivisera och skapa tidsvinster i byggprocessen för byggherren. Nackdelen är främst att insynen i och tillsynen över det pågående arbetet försvagas om varken byggnadsnämnden eller CBF är på plats, vilket kan göra det svårare att upptäcka och reagera på allvarliga brister som kan motivera ingripande enligt 11 kap. 30–32 §§ PBL.

Ett fjärde alternativ är att ansvaret för att genomföra arbetsplatsbesök delas upp mellan CBF och byggnadsnämnden, där CBF:s del av ansvaret hänför sig till att följa upp att projektet följer kontrollplanen, att kontrollansvarig är närvarande i föreskriven utsträckning samt att inget uppenbart strider mot byggreglerna. Medan byggnadsnämnden ansvarar för att kontrollera att bygglovet följs, liksom de delar av utformningskraven som ligger utanför systemet med CBF.

3.4.5.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Momentet kvarstår oförändrat under byggnadsnämndens ansvar.

- Fördelar:
    - Byggnadsnämnden är på plats och kan reagera på allvarliga brister som kan motivera ingripande enligt 11 kap. 30 § PBL eller andra brister som inte är kopplade till de tekniska egenskapskraven. Byggnadsnämnden kan tidigt se om byggherren kommer avvika från bygglovet.
- Nackdelar:
    - Att ha kvar arbetsplatsbesöket och under byggnadsnämndens ansvar då CBF används skulle motverka syftet att uppnå ökad förutsägbarhet i byggprocessen sett ur byggherrens perspektiv.

3.4.5.3 Alternativ 2

Momentet kvarstår men överförs på CBF. Syftet med arbetsplatsbesöket renodlas till att kontrollera uppfyllelsen av de tekniska egenskapskraven och att kontrollplanen följs, medan kontrollen av att bygglovet följs liksom annat som byggnadsnämnderna brukar kontrollera i samband med arbetsplatsbesöket i stället flyttas till slutsamrådet.

- Fördelar:
    - Innebär förbättrade möjligheter för CBF att kunna bedriva sitt arbete på ett effektivt och samordnat sätt. Ökad förutsägbarhet för byggherren. Frigör tid hos byggnadsnämnderna.
- Nackdelar:
    - Byggnadsnämnderna får svårare att i ett tidigt skede upptäcka om byggherren kommer avvika från bygglovet, eller om det finns sådana brister som kan motivera ingripande enligt 11 kap. 30 § PBL eller andra brister som inte är kopplade till de tekniska egenskapskraven, Ökad risk för att sådana brister blir upptäckta först vid slutsamrådet.

3.4.5.4 Alternativ 3

Momentet utgår då systemet med CBF används.

- Fördelar:
    - Utöver fördelarna som listats under alternativ 2 så innebär detta alternativ ökade möjligheter till effektivisering av byggprocessen.
- Nackdelar:
    - Varken byggnadsnämnden eller CBF är på plats under pågående arbete och kan reagera på eventuella allvarliga brister som kan motivera ingripande enligt 11 kap. 30 § PBL.

3.4.5.5 Alternativ 4

Momentet kvarstår och fördelas mellan CBF och byggnadsnämnden, där den del av besöket som avser kontrollen av de tekniska delarna kopplat till kontrollplanen liksom utformningskraven avseende lämplighet och tillgänglighet faller under CBF:s ansvar, övriga delar ligger kvar hos byggnadsnämnden.

- Fördelar:
  - Både byggnadsnämnden och CBF är på plats och kan, utifrån sina respektive roller, reagera på eventuella allvarliga brister under pågående arbete. Bidrar till ökad säkerhet.
- Nackdelar:
  - Lämnar inte mycket utrymme för tidsbesparing och effektivisering. Troligen ökad tidsåtgång. Krångligt.

3.4.6 Tillsyn och anmälningsskyldighet under byggskedet

3.4.6.1 Överväganden

Boverket har övervägt några olika alternativ angående frågan om hur tillsyn under byggskedet lämpligen hanteras inom ramen för ett utökat system. med CBF. Om CBF används och i praktiken svarar för tillsynen kan det övervägas om detta företag i så fall bör ha en anmälningsskyldighet gentemot byggnadsnämnden vid upptäckt av sådana fel och brister som regleras i PBL 11 kap. 30–33 §§.

Ett första alternativ (nollalternativet) är att momentet kvarstår under byggnadsnämndens ansvar i oförändrad form. Ett andra alternativ är att momentet helt undantas från byggnadsnämndens ansvar och i stället läggs på CBF. Ett tredje alternativ är ett samarbete mellan CBF och byggnadsnämnden, där CBF ges rollen att ”hålla koll på bygget” och får en anmälningsplikt vid upptäckt av brister som kan föranleda ingripanden från byggnadsnämnden vid förekomst av fel och brister enligt PBL 11 kap. 30–33 §§. Det kan även avse ingripanden mot KA och sakkunniga Vid en sådan anmälan ska både byggnadsnämnden och certifieringsorganet meddelas. Byggnadsnämnden kan därefter använda nuvarande befogenheter såsom att fatta beslut om att stoppa bygget. I de fall det blir aktuellt med kompletterande villkor kan dock nämnden inte besluta om villkor kopplade till utformnings- eller de tekniska egenskapskraven då det ligger inom det CBF ska bedöma.

3.4.6.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Momentet kvarstår oförändrat under byggnadsnämndens ansvar

- Fördelar

- Ger byggnadsnämnden möjligheter till insyn under pågående arbete och underlättar för nämnden att tidigt se om byggherren kommer avvika från bygglovet.

- Nackdelar
  - Risk för bristfällig samordning och försämrad effektivitet i den processuella hanteringen om CBF ska ansvara för moment som arbetsplatsbesök medan byggnadsnämnden ska ansvara för den praktiska tillsynen i övrigt. Försämrar de möjligheter att uppnå ökad förutsägbarhet för byggherren och ökad effektivitet i byggprocessen som övriga åtgärdsförslag syftar till.

3.4.6.3 Alternativ 2

Momentet undantas från byggnadsnämndens ansvar och flyttas i alla delar över på CBF.

- Fördelar
  - Borgar för en smidigare hantering av processen och passar väl ihop med bland annat det förslag som Boverket lämnar om hur arbetsplatsbesöket ska hanteras då CBF används.
- Nackdelar
  - Att flytta över ansvaret för tillsynsprocessen inklusive möjligheter till ingripande eller annat beslut om påföljd, skulle innebära att CBF ges en myndighetsutövande roll, med de komplikationer som detta innebär.

3.4.6.4 Alternativ 3

CBF och byggnadsnämnden föreslås dela på ansvaret. Förslaget baseras på en samverkansmodell där CBF ansvarar för det praktiska arbetet med att kontrollera bygget, och ansvarar för att anmäla eventuella brister till byggnadsnämnden som på sedvanligt vis har möjlighet att begära rättelse och tillgripa åtgärder mot byggherren.[9]

- Fördelar
  - Den föreslagna uppdelningen där CBF svarar för det praktiska arbetet med att ”hålla koll på bygget” medan byggnadsnämnden behåller ansvaret för att meddela eventuella ingripandebesked, tillgodoser behovet av en mer förutsägbar och effektiv hantering och som är konsistent med övriga delar av Boverkets samlade förslag, samtidigt som det undviks att myndighetsutövning läggs på ett privat företag.

[9] Vid upptäckt av sådana brister som kan ge anledning för byggnadsnämnden att ingripa enligt 11 kap. 30–33 §§ PBL.

- Nackdelar
    - Kan bli otydligt i rollfördelning mellan byggnadsnämnden och CBF.

3.4.7 Slutsamråd

3.4.7.1 Överväganden

Boverket har övervägt några olika alternativ angående frågan om hur slutsamrådet lämpligen hanteras inom ramen för ett utökat system med CBF. Ett första alternativ (nollalternativet) är att momentet kvarstår oförändrat under byggnadsnämndens ansvar. Ett andra alternativ är att momentet helt undantas då systemet med CBF används. Ett tredje alternativ är att systemet undantas från byggnadsnämndens ansvar och i stället läggs på CBF. Ett fjärde alternativ är att slutsamrådet kvarstår hos byggnadsnämnden, bortsett från de ingående utformnings- och tekniska egenskapskraven vars kontroll baseras på ett särskilt utlåtande från CBF och som avseende dessa delar ligger till grund för byggnadsnämndens beslut om slutbesked.

3.4.7.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Momentet kvarstår oförändrat under byggnadsnämndens ansvar.

- Fördelar:
    - Byggnadsnämnden ges god insyn i att byggåtgärderna genomförts på ett sätt som överensstämmer med inlämnad dokumentation (fastställd kontrollplan med mera).
- Nackdelar:
    - Innebär att byggnadsnämnden kan inkomma med synpunkter i ett sent skede på sådant som nämnden inte haft insyn i tidigare i processen och som CBF redan bedömt som ok. Motverkar därför syftet om en ökad förutsägbarhet i byggprocessen.

3.4.7.3 Alternativ 2

Momentet utgår då systemet med CBF används.

- Fördelar:
    - Tidsbesparande.
- Nackdelar:
    - Försvårar för byggnadsnämnden att kunna bevilja slutbesked. Samrådet fyller en viktig funktion då det utgör ett tillfälle för CBF att redogöra för resultaten av den genomförda kontrollen och gå igenom sitt utlåtande med nämnden. Och intyga att det finns förutsättningar för ett slutbesked.

3.4.7.4 Alternativ 3

Momentet undantas helt från byggnadsnämndens ansvar och övergår till CBF då systemet används.

- Fördelar:
  - Enklare process för byggherren.
- Nackdelar:
  - CBF behöver då följa upp krav som inte är tekniska egenskapskrav, till exempel att man följt bygglovet vad avser till exempel byggnadens yttre utformning och tomtkraven.

3.4.7.5 Alternativ 4

Momentet kvarstår och byggnadsnämnden ska kalla såväl CBF som byggherren till samrådet. Byggnadsnämndens beslut ska grunda sig på ett underlag från CBF i delar som rör CBF:s ansvar. CBF ansvarar alltså för kontrollen av att byggets egenskapskrav och de i systemet ingående utformningskraven är uppfyllda enligt PBL:s krav. Övriga delar ligger kvar hos byggnadsnämnden.

- Fördelar:
  - Alternativet passar bra ihop med de övriga ändringsförslag avseende byggprocessen som lämnas.
  - Byggnadsnämnden har möjlighet att följa upp att byggherren har följt bygglovet, vilket kan vara särskilt viktigt om kravet på arbetsplatsbesök utgår.
- Nackdelar:
  - Kan bli otydligt i rollfördelning mellan byggnadsnämnden och CBF.
  - Bidrar inte till ökad effektivitet om båda parter ska kalla till slutsamråd utifrån sina respektive roller och mandat.

3.4.8 Slutbesked

3.4.8.1 Överväganden

Boverket har övervägt ett antal olika alternativ för godkännande och utfärdande av slutbesked när ett CBF används. Enligt ett första alternativ ligger ansvaret för detta kvar hos byggnadsnämnden i oförändrad form jämfört med idag (nollalternativ). Nackdelen med det är att den osäkerhet som lyfts av flertalet remissinstanser med det nuvarande systemet kvarstår och det är mindre attraktivt för byggherren att anlita certifierat byggprojekteringsföretag. Ett andra alternativ är att byggnadsnämndens ansvar för utfärdandet kvarstår men begränsas och inte omfattar en bedömning av uppfyllande av de tekniska egenskapskraven och utformningskraven

avseende lämplighet och tillgänglighet, vilket i stället överförs till CBF. Detta alternativ innebär en förändrad rolluppdelning vid slutbeskedet som är i analogi med den som gäller bedömningen inför startbeskedet enligt nuvarande system. Ett tredje alternativ är att kravet på slutbesked tas bort och ett fjärde alternativ att ansvaret för att utfärda slutbesked i stället förs över på CBF när detta system används.

Boverket bedömer det som lämpligt att ansvaret för godkännande och utfärdande av slutbesked ligger kvar hos byggnadsnämnden, för att nämnden i ett senare skede ska kunna ingripa med tillsyn i efterhand, om det framkommer att krav och villkor enligt PBL inte har uppfyllts. I enlighet med alternativ två ovan så föreslås dock att byggnadsnämndens roll i praktiken inskränks genom att det för utfärdande av slutbesked föreslås krävas ett särskilt utlåtande från CBF som är tänkt att fungera som en ansvarsutfästelse gentemot byggnadsnämnden om att kraven faktiskt efterlevts och är uppfyllda. Byggnadsnämndens utfärdande av slutbesked får därför, gällande de ingående utformnings och tekniska egenskapskraven, snarast karaktären av en ren formalitet då nämnden varken ska pröva eller bedöma några egenskapskrav eller ställa krav på att vilka undersöknings- eller kontrollresultat som ska framgå av utlåtandet.

3.4.8.2 Alternativ 1 (nollalternativ)

Slutbesked kvarstår som idag, där byggnadsnämnden gör en bedömning om byggherren visat att man följt kontrollplanen och de uppfyllt de tekniska egenskapskraven.

- Fördelar:
  - Ett inarbetat förfaringssätt som byggnadsnämnderna känner sig trygga med bibehålls.
- Nackdelar:
  - Den osäkerhet som lyfts av remissinstanser kvarstår.
  - Risk att systemet med CBF fortsätter vara oattraktivt.

3.4.8.3 Alternativ 2

Beslut om slutbesked kvarstår under byggnadsnämndens ansvar, men byggnadsnämndens bedömning begränsas till att bara avse de krav som inte är kopplade till de tekniska egenskapskraven. CBP ansvarar för bedömningen av de tekniska egenskapskraven och att kontrollplanen har följts.

- Fördelar:
  - Byggnadsnämnden kan inte neka slutbesked för att de gör en annan bedömning kring de tekniska egenskapskraven, vilket skapar en större förutsägbarhet för byggherren.

- Mer attraktivt för byggherren att använda sig av CBF.

- Nackdelar:
  - Kan bli otydligt i rollfördelning mellan byggnadsnämnden och CBF. Byggnadsnämnden måste delvis förlita sig på en annan parts bedömning när beslut om slutbesked tas.

3.4.8.4 Alternativ 3

Kravet på slutbesked tas bort.

- Fördelar:
  - Ökad förutsägbarhet för byggherren.
- Nackdelar:
  - Risk att byggnader tas i bruk innan man byggt klart om ingen utom byggherren är ansvarig för att följa upp det.
  - Inget tydligt avslut på ärendet, oklart hur CBF avslutar sin roll i projektet utifrån PBL.
  - Liknar det system som gällde under ÄPBL och som man ville komma ifrån med införandet av krav på slutbesked.

3.4.8.5 Alternativt 4

Ansvaret för att besluta om slutbesked förs över på CBF.

- Fördelar:
  - Ökad förutsägbarhet för byggherren.
- Nackdelar:
  - Myndighetsutövning läggs över på enskild.
  - CBF behöver bedöma krav som inte är utformnings- eller tekniska egenskapskrav.
  - Svårare för byggnadsnämnden att följa upp ärenden

3.4.9 Typer av byggnader och ändamål

3.4.9.1 Överväganden

De gällande reglerna om certifierade byggprojekteringsföretag har tagits fram i syfte att underlätta seriellt byggande och byggande av bostäder. I det gällande systemet kan företagen användas för nybyggnad av bostadshus. Även en viss andel lokaler får finnas i bostadshusen, och skälet till det är att skapa möjligheter för hållbara och attraktiva stadsmiljöer.[10] Syftet med att utvidga till fler typer av byggnader, huvudsakligen fler

[10] Prop. 2021/22:212, S. 22.

ändamål än bostäder, är att öka systemets attraktivitet och att öka förutsägbarheten under byggprocessen vid uppförande av nya byggnader.[11]

Boverket har övervägt vilka byggnadstyper eller verksamheter som skulle kunna ingå i en utvidgning. Eftersom syftet med utvidgningen är att göra systemet mer attraktivt kan det vara lämpligt att utvidgningen inte medför ett mer komplicerat certifieringssystem, eftersom det kan innebära att systemet i stället blir mindre attraktivt.

Syftet med utvidgningen är att ytterligare förbättra möjligheterna framför allt till seriellt byggande och byggande av bostäder. En lämplig utvidgning kan därför vara att vissa ändamål tillåts även om de inte är del av ett bostadshus. Utvidgningen bör inledningsvis inte göras för bred, eftersom det ännu inte har varit möjligt att följa upp hur tillämpningen av systemet fungerar.

Eftersom det enligt 9 kap. 32 b PBL finns en avgränsning till att gälla för bostadshus behöver bestämmelsen formuleras om till att gälla för byggnader. En viss avgränsning av vilka ändamål eller verksamheter som kan tillåtas kan lämpligen göras i PBF. Närmare preciseringar kan göras i en författning från Boverket, på motsvarande sätt som i gällande regler.

3.4.9.1.1 Vilka typer av byggnader kan vara lämpliga?

Enligt förarbetena till införandet av certifierade byggprojekteringsföretag är ett syfte med att bostadshus även får innehålla vissa lokaler att möjliggöra en delvis blandad bebyggelse, framför allt i stadsmiljöer. [12] Ändamål som nämns som exempel är kvartersbutik, restaurang eller frisörsalong. Det rör sig alltså om olika typer av bostadsnära service som får ingå så länge de utgör en del av ett bostadshus. En lämplig utvidgning kan vara byggnader för sådan bostadsnära service. Byggnaderna behöver alltså inte vara bostadshus. Det skulle ytterligare möjliggöra en blandad bebyggelse i hållbara och attraktiva stadsmiljöer. Lokalanvändningar kan exempelvis vara förskolor, skolor, medborgarkontor, primärvård, mindre gym eller biblioteksfilialer. En utvidgning kan lämpligen även innefatta byggnader för bostadskomplement, som exempelvis byggnader för avfallsutrymmen eller förvaringsutrymmen.

3.4.9.1.2 Vilka typer av byggnader kan vara olämpliga?

Begränsningar av vilka typer av byggnader och ändamål som en utvidgning ska innefatta kan behöva göras med hänsyn till risker kopplade till vissa typer av byggnader eller verksamheter. Att inte göra denna begränsning kan medföra behov av fler behörighetsklasser med hårdare kompetenskrav på de certifierade företagen. Det innebär ett mer komplicerat

[11] Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag. LI2024/01379 (återfinns i Bilaga 1).
[12] Prop. 2021/22:212, S. 22.

certifieringssystem, vilket inte bidrar till att göra det mer attraktivt – snarare tvärtom.

De förslag om obligatorisk sakkunnigkontroll som utredningen Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (2023:70) har lämnat, kan vara utgångspunkt för begränsningarna.

3.4.9.1.3 Förstärkt och tillförlitlig byggkontroll

I utredningen Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (2023:70) finns förslag om att vissa byggnadsverk alltid ska föranleda obligatorisk sakkunnigkontroll, av de tekniska egenskapskraven bärförmåga, stadga och beständighet, skydd i händelse av brand och säkerhet vid användning. De byggnadsverk som föreslås i utredningen är byggnadsverk med utformning och användning som kan medföra stora risker för allvarliga personskador om de inte är projekterade och utförda på ett sätt som möter gällande krav. Det kan också finnas en stor risk för allvarliga störningar för samhället eller miljön om kraven inte uppfylls. Det rör sig om byggnadsverk som många personer kan vistas i, har begränsade möjligheter till utrymning eller omfattar verksamheter som kan orsaka miljömässiga konsekvenser vid eventuell olycka.

Boverket bedömer att en begränsning av möjligheten att använda ett certifierat byggbedömningsföretag lämpligen kan ha sin utgångspunkt i vilka byggnader som föreslås föranleda obligatorisk sakkunnigkontroll. Fördelarna med att använda ett CBF kan vara mindre för sådana byggnader. Men det finns inte något formellt hinder mot att ett projekt som hanteras av ett certifierat byggbedömningsföretag även omfattas av obligatorisk sakkunnigkontroll.

I utredningen Ordning och reda föreslås att Boverkets ska reglera i en författning vilka byggnader som det ska ställas krav på obligatorisk sakkunnigkontroll av de tekniska egenskapskraven bärförmåga, säkerhet vid brand och säkerhet vid användning. Utredningen nämner uttryckligen vissa byggnader, som åtminstone bör innefattas. Men även andra byggnader kan innefattas, efter en riskbedömning.

De byggnader som nämns är:

- byggnader högre än 16 våningar,
- flerbostadshus högre än fem våningar,
- sjukhus och andra vårdinrättningar,
- byggnader med stora lokaler som används av många människor,
- hotell,
- skolor, förskolor och fritidshem,
- butikslokaler i flera våningar, och

- byggnader och anläggningar som rymmer farligt gods eller riskfyllda processer.

3.4.9.2 Alternativ 1 (nollalternativ - i kombination med förslagen på utökad roll för CBF)

Systemet utvidgas inte till fler typer av byggnader.

- Fördelar:
  - Om en ökad attraktivitet för systemet uppnås genom den utökning av CBF:s roll som föreslås så kan en uppföljning av tillämpningen av systemet göras för de typer av byggnader som ingår enligt gällande regler. Utvidgning eller inskränkning kan då göras baserat på en utvärdering av reglerna, i stället för baserat på antaganden.
  - Kompetenskrav på CBF påverkas inte.
- Nackdelar:
  - Processen förenklas inte för andra typer av byggnader som byggs seriellt och som kan ha betydelse vid byggandet av bostadshus.

3.4.9.3 Alternativ 2 – utvidgning med bostadskomplement och bostadsnära service

Systemet utvidgas till att omfatta byggnader för bostadskomplement och viss bostadsnära service, som kan bidra till att uppnå det syftet med systemet. En begränsning görs kopplat till risker och behovet av förstärkt byggkontroll. Begränsningen kan ha sin utgångspunkt i förslagen i Ordning och reda.

- Fördelar:
  - Byggnader för verksamheter som har koppling till bostadsbebyggelse innefattas och kan förenkla byggandet av en blandad bebyggelse. Genom att utvidga användningen av CBF kan systemets attraktivitet öka.
- Nackdelar:
  - Kan komma att innebära högre kompetenskrav på CBF, med högre certifieringskostnader som följd.

3.4.9.4 Alternativ 3 – avgränsning genom att förbjuda vissa byggnader

Systemet utökas med nya typer av byggnader genom att föreskriva om vilka byggnader som inte får ingå. Det baseras på riskbedömningar och kan ha sin utgångspunkt ifrån förslagen i Ordning och reda.

- Fördelar:
  - Tillämpningen av systemet kan utvecklas baserat på attraktiviteten för byggherren.

- Nackdelar:
    - Urvalet av byggnader riktar sig inte tydligt mot det övergripande syftet – att möjliggöra ökat bostadsbyggande. Kan även komma att innebära högre kompetenskrav på CBF, med högre certifieringskostnader som följd.

3.4.10 Utökad kontroll av systemet

3.4.10.1 Överväganden

I nuläget utövar Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) tillsyn över de ackrediterade certifieringsorganen, som i sin tur kontrollerar och genomför revisioner av certifierade byggprojekteringsföretag. Swedac kontrollerar regelbundet att certifieringsorganen lever upp till kraven för sin ackreditering. Generella krav som ska uppfyllas för ackrediteringen finns i Swedacs föreskrifter och allmänna råd om ackreditering, STAFS 2020:1 och i ackrediteringsstandarden SS-EN ISO/IEC 17021–1.

Boverket har övervägt om det kan finnas skäl att komplettera den kontroll och tillsyn som Swedac bedriver med en mer övergripande kontroll av systemets funktionssätt och av dess uppfyllande av samhällets krav. En sådan kontroll skulle lämpligen bedrivas på nationell nivå och förslagsvis av Boverket, förutsatt att Boverkets bemyndigande ändras för att medge detta. En viktig utgångspunkt vid utformningen av ett sådant kontrollsystem är att det bör kunna bedrivas så effektivt som möjligt samtidigt som det skapar goda förutsättningar för uppföljning och utvärdering av systemet.

Exempel på moment som kan ingå inom ramen för en sådan nationell kontroll eller revision är tekniskt samråd, arbetsplatsbesöket, övrig tillsyn under byggskedet inklusive efterlevnaden av kontrollplanen samt slutsamrådet, förutsatt att ansvaret för dessa moment, åtminstone i praktisk mening, övergår till CBF även om beslutsansvaret ligger kvar hos byggnadsnämnden.

En viktig fråga inom ramen för en sådan lösning är också hur roll- och ansvarsfördelningen mellan Swedac och Boverket bör se ut.

Hur ett nationellt kontrollsystem lämpligen utformas med hänsyn till ovan nämnda aspekter, kommer att preciseras i Boverkets kommande tillämpningsföreskrifter.

3.4.10.2 Alternativ 1 (nollalternativet)

De system och de regelverk som reglerar kontroll och revision av CBF inom ramen för det befintliga systemet, inklusive bestämmelserna om certifierbart kvalitetsledningssystem enligt 8–9 §§ i BFS 2024:1, kvarstår i oförändrad utformning.

- Fördelar:
    - Enkelt att fortsätta med ett redan fastlagt system. Detta argument försvagas dock av det faktum att det befintliga systemet ännu inte används i praktiken.
- Nackdelar:
    - Kan innebära en otillräcklig offentlig kontroll av att systemet svarar upp mot samhällets krav, givet att kommunernas insyn och kontroll försvagas genom förslaget.

3.4.10.3 Alternativ 2

Nuvarande regelverk för kontroll- och revision av certifieringsorganen och i förlängningen de certifierade byggprojekteringsföretagen, kompletteras med ett nationellt kontrollsystem baserat på inrapportering och registrering av uppgifter till Boverket. Förslaget förutsätter att Boverkets bemyndigande att föreskriva om certifieringsregler utökas till att kunna ställa krav på de ackrediterade certifieringsorganen.

- Fördelar:
    - Möjliggör förstärkt kontroll på nationell nivå av att systemet fungerar och lever upp till samhällets krav utifrån PBL.
    - Inrapportering av data (registerdata) från de ackrediterade certifieringsorganen skapar förutsättningar för uppföljning och utvärdering av systemet.
- Nackdelar:
    - Den föreslagna kontrollfunktionen kräver tid och resurser på fortlöpande basis från Boverkets sida. Särskilt i den del av arbetet som rör uppföljning och/eller utvärdering av systemet.

Ny benämning på aktörstypen

Överväganden

Boverket har övervägt om den befintliga benämningen ”certifierade byggprojekteringsföretag” behöver ses över för att matcha den roll som ett CBF får genom det föreslagna systemet. förslaget. Eftersom ett certifierade byggprojekteringsföretag även ska bedöma själva utförandet samt att den färdiga byggnaden uppfyller de ingående kraven, kan det befintliga namnet ”certifierade byggprojekteringsföretag” betraktas som missvisande.

För att den nya benämningen ska passa och beskriva rollen så ändamålsenligt som möjligt har Boverket fört dialog med Institutet för språk och folkminnen, ISOF, i frågan. Boverket har även tagit utgångspunkt i material från Terminologifrämjandet.

Boverket har övervägt ett antal alternativa benämningar varav de främsta ”kandidaterna” tas upp nedan.

3.4.10.4 Alternativ 1 (nollalternativ)

Benämningen ”certifierat byggprojekteringsföretag” kvarstår.

- Fördelar:
  - Benämningen är etablerad inom regelverk och bransch.
- Nackdelar:
  - Benämningen ger en partiell och missvisande beskrivning av den roll som ett CBF föreslås ha.

Alternativ 2

Alternativ benämning ”certifierat byggledningsföretag”.

- Fördelar:
  - Okomplicerad benämning, enkel att komma ihåg
- Nackdelar:
  - Kan leda fel då rollen som CBF inte handlar om projektledning av bygget

Alternativ 3

Alternativ benämning ”certifierat byggkontrollföretag”.

- Fördelar:
  - Okomplicerad benämning, enkel att komma ihåg.
- Nackdelar:
  - Kan vara missvisande eftersom ett CBF:s uppgifter snarare handlar om att göra bedömningar än att utföra kontroller.

Alternativ 4

Alternativ benämning ”certifierat byggbedömningsföretag”.

- Fördelar:
  - Ger en träffsäker beskrivning av CBF:s roll.
- Nackdelar:
  - Lite krångligare benämning jämfört med till exempel byggkontrollföretag.

Boverkets bedömning är att benämningen ”certifierade byggbedömningsföretag”, förkortat CBF, utgör den mest ändamålsenliga benämningen för aktörstypen.

3.5 Redogörelse för lämpligaste alternativ – samlat förslag

I det här avsnittet redogörs först för hur det alternativ/samlade förslag som Boverket bedömt som lämpligast ser ut i stora drag. Boverket har bedömt detta som lämpligast på basis av övervägandena och analyserna i avsnitt 3.4. Förslagets konsekvenser utreds mer djupgående i avsnitt 3.6.

I enlighet med förslaget så lämnar Boverket även de författningsförslag på lag- och förordningsnivå som följer av förslaget (se kapitel 0) samt ett medskick om vilka delar vars närmare utformning bör regleras genom Boverkets författning (kommande föreskrifter) i kapitel 0.

3.5.1 Övergripande om innehållet i Boverkets förslag

Övergripande och något förenklat består Boverkets samlade förslag i att CBF-systemet inte bara ska kunna användas under lovprocessen fram till startbesked utan även för bedömningen och tillsynen av de ingående kravens uppfyllande under byggskedet, fram till att slutbesked lämnas. Det föreslagna CBF-systemet bygger i likhet med det befintliga på frivillighet från byggherrens sida och det är upp till byggherren att välja om denne vill använda systemet överhuvudtaget och i så fall enbart under lov- eller byggskedet eller både och. Förslaget får olika innebörd beroende på i vilka skeden som systemet används, och det är bara då det används under byggskedet som det blir en skillnad i den processuella ärendehanteringen jämfört med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag. Det finns heller inget i förslaget som utesluter att en byggherre kan anlita ett CBF under lovprocessen och ett annat under byggskedet. Om byggherren väljer att anlita ett CBF under byggprocessen, men förutsättningarna senare ändras och företaget inte längre anlitas eller finns kvar får ärendet hanteras inom ramen för den vanliga processen igen.

I bilaga 4 ges en schematisk beskrivning av hur processhanteringen påverkas beroende på om och i vilken utsträckning som en byggherre använder sig av alternativet med CBF.

I analogi med det befintliga systemet så föreslås CBF:s roll och mandat vara avgränsad till bedömningen av utformningskraven avseende lämplighet och tillgänglighet inför bygglovsprövningen samt de tekniska egenskapskraven, medan byggnadsnämnden fortsatt ansvarar för övriga delar.

Boverkets förslag innebär att byggnadsnämnderna inte längre ska ansvara för centrala moment som fastställande av kontrollplanen eller att genomföra arbetsplatsbesök, utan dessa delar ansvarar i stället CBF för om systemet används under byggprocessen. Förslaget innebär också att byggherren inte behöver utse en kontrollansvarig när systemet används utan Boverket bedömer att det räcker med den kontrollansvarig som är

anställd eller knuten till CBF för att bedöma att kontrollplanen följs och att konstruktionen i övrigt svarar upp mot samhällets krav.

Förslaget att flytta över centrala moment under byggskedet knutna till de tekniska egenskapskraven liksom berörda utformningskrav från byggnadsnämnden till CBF, innebär i sig att den offentliga insynen i och kontrollen av byggprojektets uppfyllande av samhällets krav minskar, jämfört med det befintliga CBF-systemet. De delar av den offentliga kontrollen som byggnadsnämnderna tappar faller i stället in under det offentligrättsliga ansvar som åvilar CBF att utifrån certifieringsordningen följa villkoren och kraven för certifieringen.

För att ytterligare förstärka CBF-systemets funktionssätt och säkerställandet av att samhällets krav uppfylls, föreslår Boverket ett nationellt kontrollsystem av CBF-systemet, där Boverkets föreslås få en central roll. Boverket lämnar därför även förslag om att Boverkets bemyndigande att skriva certifieringsregler utökas till att även kunna ställa krav riktade mot de ackrediterade certifieringsorganen. Boverkets samlade förslag innebär således inte bara ett överförande av kontroll och insyn från byggnadsnämnderna till CBF utan även en förskjutning av den offentliga kontrollen från kommunal till statlig nivå.

Hur ett sådant kontrollsystem lämpligen bör utformas mer i detalj, liksom frågan om hur de befintliga certifieringskraven i Boverkets föreskrifter (BFS 2024:1) eventuellt bör modifieras och skärpas för att på ett väl avvägt sätt harmoniera med Boverkets samlade förslag är frågor som Boverket får återkomma till om förslaget tas vidare och Boverket ges bemyndigande att meddela nya tillämpningsföreskrifter utifrån förslaget.

Boverkets samlade förslag inkluderar även ett delförslag om att systemet ska kunna användas för fler byggnadstyper än vad det befintliga systemet medger, såsom olika bostadskomplement, samt även kunna inkludera uppförande av byggnader med vissa andra verksamhetsändamål än bostadsförsörjning. Bedömningen av vilka byggnadstyper med tillhörande verksamhetsområden som föreslås inkluderas i systemet har även grundat sig på en bedömning av hur ekonomiskt motiverat det kan vara för byggherrar att använda CBF-systemet för uppförande av respektive byggnadstyp.

3.5.2 Lovprocessen

Bygglovsprövningen föreslås oförändrad jämfört med hur systemet med CPBF är utformat i nuläget. Det innebär att om en byggherre väljer att använda sig av ett certifierat byggbedömningsföretag enbart under lovprocessen så blir det ingen skillnad med det föreslagna CBF-systemet jämfört med om det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag hade använts.

3.5.3 Inför startbesked

Förslaget innebär i korthet att aktörstypen CBF får en utökad roll och ska kunna användas för att bedöma centrala kontroll- och tillsynsmoment även under byggprocessen, fram till och med slutbesked. CBF ersätter då byggnadsnämndens uppgifter helt eller delvis. I de moment där CBF och byggnadsnämnden föreslås få ett delar ansvar för arbetet så är inriktningen att CBF svarar för det praktiska utförandet av kontrollen eller bedömningen, kopplat till de tekniska egenskapskraven medan beslutsansvaret ligger kvar hos byggnadsnämnden att bedöma de krav inför startbesked som inte är kopplade till tekniska egenskapskrav.

3.5.3.1 Tekniskt samråd

Tekniskt samråd kommer i de flesta fall vara obehövligt och kan ersättas med en skriftligt förförande. I vissa fall kommer byggnadsnämnden ändå kalla till ett tekniskt samråd, men detta kommer då vara begränsat i sitt innehåll jämfört med var fallet är idag då man inte tar upp frågor kopplade till de tekniska egenskapskraven eller kontrollplan. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 2 i 3.4.2.

3.5.3.2 Fastställande av kontrollplan

Det samlade förslaget innebär att om CBF-systemet används under byggprocessen så ansvarar byggherren med bistånd från CBF för att ta fram kontrolldokumentation som motsvarar och ersätter kontrollplanen. Momenten att ta fram en kontrollplan som ska fastställas av byggnadsnämnden utgår. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 2 i 3.4.4.

3.5.3.3 Inhämtande av tekniska handlingar inför startbesked

Då byggnadsnämnden inte ska göra någon bedömning kring de tekniska egenskapskraven eller fastställa någon kontrollplan behöver byggherre inte skicka in några handlingar kopplade till de tekniska egenskapskraven till byggnadsnämnden.

3.5.3.4 Startbesked

Förslaget består i att byggnadsnämnden beslutar om startbesked även då CBF-systemet används, beslut om startbesked ska dock kunna meddelas utan att byggnadsnämnden fastställer kontrollplan eller bedömer de tekniska egenskapskraven. I stället föreslås ett förfaringssätt där byggherren eller CBF skriftligen redovisar för byggnadsnämnden att villkoren för byggstart är uppfyllda, till exempel att villkor kopplade till detaljplan eller bygglov är uppfyllda och det finns ett färdigställandeskydd om ett sådant krävs. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 2 i 3.4.3.

3.5.4 Byggprocessen

3.5.4.1 Arbetsplatsbesök

Boverkets förslag är att momentet kvarstår men överförs till CBF (se alternativ 2 i 3.4.5). Syftet med arbetsplatsbesöket renodlas till att

kontrollera uppfyllelsen av de tekniska egenskapskraven och att kontrollplanen följs, medan granskningen av eventuella avvikelser mot bygglovet liksom annat som byggnadsnämnderna brukar kontrollera i samband med arbetsplatsbesöket i stället flyttas till slutsamrådet.

Förslaget bedöms vara i överensstämmelse med arbetsplatsbesökets syfte utifrån förarbetena till PBL[13] och bedöms bidra till en mer förutsägbar och effektiviserad byggprocess. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 2 i 3.4.5.

3.5.4.2 Tillsyn och anmälningsskyldighet under uppförandet

Boverket föreslår en lösning där CBF och byggnadsnämnden delar på ansvaret för tillsynen under byggskedet (se alternativ 4 i 3.4.6). Förslaget baseras på en samverkansmodell där CBF ansvarar för det praktiska arbetet med att kontrollera bygget, och ansvarar för att vidarerapportera eventuella brister till byggnadsnämnden som på sedvanligt vis har möjlighet att begära rättelse och tillgripa åtgärder mot byggherren. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 4 i 3.4.6.

3.5.4.3 Slutsamråd

Det samlade förslaget inbegriper att detta moment kvarstår och att byggnadsnämnden ska kalla såväl CBF som byggherren till samrådet, samt att byggnadsnämndens beslut ska grunda sig på ett underlag från CBF i delar som rör CBF:s ansvar. Omfattningen av detta underlag beror på om byggherren använt CBF-systemet i såväl lov- som byggprocessen eller om det använts för att bedöma berörda krav enbart under lov- eller byggprocessen. Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 4 i 3.4.7.

3.5.4.4 Slutbesked

Förslaget innebär att ansvaret för att besluta om slutbesked kvarstår hos byggnadsnämnden, men för att nämnden ska kunna godkänna och utfärda ett sådant besked så föreslås att CBF ska avge ett utlåtande som är tänkt att fungera som en ansvarsutfästelse gentemot byggnadsnämnden, innehållande en rad punkter som behöver klargöras för nämnden. Syftet med detta är att rikta fokus på det utökade ansvar som CBF ges i och med förslaget till utökat system och, på motsvarande sätt som inför bygglov, ge nämnden ett slags ansvarsutfästelse om att reglerna efterlevts. Förslaget svarar mot alternativ 2 i 3.4.8.

Därutöver ska byggnadsnämnden i vanlig ordning bedöma att de krav som ligger utanför CBF-systemet är uppfyllda, som till exempel att bygglovet följts och att en klimatdeklaration skickats in till Boverket då detta krävs.

[13] Prop. 209/10: 170 s. 319–320.

3.5.5 Uppförande, byggnadstyper och ändamål

Boverket föreslår att systemet med CBF ändras till gälla för uppförande av nya byggnader. Därmed utgår flyttning av byggnader.

Boverket föreslår vidare att systemet även ska kunna användas för bostadskomplement (som till exempel byggnader för avfallsutrymmen och förvaringsutrymmen) och för vissa fristående lokalbyggnader för bostadsnära service. Det kan exempelvis vara förskolor, skolor, medborgarkontor, primärvård, mindre gym eller biblioteksfilialer.

Begränsningar av vilka typer av byggnader och ändamål som en utvidgning ska innefatta kan behöva göras med hänsyn till risker kopplade till vissa typer av byggnader eller verksamheter. De förslag om obligatorisk sakkunnigkontroll som utredningen Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (2023:70) har lämnat, kan vara utgångspunkt för begränsningarna. De kan genom bemyndigande preciseras i en författning från Boverket.

Det blir upp till byggherren att avgöra ifall seriellt byggande och användandet av alternativet med CBF är relevant och lämpligt vid uppförandet av sådana här bostadskomplement eller lokalbyggnader.

Den föreslagna lösningen svarar mot alternativ 2 i 3.4.9. Utvidgningen till byggnader för fler ändamål kan göra systemet med CBF mer attraktivt att använda. Samtidigt är Boverkets bedömning att det befintliga systemet redan i betydande utsträckning träffar de byggnadstyper som framför allt kan antas lämpa sig för seriellt byggande. De byggnadstyper som redan ingår borde ha potential att kunna uppbära de volymer som krävs för att systemet ska utgöra ett intressant alternativ och bära sig kommersiellt. Denna bedömning grundar sig bland annat på att byggproduktionsvolymerna avseende bostadsbyggande (småhus och flerbostadshus) är så mycket större än byggande för andra ändamål (se Bilaga 3).

3.5.6 Nationell kontroll av systemet

När det gäller frågan vilka ytterligare krav eller kontroller som bör genomföras så är Boverkets förslag att myndigheten får ansvar för den övergripande kontrollen av systemet och att Boverkets bemyndigande därför bör utökas till att kunna ställa krav direkt mot certifieringsorganen. Den föreslagna lösningen svarar mot (alternativ 2 i 3.4.10. Den kontroll som Boverket föreslås ansvara för syftar till att möjliggöra uppföljning och utvärdering av CBF-systemet på mer övergripande basis genom krav på inrapportering av data om CBF via certifieringsorganen. Boverkets tillkommande uppgift med förslaget kan därför sägas komplettera den revision som Swedac redan bedriver av de ackrediterade certifieringsorganen utifrån STAFS 2020:1 och ackrediteringsstandarden SS-EN ISO/IEC 17021–1.

Den föreslagna nationella kontrollen kan från Boverkets sida handla om att certifieringsorganen åläggs att årligen rapportera in uppgifter och data rörande CBF till Boverket. Förslaget bygger alltså på en modell med systematisk inrapportering snarare än stickprovskontroller. Men hur kontrollen och tillsynen mer specifikt bör utformas får Boverket återkomma till i kommande certifieringsföreskrifter.

3.5.7 Benämning på aktörstypen

Boverket föreslår nya namnet ”Certifierade byggbedömningsföretag”, enligt alternativ 4 i 0. Benämningen bedöms på ett tillfredsställande sätt reflektera aktörens roll utifrån Boverkets förslag till utvecklat system.

3.6 Fördjupad konsekvensbedömning av det samlade förslaget

Konsekvensutredningen ska innehålla en fördjupad konsekvensanalys av det alternativ som bedömts som lämpligast, det vill säga det samlade förslag som presenterats i avsnitt 3.5.

Som redogjorts för i avsnitt 3.3 utgörs nollalternativet av det befintliga systemet med tillhörande författning, varför de konsekvenser som tas upp nedan genomgående bedöms och värderas i relation till detta nollalternativ.

3.6.1 Sammanfattning av konsekvenserna

Det här avsnittet sammanfattar de samhällsekonomiska effekterna som Boverkets förslag till CBF-system bedöms medföra. Konsekvenserna för var och en av aktörstyperna beskrivs mer ingående i avsnitt 3.6.4-3.6.10.

Det föreslagna CBF-systemet bedöms framför allt beröra följande aktörer: Staten genom Boverket och ackrediteringsorganet Swedac, kommunerna genom byggnadsnämnderna, certifieringsorgan som ackrediterar sig för ändamålet, byggherrar och företag verksamma inom projekterings- och byggprocessen. Med byggherrar avses inte enbart företag utan förslaget kan ha bäring även på enskilda och kommuner eller regioner som agerar byggherre.

Boverket berörs på flera sätt, både i rollen som utredande och regelskrivande myndighet men också genom att ansvara för den föreslagna kontrollfunktionen av CBF-systemet. Det sistnämnda tillkommande momentet bedöms ta ca två personmånader per verksamhetsår i anspråk.

Om det föreslagna CBF-systemet tas vidare och implementeras så skulle det medföra en tillkommande arbetsuppgift för ackrediteringsorganet Swedac, med ökade ackrediteringskostnader för de företag (certifieringsorgan) som väljer att ackreditera sig i syfte att kunna certifiera företag som CBF. Ackrediteringskostnaden för certifieringsorganen bedöms öka

med 30–35 procent jämfört med vad det skulle kosta att bli ackrediterad inom ramen för det befintliga systemet. Certifieringsorganen kan i sin tur antas föra över sina ökade kostnader för ackreditering och arbetsinsatser på de företag som väljer att certifiera sig som CBF. För certifieringsorganen, liksom för ”CBF-konsulter” och personer med relevant sakkunnigkompetens, kan det föreslagna systemet bidra till utökade affärsmöjligheter.

För byggherrar och andra byggaktörer blir det därför dyrare att certifiera sig som CBF eller att anlita ett sådant företag, jämfört med certifierade byggprojekteringsföretag inom ramen för det befintliga systemet. Den högre kostnaden ska vägas mot att CBF-systemet bedöms tillföra ökad förutsägbarhet för byggherren samt bättre förutsättningar för att de nyttor som systemet syftar till verkligen kan realiseras. Eftersom systemet bygger på frivillighet kan det antas att byggherrar eller byggföretag väljer att certifiera sig eller att anlita ett sådant företag endast om man gör bedömningen att nyttan av att använda systemet överstiger kostnaderna.

Förslaget innebär att flera tidskrävande moment inom ärendehandläggning och tekniska kontroll lyfts bort från de kommunala byggnadsnämndernas bord då CBF-systemet används. För ett typiskt ärende avseende uppförande av småhus kan det handla om att upp till tio timmars handläggningstid som frigörs till andra arbetsuppgifter. Detta medför i sin tur att de avgifter för handläggningen av ärenden som byggherrar betalar till byggnadsnämnden reduceras. Det föreslagna systemet frigör alltså tid hos kommunerna men kan också medföra minskade intäkter. I vilken utsträckning som kommunerna skulle påverkas ekonomiskt är dock mycket osäkert då det helt kommer an på i vilken utsträckning som CBF-systemet kommer användas i praktiken.

I de följande avsnitten beskrivs närmare vilka aktörer som berörs och vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser som förslaget bedöms få för de berörda aktörstyperna.

3.6.2 Vilka som berörs av förslaget

De aktörer som berörs av det samlade förslaget kan grovt delas in två grupper: Dels de som skulle påverkas av den administrativa delen i samband med införandet av Boverkets förslag med tillhörande författningsändringar, dels de som berörs vid användandet av det föreslagna CBF-systemet.

Aktörer som påverkas vid det föreslagna CBF-systemets införande är bland annat staten genom Boverket och Swedac. Boverket berörs bland annat genom den föreslagna nationella kontrollen av CBF-systemet som myndigheten föreslås ansvara för. Den föreslagna kontrollen syftar till att stärka och komplettera den befintliga statliga kontrollen i form av den revision som Swedac bedriver av de ackrediterade certifieringsorganen.

Förslaget får även påverkan på Swedac som ackrediteringsmyndighet genom att ackrediteringen blir mer omfattande jämfört med det befintliga systemet.

Staten kan även beröras i annan mening om förslaget skulle få till följd att antalet överklagandeärenden hos länsstyrelser och domstolar ökar.

Kommunerna genom byggnadsnämnderna påverkas framför allt genom att kontrollen och insynen under byggskedet begränsas påtagligt då det föreslagna CBF-systemet används. Centrala moment inför och under byggprocessen såsom att kalla till och genomföra tekniskt samråd, granska och fastställa kontrollplan och att genomföra arbetsplatsbesök föreslås lyftas bort från byggnadsnämndens ansvar när CBF används. Förslaget bedöms därför frigöra tid hos byggnadsnämnderna som kan användas för andra arbetsuppgifter. Samtidigt kan kommunerna påverkas ekonomiskt om avgiftsfinansierad ärendehandläggning ersätts av mer skattefinansierat tillsynsarbete.

Kommunerna kan även påverkas genom rollen som byggherre, och påverkas då på liknande sätt som när ett företag agerar byggherre.

Även certifieringsorganen, som utgörs av företag som verkar på kommersiella grunder, påverkas vid införandet av det föreslagna CBF-systemet om de väljer att ackreditera sig för ändamålet, genom att kraven för ackrediteringen blir högre jämfört med det befintliga CBF-systemet. Certifieringsorganen påverkas även genom det föreslagna nationella kontrollsystemet, där dessa åläggs att årligen rapportera in uppgifter och data om CBF till Boverket.

De som påverkas vid användandet är främst företag eller andra aktörer som väljer att certifiera sig som byggprojekteringsföretag eller som anlitar ett sådant företag. Detta innefattar även de aktörer som eventuellt redan certifierat sig enligt det befintliga systemet och som vill ha sin certifiering utökad i enlighet med det föreslagna CBF-systemet.

Bland företagen återfinns aktörer som kan agera som byggherrar, entreprenörer eller byggföretag som uppför sådana byggnadstyper som CBF-systemet föreslås kunna användas för enligt Boverkets samlade förslag. I likhet med den bedömning som gjordes inför införandet av det befintliga systemet bedöms särskilt de som bygger enligt standardiserade och repeterbara processer utgöra en intressant målgrupp för att certifiera sig som byggprojekteringsföretag också enligt föreslagna systemet. Företagen, både de som själva certifierar sig eller som anlitar ett CBF, får ökad nytta av förslaget genom att förutsägbarheten under byggskedet fram till och med slutbesked ökar. För byggherrar som använder CBF-systemet bedöms dessutom handläggningsavgiften till byggnadsnämnden minska. Byggherrar som anlitar ett externt CBF får i stället betala en motsvarande

avgift till det företaget. Hur stor den avgiften blir i förhållande till de handläggningsavgifter som byggnadsnämnderna debiterar kan antas bero på hur effektiv ärendehanteringen blir hos CBF och vilket pris för CBF:s tjänster som kommer att etableras på marknaden.

Även företag verksamma inom projektering av byggnader och/eller byggledning berörs av förslaget, där särskilt större projekteringsföretag med mer allsidig projekteringskompetens bedöms vara en intressant målgrupp för att certifiera sig och därför beröras av förslaget.

Enskilda som agerar byggherre berörs på liknande sätt som när ett företag agerar byggherre och anlitar ett CBF. Även personer med särskild sakkunnigkompetens, som till exempel certifierade kontrollansvariga och sakkunniga inom brandskydd och konstruktion, bedöms påverkas av förslaget till nytt system. I vilken omfattning som dessa och andra sakkunniga påverkas av det föreslagna CBF-systemet kommer att bli tydligare när kompetenskraven i kommande tillämpningsföreskrifter utformats, förutsatt att förslaget tas vidare och Boverket ges bemyndigande att ta fram sådana föreskrifter.

Generellt gäller för samtliga aktörer att konsekvenserna av förslaget beror av i vilken omfattning som byggherrar kommer att använda sig av det föreslagna utökade systemet och hur mycket mer det kommer att användas jämfört med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag. Detta är mycket svårbedömt, särskilt som det befintliga systemet ännu inte existerar i praktiken och det därför heller inte finns något nollalternativ i bruk som förslagets konsekvenser kan bedömas emot.

3.6.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Enligt 7 § konsekvensutredningsförordningen[14] ska analysen i konsekvensutredningen bland annat innehålla en beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda. Analysen ska därtill innehålla en beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser för dessa aktörer samt även en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms nödvändigt för att uppnå dess syfte.

I de följande avsnitten redogörs för dessa konsekvenser för var och en av aktörskategorierna.

[14] SFS 2024:183.

3.6.4 Staten

3.6.4.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet redovisas en beskrivning och beräkning av förslagets bedömda kostnader och intäkter för staten.

3.6.4.1.1 Boverket

Boverkets utredningsarbete med regeringsuppdraget om att utveckla systemet med certifierade byggprojekteringsföretag har en resursram på ca nio personmånader och täcks av särskilda medel med ett budgetutrymme på en miljon kronor. Arbetet med uppdraget belastar således inte myndighetens förvaltningsanslag.

Om Boverkets förslag till utveckling av systemet med tillhörande författningsförslag genomförs, kommer Boverket behöva ta fram nya tillämpningsföreskrifter där det bland annat preciseras vilka kompetenskrav som ett företag måste uppfylla för att kunna bli ett certifierat byggprojekteringsföretag.

Till detta kommer kostnader för kompletterande informations- och vägledningsinsatser efter att de nya föreskrifterna beslutats och implementerats. Boverket behöver även informera om hur det nya regelverket inklusive de nya tillämpningsföreskrifterna skiljer sig från det befintliga systemet och vad som krävs för att få sin certifiering utökad enligt det nya systemet om man redan är ett certifierat byggprojekteringsföretag. Boverket kommer bland annat att ta fram vägledningsmaterial om detta på PBL Kunskapsbanken för berörda aktörer för att underlätta tillämpningen.

Boverket föreslås även få en övergripande roll i den nationella kontrollen av systemet, enligt den modell som beskrivs i avsnitt 3.5.6. Det rör sig om kontroll av att systemet fungerar som avsett och kan ses som en komplettering av den revision och tillsyn som Swedac redan utför mot certifieringsorganen i sin roll som ackrediteringsorgan. Den föreslagna kontrollfunktionen bedöms kräva tid och resurser på fortlöpande basis och motsvarande uppskattningsvis två personmånader per verksamhetsår. I detta ingår även arbete i form av uppföljning- och utvärderingsinsatser.

Boverket kan även komma att bistå med teknisk kompetens vid Swedacs tillsyn av de ackrediterade certifieringsorganen, vilket i så fall bedöms medföra en mer begränsad tid- och resursåtgång.

3.6.4.1.2 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Boverkets föreslagna CBF-system skulle för ackrediteringsorganet Swedacs del innebära att myndigheten behöver implementera den nya föreslagna certifieringsordningen under ackreditering, vilket skulle medföra

en tillkommande arbetsinsats och tidsåtgång för ackreditering och tillsyn av de certifieringsorgan som väljer att bli ackrediterade för ändamålet. För att kunna ackreditera och utöva tillsyn gentemot certifieringsorganen i fråga behöver Swedac dessutom sätta sig in i och granska innebörden av de tillkommande certifieringskrav vars närmare utformning kommer att preciseras i Boverket kommande certifieringsföreskrifter. Swedac bedömer dock att det troligen inte kommer krävas någon översyn och ändring av myndighetens egna föreskrifter och allmänna råd om ackreditering[15] som en följd av förslaget.

De ökade kostnader för ackreditering och tillsyn som det föreslagna CBF-systemet bedöms medföra i förhållande till det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag, finansieras av Swedac genom högre avgifter som tas ut av de certifieringsorgan som väljer att ackreditera sig för ändamålet. Avgiftssättningen regleras i Swedacs avgiftsföreskrift för ackreditering[16]. Enligt Swedac bedöms förslaget innebära att certifieringsorganens ackrediteringskostnad till Swedac skulle öka med 30–35 procent jämfört med vad det skulle kosta att bli ackrediterad inom ramen för det befintliga systemet. (Se även avsnitt 3.6.7.1 där ekonomiska konsekvenser för certifieringsorganen redovisas).

3.6.4.2 Redogörelse av åtgärder

Den tillkommande uppgiften för staten genom förslaget består framför allt av den föreslagna kontrollen på nationell nivå genom kravet inrapportering av data om CBF från certifieringsorganen till Boverket. Det handlar om data som ska kunna användas för att följa upp och utvärdera CBF-systemets funktionssätt (jfr avsnitt 3.5.6). Boverket bedömer att systemet med inrapportering kan utformas och hanteras på ett smidigt sätt och som inte behöver vara resurs- och kostnadsdrivande. Utöver inrapporteringen tillkommer arbetsinsatser i form av uppföljnings- och utvärderingsarbete (se avsnitt 3.6.4.1.1) och som kostnadsmässigt täcks av Boverkets förvaltningsanslag.

3.6.5 Regioner och kommuner

Landets regioner agerar byggherrar till exempel genom sitt hälso- och sjukvårdsuppdrag. Eftersom förslaget om utökning till fler byggnadstyper eventuellt kommer att inkludera bland annat primärvård, kan landets regioner i så fall påverkas av CBF-systemet i rollen som byggherre. Regionerna berörs då på liknande sätt som andra byggherrar.

[15] STAFS 2020:1.
[16] STAFS 2022:14.

3.6.5.1 Ekonomiska konsekvenser för kommuner

3.6.5.1.1 Påverkan på kommunernas arbetsinsats och handläggningsavgifter

En bieffekt av att ytterligare moment under lov- och byggprocessen lyfts undan från byggnadsnämndernas bord då CBF-systemet används, är att det bör frigöra tid hos nämnderna som kan användas för andra arbetsuppgifter. Boverket bedömer att tidsbesparingar framför allt kan uppstå genom att arbetsplatsbesöket utgår, om tekniskt samråd inte behöver hållas och genom att nämnden inte behöver lägga tid och arbete på att fastställa kontrollplanen inför beslutet om startbesked. Här behöver man dock även väga in att de delar av arbetsplatsbesöket som avser annan granskning än det som CBF ansvarar för, kvarstår som arbetsmoment för nämnden men flyttas till slutsamrådet i stället. När det gäller det tekniska samrådet så bedömer Boverket att detta i flertalet fall inte behöver hållas då CBF används, men byggnadsnämnden kommer ha möjlighet att begära att detta hålls om nämnden ser behov av det för att kunna lämna startbesked.

I Boverkets tidigare konsekvensutredning[17] framgår hur stor tidsbesparing som användandet av det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag bedöms medföra. Det handlar då om frigjord tid under lovprocessen och fram till startbesked. I den tidigare konsekvensutredningen uppskattades tidsvinsterna bli relativt små, eller ca två timmars tidsbesparing, huvudsakligen inom ramen för bygglovsprövningen.

Boverket bedömer att det föreslagna systemet har potential att frigöra mer tid eftersom det är relativt tidskrävande moment som antingen utgår eller flyttas över från nämnden till CBF, men hur mycket beror bland annat på vilken byggnadstyp som projektet avser, liksom byggnadens storlek och komplexitet.

Om man utgår från ett planenligt ärende avseende nybyggnad av en- och tvåbostadshus, så uppgår den genomsnittliga handläggningstiden för bygglov och teknisk kontroll till 25 timmar enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Motsvarande siffra för nybyggnad av en komplementbyggnad med tekniskt samråd är 15 timmar.[18] För flerbostadshus handlar det om längre tid men det är svårare att ge en genomsnittssiffra då det finns en större variation i byggnaders komplexitet.

SKR har tagit fram taxeunderlag och exempelmallar som kommunerna kan använda vid beräkningen av bland annat ärendehandläggningen av bygglov och teknisk kontroll. Hur mycket tid som avgår från byggnadsnämndernas ärendehandläggning och hur mycket avgifterna reduceras om CBF-systemet skulle användas, beror delvis på vilken mall som

[17] Konsekvensutredningen till ”Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag” (BFS 2024:1).
[18] Tidsuppskattningar, statistik | SKR.

kommunerna baserar sina beräkningar på. En del använder en nyare mall från 2024, medan andra använder en tidigare mall. Med hänsyn till att det således förekommer en viss variation i hur kommunerna räknar beträffande tidsuppskattning och avgiftssättning så bedöms momenten tekniskt samråd, startbesked inklusive fastställande av kontrollplan samt arbetsplatsbesök sammantaget svara för uppskattningsvis ca tio timmar.[19] Detta gäller ärenden om uppförande av en- och tvåbostadshus. För komplementbyggnader handlar det om uppskattningsvis ca fem timmar. Det är främst inom dessa moment som tid bedöms kunna frigöras, men även inom ramen för momenten slutsamråd och slutbesked kan viss tid frigöras, om än mer marginellt. CBF-systemet inrymmer därför en rätt stor potential till att kunna frigöra tid hos byggnadsnämnderna, även om man också väger in att vissa aktiviteter knutna till dessa moment ligger kvar hos byggnadsnämnden.

Handläggningskostnaden per timme varierar mellan kommunerna, vanligen mellan 1 250 kr och 1 400 kr. Hur stor avgiftsreduceringen vid användande av CBF skulle bli beror utöver handläggningskostnaden per timme på den tidsåtgång och komplexitet som ärendet kräver. I beräkningen av avgiftssättningen ingår bland annat en objektsfaktor som beror på byggnadens bruttoarea. Under antagande att ärendet avser uppförande av ett småhus på ca 200 kvm så bedöms användandet av CBF innebära en avgiftsreducering på ca 10 000 kr.

Det finns en större variation i komplexitet när det gäller flerbostadshus än småhus, vilket gör det svårare att mer precist skatta hur mycket tid som frigörs inom ärendehandläggning och tillsyn under byggskedet när det gäller flerbostadshusprojekt.

Antalet inkomna och hanterade ansökningar om bygglov har sjunkit de sista åren, från drygt 100 000 ärenden år 2021 till drygt 70 000 ärenden år 2023.[20] Uppgifterna omfattar bygglov för nya byggnader och de ändringar som kräver lov eller anmälan.

Merparten eller uppskattningsvis 70–80 procent av alla bygglovsärenden bedöms röra sig om mindre så kallat enkla ärenden, som exempelvis tillbyggnader av småhus eller uppförande av komplementbyggnader. För dessa typer av ärenden bedöms det inte bli aktuellt att använda CBF-systemet. Resterande 20–30 procent avser ”större” byggprojekt varav uppförande av bostadshus svarar för 10–15 procentenheter, med viss variation beroende på byggkonjunktur. Även inbegripet att CBF-systemet föreslås kunna användas vid uppförande av fler byggnadstyper än enbart

[19] Baserat på tidsuppskattningar från ett urval av enskilda kommuner. Varav det tekniska samrådet tar uppskattningsvis fyra timmar, startbesked två timmar och arbetsplatsbesöket fyra timmar.
[20] Enligt uppgifter från Boverkets Plan- och byggenkät: Plan- och byggenkäten - Boverket

bostadshus, så visar dessa siffror att det bara är för en mindre andel av alla bygglovsärenden där det bedöms kunna bli aktuellt att använda CBF-systemet.

Även om CBF-systemet bedöms frigöra tid hos byggnadsnämnderna i ärendehandläggningen som i stället kan läggas på andra arbetsuppgifter, så kan det samtidigt medföra ekonomiska konsekvenser i form av minskade intäkter om avgiftsbaserad handläggning växlas mot exempelvis tillsyn som inte är avgiftsgrundande utan finansieras via skattsedeln.

Under utredningen har det kommit till Boverkets kännedom att det pågår ett arbete hos Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) med att se över och uppdatera taxeunderlagen till kommunerna, utifrån det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag. Eftersom merparten av kommunerna följer SKR:s taxeunderlag blir detta i praktiken styrande för de taxor och avgifter som byggnadsnämnderna tar ut för att bekosta handläggningen av ärenden rörande bygglov och startbesked. Boverket bedömer det som troligt att taxeunderlagen kommer att behöva justeras på nytt med utgångspunkt i CBF-systemet, om detta förslag skulle tas vidare.

3.6.5.2 Andra relevanta konsekvenser

Det finns en stor osäkerhet om i vilken utsträckning som det föreslagna CBF-systemet skulle komma att användas förutsatt att det tas vidare och implementeras, särskilt mot bakgrund av att det befintliga systemet ännu inte används i praktiken och därför inte kan ge någon ledning kring denna frågeställning. Denna osäkerhet gör det svårt inte minst för kommunerna att planera inför och förhålla sig till vilken budgetmässig påverkan som systemet kommer att få. Troligen kommer systemet inledningsvis att användas i mer begränsad skala och så länge inte användningen blir mer påtaglig bedöms de budgetmässiga konsekvenserna för kommunerna som små. Det är också tänkbart och även sannolikt att CBF-systemet kommer få olika stort genomslag beroende på vilken typ av kommun det handlar om. Systemet kommer antagligen vara mest efterfrågat i större kommuner där byggvolymerna är större och där det därför är lättare att få ekonomi i systemet.

3.6.5.3 Redogörelse av åtgärder

Förslaget innebär att en del centrala moment inom ramen för den processuella hanteringen under byggprocessen helt eller delvis försvinner från byggnadsnämndernas bord då CBF-systemet används, vilket bedöms kunna frigöra en del tid hos byggnadsnämnderna. Eftersom kommunernas kostnader därför inte bedöms öka utan snarare minska så behövs inga särskilda åtgärder vidtas för att begränsa de kostnadsmässiga konsekvenserna.

3.6.5.4 Påverkan på den kommunala självstyrelsen

Boverkets förslag till CBF-system skulle innebära en viss inskränkning av det kommunala självstyret när CBF används, eftersom systemet innebär att byggnadsnämnden ska fatta beslut om start- och slutbesked på basis av bedömningsutlåtanden från CBF och utan att göra några egna bedömningar av om de tekniska egenskapskraven och berörda utformningskraven uppfyllts eller om kontrollplanen efterlevts.

Inskränkningen i den kommunala självstyrelsen bedöms inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den, det vill säga för att uppnå den förändring som eftersträvas enligt regeringsuppdraget.

3.6.6 Företag

3.6.6.1 Övergripande konsekvenser för företagen

För företagen innebär Boverkets föreslagna CBF-system ett alternativ som kan användas för bedömningen av både projekteringen och byggskedet, om man ser ekonomiska fördelar med detta. Nyttan för byggherrar med flera med Boverkets förslag är i korthet en ökad förutsägbarhet under hela byggprocessen fram till och med slutbesked. Detta innebär tidsvinster i byggprocessen och minskad risk för att byggprojekt nekas slutbesked med de potentiellt mycket stora kostnader som det kan medföra. På kostnadssidan innebär förslaget att det bli dyrare att certifiera sig som CBF, eftersom ett sådant företag får ett utökat ansvar och en bredare roll genom förslaget. Det innebär också att det för de aktörer som väljer att anlita ett CBF i stället för att själva certifiera sig, skulle bli dyrare att köpa in den eller de tjänster som CBF erbjuder, jämfört med det befintliga systemet. Vilket pris som kommer betingas för att anlita ett CBF är mycket svårbedömt, särskilt som systemet med certifierade byggprojekteringsföretag ännu inte har börjat tillämpas i praktiken. Det finns därför inte heller någon marknad för certifierade byggprojekteringsföretag och deras tjänster ens inom ramen för det befintliga systemet.[21] Det är också svårt att bedöma hur mycket dyrare det kommer att bli att certifiera sig som CBF jämfört med det befintliga systemet, dels av de skäl som angivits ovan, dels för att detta kommer an på vilka certifieringskrav som kommer att ställas i kommande tillämpningsföreskrifter.

Ett tänkbart scenario är att ett eller flera certifieringsorgan väljer att ackreditera sig för att kunna certifiera byggprojekteringsföretag inom ramen för det befintliga systemet, innan ett nytt system hunnit träda i kraft. Det kan därför också tänkas att det kan finnas företag som kommer att ha hunnit certifiera sig som certifierat byggprojekteringsföretag enligt det

[21] När detta skrivs (januari 2025) är det ännu inget certifieringsorgan som har ackrediterat sig för ändamålet.

befintliga systemet. Dessa kommer i så fall att behöva ansöka om utökning av certifieringen för att kunna verka som CBF enligt det föreslagna systemet, vilket medför tillkommande certifieringskostnader för dessa företag.

I likhet med det befintliga systemet kan det antas att byggherrar och/eller byggföretag kommer att välja att certifiera sig som CBF endast om man bedömer att den sammanlagda nyttan i form av ökad förutsägbarhet och effektivitet i byggprocessen samt minskade handläggningsavgifter till byggnadsnämnden, överstiger de sammanlagda kostnaderna i form av certifieringskostnader och interna kostnader för att administrera systemet.

Alternativt, för de företag som i stället väljer att köpa in tjänsten/tjänsterna som CBF erbjuder, så handlar den ekonomiska avvägningen om ifall priset för att köpa in denna tjänst på marknaden bedöms understiga de kostnader av ovan nämnt slag som sparas in genom att välja en sådan lösning.

De ekonomiska konsekvenserna av att använda sig av det utökade systemet blir alltså i likhet med det befintliga systemet olika beroende på om man väljer att själv certifiera sig eller om man i stället anlitar ett CBF. Detta val kan antas bero på vilken av de berörda näringsgrenarna man själv verkar inom eller vilken roll man har i byggprocessen. Det kan även antas bero på hur stort företaget är och vilka resurser och kompetenser som finns inom det egna företaget.

Vidare kan det antas att vilket syfte ett företag med att använda sig av det föreslagna systemet beror på vilken roll företaget har och vilken verksamhet de bedriver. För en byggherre, eller exempelvis ett företag som producerar seriebyggda bostadshus, kan det primära syftet antas vara att uppnå en ökad förutsägbarhet i projekteringen med det vidare syftet att effektivisera och korta byggprocessen. För företag verksamma inom projektering, byggledning eller med sakkunnigkompetens kan det snarare handla om en möjlighet att utöka sin verksamhet genom att tillhandahålla en ny tjänst på marknaden.

Boverkets författningsförslag kommer att behöva kompletteras med nya tillämpningsföreskrifter där det bland annat tydliggörs vilka ytterligare kompetenskrav som ett CBF måste uppfylla för att kunna bli certifierad enligt det nya systemet. Närmare precisering av vilka typer av byggnader och ändamål som innefattas behövs också.

3.6.6.2 Företag och aktörer som berörs

Boverkets förslag till CBF-system berör de företag som väljer att certifiera sig som byggbedömningsföretag eller som väljer att anlita ett sådant företag. Dessa företag kan agera som byggherrar, entreprenörer, seriebyggare eller andra byggföretag av bostäder. Bland företag som kan komma

att certifiera sig ingår även företag verksamma inom byggnadsprojektering, byggkontroll och byggledning.

3.6.6.3 Antal företag som potentiellt kan beröras

Uppgifter om hur många företag per näringsgren som potentiellt kan beröras av Boverkets förslag har hämtats från SCB:s Företagsdatabas (FDB), avseende år 2024.

Enligt FDB finns cirka 26 900 företag registrerade under näringsgrenen ”Entreprenörer för bostadshus och andra byggnader”[22], medan drygt 1 000 företag fanns registrerade under näringsgrenen ”Utvecklare av byggprojekt”[23]. Av dessa är det enligt Boverkets bedömning särskilt företag som producerar seriebyggda bostadshus som bedöms vara mest aktuella för att certifiera sig som byggprojekteringsföretag. Dessutom finns ca 570 företag inom kategorin tillverkning av monteringsfärdiga trähus.[24] Branschorganisationen TMF har cirka 80 medlemsföretag som tillverkar bland annat små- och flerbostadshus i trä. År 2022 hade dessa företag ca 7 600 anställda.

Vidare finns ca 25 000 företag inom näringsgrenen fastighetsbolag, bostäder som berörs av förslaget när de agerar byggherre och väljer att använda alternativet med CBF.[25] Eftersom Boverket föreslår att CBF-systemet även ska kunna användas vid uppförande av vissa lokalbyggnader så berörs även företag verksamma inom delar av näringsgrenen ”fastighetsbolag, andra lokaler” i rollen som byggherre.[26] Totalt finns drygt 25 000 företag inom denna näringsgren men hur stor del av dessa som potentiellt kan beröras kommer att förtydligas genom Boverkets kommande tillämpningsföreskrifter. Enligt FDB finns även ca 24 200 bostadsrättsföreningar som potentiellt också kan beröras av förslaget i rollen som byggherre.

Utöver bygg- och fastighetsbolag finns drygt 28 300 företag verksamma inom delar av näringsgrenen ”arkitekt- och teknisk konsultverksamhet” som innefattar byggnadsprojektering och byggkontroll, som potentiellt berörs av förslaget.[27]

Mer detaljerade uppgifter över antalet företag som potentiellt kan beröras av Boverkets förslag, fördelat över antal anställda och per näringsgren, framgår av Bilaga 2. Av tabellen framgår bland annat att den övervägande merparten av företagen i de berörda näringsgrenarna utgörs av små företag, det vill säga företag med färre än 50 anställda. För samtliga

[22] Summan av alla registrerade företag verksamma inom SNI 41.200.
[23] SNI 41.100.
[24] SNI 16.231.
[25] SNI 68.201.
[26] SNI 68.203.
[27] Summan av alla registrerade företag inom SNI-koder 71.110, 71.121, 71.124, 71.129 och 71.200.

branscher är det en mycket liten andel av företagen som har 50 eller fler anställda[28].

Av de företag som redovisats ovan är det enligt Boverkets bedömning främst byggherrar och byggföretag som uppför bostadshus genom seriellt byggande som bedöms vara mest aktuella för att certifiera sig som CBF. Förslaget öppnar även upp för att använda systemet vid uppförande av olika byggnader som är att betrakta som komplement till bostadshus, liksom fristående lokalbyggnader av vissa slag.

Förslaget får även konsekvenser för de byggherrar som i stället väljer att anlita ett externt CBF. Eftersom CBF föreslås få en utökad roll jämfört med vad ett certifierat byggprojekteringsföretag i nuläget har, kan det antas bli dyrare att anlita ett CBF. Men vilket pris som CBF:s tjänster kommer att betinga på marknaden är svårbedömt på förhand då det beror på flera faktorer, som exempelvis konkurrensförhållanden med mera.

I likhet med vad som gäller för det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag så är det upp till den enskilde byggherren att väga kostnaden för att certifiera sig som CBF eller för att anlita ett sådant företag, mot de potentiella nyttoeffekterna i form av ökad förutsägbarhet och effektivitet i byggprocessen som användandet av systemet kan antas medföra. En viktig skillnad med CBF-systemet är att det innebär bättre förutsättningar för att dessa nyttor verkligen kan realiseras. Med andra ord kan systemets ”intäktssida” betraktas som mera säker jämfört med det befintliga systemet.

Även företag verksamma inom projektering av byggnader och/eller byggledning berörs av förslaget, där särskilt större projekteringsföretag med mer allsidig projekteringskompetens bedöms vara en intressant målgrupp för att certifiera sig enligt Boverkets föreslagna CBF-system.

3.6.6.4 Ekonomiska konsekvenser

3.6.6.4.1 Högre kostnader för certifiering

I analogi med det befintliga systemet så bygger Boverkets förslag på att det ställs krav på ett certifierbart kvalitetsledningssystem[29] som kontrolleras av ett ackrediterat certifieringsorgan[30] samt kompletterande kompetenskrav vars närmare utformning kommer att framgå av Boverkets kommande tillämpningsföreskrifter. ISO 9001 är idag det enda kvalitetsledningssystem som svarar upp mot kravet i Boverkets befintliga föreskrifter

[28] Enda undantaget är näringsgrenen ”Tekniska provnings- och analysföretag” där andelen medelstora och större företag är marginellt högre.
[29] ISO 9001 är alltjämt det enda kvalitetsledningssystem som uppfyller detta krav. Se även Boverkets tidigare konsekvensutredning till föreskriften Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag, BFS 2024:1.
[30] Certifieringsorganet ska vara ackrediterat enligt förordning (EG) nr 765/2008.

om att ett certifierat byggprojekteringsföretag ska tillämpa ett certifierbart kvalitetsledningssystem.

I Boverkets tidigare konsekvensutredning[31] bedömdes att många företag, särskilt större, redan är certifierade enligt kvalitetsledningssystemet ISO 9001, eller har utvecklat processer och arbetssätt som är i enlighet med standarden ISO 9001, även om man inte är certifierad enligt detta system. Det blir i så fall ett mindre steg att certifiera sig som CBF. För de företag som inte har uppbyggda processer enligt ISO 9001 kan det dock finnas en större kostnadsmässig tröskel med att certifiera sig som byggprojekteringsföretag. Detta sammantaget med att det är kostsamt att upprätthålla en certifierad organisation, bedöms troligen innebära att det i första hand är större företag som ser en ekonomisk fördel med att själva certifiera sig som CBF. Större företag har också lättare att inom det egna företaget samla den kompetens som krävs för uppgiften att både bedöma projekteringen och utföra de tillkommande moment som ingår i förslaget. För mindre företag som vill certifiera sig som CBF finns dock möjligheten att i stället säkra det erforderliga kompetensbehovet via konsultavtal, eller att i stället anlita ett externt CBF om man inte ser någon affärsnytta med att själv certifiera sig.

De initiala kostnaderna för certifiering enligt ett certifierbart kvalitetsledningssystem såsom ISO 9001 bedöms uppgå till 60 000–70 000 kr exklusive moms.[32] Därefter tillkommer en kostnad för årlig uppföljande revision på 20 000–30 000 kr samt en kostnad på 40 000–50 000 kr det tredje året då omcertifiering görs. Kostnadsuppgifterna utgår från ett företag med ca 30 anställda varav ca 20 personer arbetar med byggprojektering.

Att redan vara certifierad enligt ISO 9001 eller motsvarande innebär en kostnadsmässig fördel för företag som ansöker om att bli ett CBF, eftersom de tillkommande kostnaderna för den certifieringsrevision som krävs för att få sin befintliga certifiering utökad till CBF är betydligt mindre jämfört med att inte vara certifierad enligt ISO 9001 eller motsvarande i utgångsläget.

Kostnaderna för att bli certifierad som CBF är lite mer svårbedömda, dels för att den mer precisa utformningen av de kompletterande certifieringskraven[33] enligt CBF-systemet inte är klar utan kommer att framgå av Boverkets kommande certifieringsföreskrifter, dels för att det inte går att ta utgångspunkt i det befintliga systemet med certifierade

[31] Konsekvensutredningen av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (BFS 2024:1).
[32] Alla angivna kostnadsuppgifter i detta avsnitt är exklusive moms.
[33] Det vill säga vilka kompetenskrav och kompletterande krav på kvalitetsledningssystemets innehåll som eventuellt tillkommer med CBF-systemet jämfört med vad som redan gäller för det befintliga systemet.

byggprojekteringsföretag eftersom detta ännu inte använts i praktiken. Men givet dessa förbehåll så kan den initiala kostnaden för att bli certifierad som CBF, förutsatt att företaget redan är certifierat enligt ISO 9001 eller motsvarande, uppskattas till ca 45 000 kr. Därefter tillkommer en kostnad för årlig uppföljande revision på ca 15 000 kr samt kostnad för omcertifiering tredje året på ca 30 000 kr. Dessa kostnadsuppgifter utgår från antagandet att CBF-revisionen kan göras samtidigt som ISO 9001-revisionen, annars blir kostnaden högre. De angivna kostnadsuppgifterna bygger också på antagandet att det finns certifierade sakkunniga eller personer med motsvarande kompetens i företaget, annars förlängs revisionstiden med uppskattningsvis 30 procent vilket även innebär högre kostnader.

3.6.6.4.2 Påverkan på kostnader för internrevision och ökad administration

I likhet med vad som gäller för det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag så kommer företag som certifierar som CBF att inledningsvis behöva lägga resurser på uppbyggnad av företagets kvalitetsledningssystem. Företaget måste etablera rutiner och processer som säkerställer att kvaliteten i bedömningen av projekteringen och kontrollen under byggprocessen uppfyller de krav som kommer att specificeras i Boverkets kommande certifierings- och tillämpningsföreskrifter. När kvalitetsledningssystemet är på plats tillkommer fortlöpande kostnader för intern revision och kontroller av att det bedrivna arbetet sker i enlighet med det tillämpade kvalitetsledningssystemet. Det tillkommer även administrativa kostnader för till exempel rapportering om genomförda uppdrag till certifieringsorganet i fråga.

Storleken på dessa kostnader för etableringen av ett certifierbart kvalitetsledningssystem samt löpande kostnader beror, i likhet med vad som gäller för det befintliga systemet, på om man redan är certifierad enligt ett kvalitetsledningssystem eller inte. För företag som inte redan är certifierade enligt ISO 9001 eller motsvarande kan den interna resursgången för uppbyggnad av kvalitetsledningssystem inför certifieringen som CBF grovt uppskattas till ett personår, eller ca 900 000–1 000 000 kr. Till detta kommer sedan en årlig kostnad för internrevisioner och ökad administration som grovt kan uppskattas till ca 20 procent av ett personår, eller ca 200 000 kr. Dessa kostnadsuppgifter är dock behäftade med osäkerhet, och kan även antas variera kraftigt mellan olika företag.

Om ett kvalitetsledningssystem av typen ISO 9001 eller motsvarande redan finns på plats behöver inte så mycket tid och resurser läggas på uppbyggnad av systemet utan det blir då fråga om en mindre kostnad för att anpassa rutiner och processer utifrån de kompletterande krav på kvalitetsledningssystemet som ska krävas för att bli certifierad som CBF och som

kommer att preciseras i kommande certifierings- och tillämpningsföreskrifter.

3.6.6.4.3 Reducerade handläggningsavgifter till byggnadsnämnderna

Om ett CBF används kommer vissa moment att utgå från byggnadsnämndernas ärendehandläggning vilket innebär att de avgifter för bygglov och startbesked som byggherren betalar reduceras. Hur stor avgiftsreduceringen blir beror bland annat på kommunens handläggningskostnad, vilken byggnadstyp som projektet avser och på hur tidskrävande och komplexa byggprojektet och de avgående arbetsmomenten är (se även 3.6.5.1). Om ärendet exempelvis avser uppförande av ett småhus på ca 200 kvm så bedöms avgiftsreduceringen kunna uppgå till ca 10 000 kr. För större byggprojekt som till exempel flerbostadshus finns en större variation i komplexitet vilket gör det svårare att generellt uppskatta hur mycket tid som frigörs när ett CBF används.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram taxeunderlag och exempelmallar som kommunerna kan använda vid beräkningen av bland annat ärendehandläggningen av bygglov och teknisk kontroll. Under utredningen har det kommit till Boverkets kännedom att det pågår ett arbete hos SKR med att se över och uppdatera taxeunderlagen till kommunerna vid användande av det befintliga systemet för certifierade byggprojekteringsföretag. Syftet med översynen är att ta fram ett taxeunderlag som innebär att byggherrar betalar en reducerad avgift för handläggningen av bygglovet respektive den tekniska kontrollen jämfört med vid normal ärendehantering, när de väljer alternativet med certifierade byggprojekteringsföretag. Boverket bedömer det som troligt att avgiftssättningen kommer att ses över på nytt om det föreslagna CBF-systemet skulle tas vidare.

Om en aktör anlitar ett CBF kommer det i stället att vara det företaget som svarar för handläggningen och den administrativa hanteringen av de moment som flyttas över från byggnadsnämnden till CBF. Det betyder också att det i stället kommer vara CBF som debiterar för dessa handläggningskostnader, och att denna kostnad då troligen kommer att bakas in i det pris som anlitandet av en CBF-konsult kommer att betinga på marknaden.

3.6.6.4.4 Inbesparade kostnader knutna till en mer förutsägbar byggprocess

I Boverkets tidigare konsekvensutredning[34] bedömdes att byggnadsnämnders olika bedömningar utgör en tidsfördröjning i byggprocessen, och även en potentiellt stor merkostnad om projekteringen behöver revideras eller göras om. Baserat på uppgifter från trähusbranschen konstaterades i

[34] Konsekvensutredningen av Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (BFS 2024:1).

samma konsekvensutredning att konsekvenserna av utdragna diskussioner om tolkningar, begäran om mer dokumentation eller om ändringar i utförande samt tekniska lösningar, kan bli att byggprojekt fördröjs allt från några veckor upp till ett halvår, vilket svarar mot betydande merkostnader för berörda byggprojekt. Enligt trähusbranschen så är begäran om ändringar i utförandet ibland inte ens möjliga att genomföra, vilket i så fall kan medföra att byggprojekt inte realiseras.

Vidare, enligt de uppgifter från branschen som då inhämtades, så bedömdes att uppskattningsvis fem procent av alla byggprojekt behöver projekteras om som en följd av att byggnadsnämnderna gör olika bedömningar och tolkningar av de berörda utformningskraven samt egenskapskraven. Enligt branschen är det dock en ännu större del av bostadsproduktionen som påverkas av förseningar eftersom omprojektering stör det industriella produktionsflödet.

Genom Boverkets föreslagna CBF-system så ökar byggprojektets förutsägbarhet sett ur byggherrens synvinkel eftersom CBF kan användas under hela byggprocessen fram till och med slutbeskedet. Även om det fortfarande kommer vara byggnadsnämnden som tar själva beslutet om slutbesked så ska ett sådant beslut rent innehållsmässigt baseras på det utlåtande från CBF som byggherren lämnar in till byggnadsnämnden. Sett ur byggherrens perspektiv så innebär förslaget därför en påtagligt minskad risk att nekas slutbesked eftersom ett och samma CBF haft insyn i byggprojektet under hela projekterings- och byggprocessen samtidigt som byggnadsnämnden i praktiken inte kommer kunna neka slutbesked med hänvisning till att kraven i kontrollplanen eller inför startbeskedet inte uppfyllts. Boverket bedömer därför att det föreslagna CBF-systemet har betydligt bättre förutsättningar att verkligen tillgodose de nyttor för byggherren som systemet syftar till, jämfört med det befintliga systemet. Utifrån tidigare erfarenheter av hur byggkostnaderna påverkas vid seriellt/industriellt byggande bedömer en branschorganisation att byggkostnaderna kan antas bli ca 20 procent lägre om man bygger seriellt och inom ramen för det föreslagna CBF-systemet.[35]

3.6.6.5 Andra relevanta konsekvenser

3.6.6.5.1 Utökade affärsmöjligheter för ett certifierat byggprojekteringsföretag

Förslaget innebär en utökad och bredare roll för de företag som certifierar sig som CBF jämfört med det befintliga systemet, som en följd av tillkommande arbetsuppgifter. Utöver bedömningen av projekteringen kommer ett CBF även att ha till uppgift att bistå byggherren i framtagandet av dokumentation motsvarande en kontrollplan och att axla KA:s roll, bland

[35] Sveriges Allmännytta. Baserat på byggkostnader och bostadspriser inom ramavtalen för kombohus, jämfört med byggkostnaden för annat byggande.

annat beträffande tillsynen av att byggprojektet följer den framtagna dokumentationen/”kontrollplanen”. Dessa tillkommande arbetsmoment och ansvarsområden kan innebära utökade affärsmöjligheter för ett CBF som erbjuder sina tjänster på konsultbasis.

3.6.6.5.2 Om ett CBF avsäger sig uppdraget eller mister certifieringen

Om ett företag i egenskap av byggherre väljer att anlita ett certifierat byggbedömningsföretag under byggprocessen, men det certifierade företaget inte finns kvar genom hela processen för att det avsäger sig uppdraget eller blir av med sin certifiering, behöver byggherren antingen anlita ett nytt certifierat företag eller ta fram handlingar för att kunna gå in i den vanliga processen. Det kan innebära att byggnationen avstannar och byggherren får ökade administrativa kostnader. I denna typ av situationer, där ett ingånget avtal mellan byggherren och CBF alltså inte fullföljs, är det upp till byggherren att väcka civilrättslig talan mot CBF.

3.6.6.6 Redogörelse av åtgärder

I likhet med vad som gäller för det befintliga systemet kommer certifieringsorganens revisionshantering gentemot CBF kunna ske på ett effektivt sätt genom att revisionen kommer att vara baserad på ett standardiserat kvalitetsledningssystem och kan göras samordnat med övrig revision. Detta bör bidra till att minska kostnaderna för att certifiera sig, och troligen även minska kostnaden för de företag som väljer att anlita ett externt CBF i stället för att själva certifiera sig.

Men eftersom ett CBF förslås få en utökad roll jämfört med vad ett certifierat byggprojekteringsföretag har inom ramen för det befintliga systemet, så kommer ändå revisionen av ett CBF att bli jämförelsevis mer omfattande vilket även kan antas innebära högre certifieringskostnader än i nuläget. Hur certifieringskostnaderna kommer att påverkas om förslaget implementeras kommer även an på den mer precisa utformningen av kompetenskraven i Boverkets kommande tillämpningsföreskrifter.

Å andra sidan innebär förslaget större möjligheter att faktiskt realisera de intäkter (eller snarare kostnadsminskningar) som systemet syftar till, eftersom förslaget innebär att byggnadsnämndernas möjligheter att ingripa med tillsynsåtgärder under byggprocessen eller vägra byggherren slutbesked, begränsas genom förslaget. Och eftersom ett CBF får en utökad roll så innebär förslaget att intäkterna kan öka även för de företag som certifierar sig som CBF i syfte att erbjuda sina tjänster på konsultbasis.

Med detta sagt är det också viktigt att framhålla att CBF-systemet baseras på frivillighet. Det kan därför antas att detta alternativ endast kommer att väljas av företag som bedömer att intäkterna med att själv certifiera sig som CBF eller att anlita ett annat sådant företag, överstiger kostnaderna. Skulle ett företag landa i bedömningen att alternativet kostar mer än det

smakar, finns alltid möjligheten att i stället använda sig av den vanliga processuella hanteringen genom byggnadsnämndens försorg.

3.6.7 Certifieringsorganen

Certifieringsorganen är företag som verkar på kommersiell grund och tar ut en avgift för att genomföra person- eller företagscertifieringar. För att kunna certifiera ett byggprojekteringsföretag måste ett certifieringsorgan först ackreditera sig för ändamålet hos ackrediteringsorganet Swedac. Ett ackrediterat certifieringsorgan utför revisioner hos det certifierade byggprojekteringsföretaget. Krav på det ackrediterade certifieringsorganets utvärderingsaktiviteter finns i Swedacs föreskrift STAFS 2020:1 och i ackrediteringsstandarden ISO/IEC 17021–1. Kraven innebär bland annat att det ackrediterade certifieringsorganet ska vidta åtgärder för att utvärdera byggprojekteringsföretagets kvalitetsledningssystem, både i form av en första revision och genom återkommande revisioner.

För att det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag eller det föreslagna CBF ska kunna användas i praktiken krävs att minst ett certifieringsorgan väljer att ackreditera sig för ändamålet. I skrivande stund har ännu inget certifieringsorgan ackrediterats.[36]

Hur Boverkets föreslagna ändringar i systemet med certifierade byggprojekteringsföretag kommer att påverka certifieringsorganens intresse av att ansöka om att bli ackrediterad för ändamålet är svårbedömt, bland annat eftersom det kan antas komma an på faktorer som kommer att specificeras först i samband med framtagandet av nya certifieringsföreskrifter. Det handlar till exempel om vilka certifieringskrav som ska ställas på företag som vill certifiera sig enligt det föreslagna CBF-systemet. De kompetenskrav och övriga krav som Boverket kommer att föreskriva om utifrån den givna certifieringsordningen är i sin tur styrande för de certifieringskostnader som certifieringsorganen kommer ta ut för att täcka sina egna ackrediteringskostnader till Swedac och för att verksamheten ska bära sig på affärsmässiga grunder. För certifieringsorganen krävs att en kritisk massa av företag väljer att certifiera sig för att ackrediteringen ska bära sig affärsmässigt.

3.6.7.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet ges en beskrivning och beräkning av förslagets eller beslutets kostnader och intäkter för certifieringsorganen.

3.6.7.1.1 Kostnader för ackreditering

Ett certifieringsorgans ackrediteringsavgift till Swedac beror på om certifieringsorganet redan är ackrediterat för att kunna certifiera enligt ett standardiserat kvalitetsledningssystem som till exempel ISO 9001. För de

[36] Januari 2025.

certifieringsorgan som redan är ackrediterade för att genomföra certifieringar enligt ISO 9001 och som ansöker om att få sin ackreditering utökad i enlighet med de kompletterande kraven i Boverkets befintliga certifieringsföreskrifter[37], har ackrediteringsavgiften tidigare bedömts till mellan 100 000–120 000 kr.[38] För certifieringsorgan som inte redan är ackrediterade för att genomföra certifieringar enligt ISO 9001 eller motsvarande, och vars ackrediteringsansökan därför omfattar sådan ackreditering inklusive utökning enligt Boverkets kompletterande krav i befintliga föreskrifter har ackrediteringsavgiften bedömts till mellan 180 000–220 000 kr.[39]

Kostnadsuppgifterna ovan avser alltså det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag. Variationen beror på att avgiften baseras på den tid som åtgår för att insyna den som ansöker om ackreditering.[40]

Eftersom det föreslagna CBF-systemet är mer omfattande än det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag, bedöms certifieringsorganen påverkas av förslaget genom högre kostnader för ackreditering till ackrediteringsorganet Swedac, se även avsnitt 3.6.4.1.2. Enligt Swedac bedöms certifieringsorganens kostnad för att bli ackrediterad för ändamålet öka med 30–35 procent jämfört med ackrediteringskostnaden för det befintliga systemet.[41] Detta betyder att ackrediteringskostnaden bedöms öka till mellan 130 000–160 000 kr för redan ackrediterade certifieringsorgan som enbart betalar för utökningen, och till mellan 230 000–300 000 kr för de certifieringsorgan vars ansökan omfattar både ackreditering och utökning.

3.6.7.1.2 Ökad tidsåtgång och högre kostnader för certifiering och revision

Eftersom det föreslagna CBF-systemet är mer omfattande än det befintliga så bedöms även de ackrediterade certifieringsorganens kostnader för certifiering och revision av de certifierade företagen att öka. Hur stor denna kostnadsökning blir beror på utformningen av certifieringskraven och vilka krav som kommer att ställas på certifieringsorganen, vilket kommer att preciseras i Boverkets certifieringsföreskrifter. En viktig utgångspunkt vid kravutformningen kommer att vara att

---

[37] Se Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (BFS 2024:1).
[38] Se Boverkets konsekvensutredning till BFS 2024:1.
[39] Konsekvensutredningen av BFS 2024:1.
[40] Regler om avgiftssättningen finns i Swedacs avgiftsföreskrift för ackreditering (STAFS 2022:14).
[41] Denna uppskattade kostnadsökning gäller både för de certifieringsorgan som redan har ISO 9001 eller motsvarande i sin ackreditering och som därför enbart betalar kostnaden för att få ackrediteringen utökad för att kunna certifiera enligt det föreslagna CBF-systemet, och för de certifieringsorgan som inte är ackrediterade i nuläget.

certifieringsorganens revisionshantering ska underlättas genom att till exempel kunna göras samordnat med övrig revision.

De merkostnader som CBF-systemet innebär för de ackrediterade certifieringsorganen förs troligen vidare på företagen genom högre certifieringskostnader (jfr avsnitt 3.6.6.4.1).

Möjlighet till utökad verksamhet

Som framgår av konsekvensutredningen i förarbetena till lagändringen[42] kan möjligheten till certifiering av byggprojekteringsföretag komma att innebära en utökad verksamhet för certifieringsorganen. Detta bedöms i ännu högre grad gälla för certifieringsorgan som ackrediterar sig för att kunna certifiera enligt det föreslagna CBF-systemet, eftersom detta system är mer omfattande och inbegriper fler delar av byggprocessen. En förutsättning för att det ska vara affärsmässigt intressant att ackreditera sig för ändamålet är dock att tillräckligt många företag väljer att certifiera sig, eftersom detta krävs för att den utökade verksamheten ska bära sina kostnader och kunna ge en affärsmässig avkastning.

En faktor som kan tänkas spela in i certifieringsorganens överväganden är att mycket av den osäkerhet kopplad till om ett byggprojekt kommer beviljas slutbesked eller ej, undanröjs med det föreslagna systemet. Därigenom förbättras också möjligheterna för de certifierade företagen att faktiskt kunna realisera de nyttor som systemet syftar till, vilket också borde innebära att fler företag bedömer att det föreslagna systemet inrymmer en större potentiell affärsnytta jämfört med det befintliga systemet. Givet den bedömningen kan det även antas att certifieringsorganen ser en större affärsnytta och potential med det föreslagna CBF-systemet.

Att systemet bygger på frivillighet är dock en försvårande omständighet vid bedömningen av hur många företag som kan komma att certifiera sig som CBF. Därmed kan det också vara svårare för certifieringsorganen att mer precist bedöma vilken marknadspotential och affärsnytta som man ser med att ackreditera sig för ändamålet.

3.6.7.2 Redogörelse av åtgärder

Boverket bedömer att CBF-förslaget inte får en större påverkan på kostnaderna än vad som krävs för att uppnå den förändring som reformen syftar till. I likhet med det befintliga systemet kommer revisionen att vara baserad på ett standardiserat kvalitetsledningssystem och kunna göras samordnat med övrig revision, vilket bidrar till att förenkla revisionshanteringen och därmed även till att hålla nere företagens certifieringskostnader.

[42] Prop. 2021/22:212, S. 46.

3.6.8 Personer med särskild kompetens

3.6.8.1 Särskilda krav på personcertifiering eller motsvarande kompetens

En viktig skillnad med Boverkets föreslagna system jämfört med det befintliga är att CBF även får en aktiv roll under byggprocessen, där företaget ska ersätta och ansvara för den roll som kontrollansvarig, KA, normalt har i ett byggprojekt. Dock finns redan i de befintliga föreskrifterna (BFS 2024:1) ett uttryckligt krav på att certifierat byggprojekteringsföretag ska ha tillgång till en certifierad KA eller personer med likvärdig erfarenhet och kompetens. Ett CBF ska i likhet med vad som gäller för det befintliga systemet ha tillgång till en KA med sådan behörighet som svarar mot företagets certifieringsbehörighet. Förslaget innebär således inga utökade kompetenskrav i denna del, åtminstone inte i formell mening.

Ett CBF behöver vidare ha tillgång till den kompetens som krävs för att bistå byggherren med att ta fram dokumentation av tillräcklig kvalitet som är tänkt att ersätta kontrollplanen och som baserat på en riskbedömning beskriver vilka kontroller som ska göras, vad kontrollerna ska avse samt vem som ska svara för kontrollerna. I de befintliga föreskrifterna (BFS 2024:1) ställs utöver krav på certifierad KA även särskilda kompetenskrav beträffande certifierade sakkunniga inom brandskydd samt tillgång till konstruktörer med en föreskriven kompetens, inriktning och erfarenhet. Vilka ytterligare krav på sakkunnigkompetens som eventuellt kan tillkomma i CBF-systemet får Boverket återkomma till vid utformningen av nya certifieringsföreskrifter.

Vid utarbetandet av förslaget har Boverket även beaktat det förslag om obligatorisk sakkunnigkontroll som lämnats i slutbetänkandet av Byggkontrollutredningen.[43] Det finns inte något formellt hinder mot att ett projekt som hanteras av ett certifierat byggbedömningsföretag även omfattas av obligatorisk sakkunnigkontroll.

Vid utformningen av de kompetenskrav som Boverket föreskriver om i de befintliga föreskrifterna (2024:1) har utgångspunkten varit att den bedömning som görs av ett certifierat byggprojekteringsföretag ska hålla motsvarande nivå och kvalitet som den byggnadsnämnderna genomsnittligt håller. Inför det befintliga systemets införande och utformningen av de befintliga föreskrifterna fanns alltså inte något explicit syfte att höja ambitionsnivån i förhållande till den rådande nivån. Något sådant syfte gick inte heller att utläsa utifrån förarbetena till den lagändring som gjorts.[44]

[43] Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (SOU 2023:70).
[44] Prop. 2021/22:212.

3.6.8.2 Ökad efterfrågan på sakkunnigas tjänster

Inte heller det förslagna CBF-systemet inbegriper något uttalat syfte att höja ambitionsnivån i bedömningen av projektering och utförande jämfört med den nivå som byggnadsnämnderna svarar för. Trots det kan en effekt av förslaget bli att efterfrågan på sakkunnigas tjänster ökar om förslaget skulle beslutas och börja användas i praktiken, eftersom certifieringen baseras på kompetenskrav där det uttryckligen ställs krav på sakkunnigkompetens eller motsvarande. Eftersom det föreslagna systemet innebär en utvidgning i förhållande till det befintliga så kan det även antas att kraven på sakkunnigkompetens kommer att utökas med det nya systemet, även om detta som sagt kommer att preciseras först vid utformningen av Boverkets kommande tillämpningsföreskrifter.

Mot bakgrund av detta är det troligt att det förslagna systemet kommer att medföra en ökad efterfrågan på sakkunnigkompetens inom olika områden, och att personer med relevant sakkunnigkompetens och de företag som de representerar kan komma att få fler uppdrag som en följd av förslaget, antingen som anställda på ett CBF eller knutna till ett CBF genom konsultavtal. Hur stor ökningen blir är dock mycket svårbedömt då det helt kommer an på i vilken utsträckning som CBF-systemet kommer att användas i praktiken.

I nuläget finns två certifieringsorgan som certifierar kontrollansvariga och sakkunniga, RISE och Kiwa Certification AB. Enligt uppgifter från deras webbplatser finns för närvarande ca 4 200 certifierade kontrollansvariga, varav cirka 1 300 är innehavare av certifikat med behörighet N och knappt 2 900 med behörighet K. Vidare finns totalt cirka 160 certifierade sakkunniga inom brandskydd, varav ett tiotal med behörighet N och resterande med behörighet K.

3.6.9 Andra enskilda

I detta avsnitt beskrivs vilka andra enskilda aktörer som direkt eller indirekt kan påverkas av förslaget. Det innefattar påverkan på till exempel privatpersoner i egenskap av byggherrar, grannar eller andra sakägare som såsom organisationer i civilsamhället.

Enskilda som agerar byggherre

För enskilda som är byggherrar och som anlitar ett CBF, blir konsekvenserna desamma som för ett företag i motsvarande situation (jfr 3.6.6).

Grannar och andra sakägare

Som framgår av konsekvensutredningen i förarbetena till den genomförda lagändringen[45] så innebär det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag att de PBL-krav som bedöms av ett sådant företag i

[45] Prop. 2021/22:212, s. 71.

stället för byggnadsnämnden, inte kan ligga till grund för ett avslag på en bygglovsansökan, och att exempelvis grannar eller miljöorganisationer därför inte heller kan överklaga ett bygglovsbeslut på basis av sådana krav i de fall som systemet används.

Eftersom det föreslagna CBF-systemet inte skiljer sig från det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag när det gäller vilka PBL-krav som ska bedömas av det certifierade företaget och inte, så gör Boverket bedömningen att det inte blir någon skillnad gentemot det befintliga systemet beträffande grannars och andra sakägares möjligheter att överklaga bygglovsbeslut. Personer eller organisationer som anser sig berörda och som kan sägas ingå i en sakägarkrets, har dock möjlighet att utifrån dessa avseenden göra en tillsynsanmälan till byggnadsnämnden.

3.6.10 Övriga samhällsekonomiska konsekvenser

Miljö och klimat

Av förarbetena till den genomförda lagändringen[46] framgår att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag inte innebär någon ändring av de krav som enligt PBL ska uppfyllas vid nybyggnad av bostäder. Lokaliseringen av en byggnad med dess närmare placering och utformning med hänsyn till gällande detaljplan och områdesbestämmelser, ska fortfarande prövas av kommunen i bygglovet. Inför lagändringen bedömde därför regeringen att alternativet med certifierade byggprojekteringsföretag inte får några konsekvenser för Sveriges klimatmål, generationsmålet eller miljökvalitetsmålen, såsom God bebyggd miljö.

Boverket bedömer att inte heller det föreslagna CBF-systemet får några direkta konsekvenser ur miljö- och klimatsynpunkt.

Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö

I likhet med vad som gäller för det befintliga regelverket i PBL om certifierade byggprojekteringsföretag så berör inte det föreslagna CBF-systemet byggnadsnämndernas bygglovsprövning av utformningskravet på god form-, färg- och materialverkan. Dessutom ska lokaliseringen av en byggnad med dess närmare placering och utformning samt förenligheten med gällande detaljplan och områdesbestämmelser fortfarande prövas i bygglovet. Boverkets förslag bedöms därför inte få någon påverkan på kulturmiljö, arkitektur och gestaltad livsmiljö och de nationella mål som finns inom dessa områden.

[46] Prop. 2021/22:212, s 48.

Social hållbarhet

3.6.10.1.1 Personer med nedsatt funktionsförmåga

Enligt konsekvensutredningen i förarbetena inför den genomförda lagändringen[47] bedömdes inte systemet med certifierade byggprojekteringsföretag leda till fler nybyggda bostäder som inte uppfyller utformningskraven på lämplighet och tillgänglighet eller de tekniska egenskapskraven. Certifierade byggprojekteringsföretag bedömdes inte heller få några negativa konsekvenser för exempelvis personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Regeringen föreslog dock att det efter en tid bör genomföras en utvärdering, bland annat för att säkerställa att tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga faktiskt inte har påverkats negativt av reformen.

Boverket gör samma bedömning beträffande det föreslagna CBF-systemet. Boverket föreslår också att det av samma skäl bör göras en utvärdering av föreslagna CBF-systemet när det finns praktiska erfarenheter av detta (jfr avsnitt 3.6.13).

3.6.10.1.2 Barn och unga

Förslaget bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för barn och unga

3.6.10.1.3 Äldre

Förslaget bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för äldre.

3.6.10.1.4 Integration och boendesegregation

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för integrationen och boendesegregationen. Indirekt kan dock förslaget leda till att minska ojämlikheten i boendet, genom att incitamenten att använda alternativet med certifierade företag förstärks genom förslaget vilket innebär förstärkta förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande i allmänhet och av jämförelsevis billigare seriellt tillverkade bostadshus i synnerhet, vilket i sin tur kan innebära att det kommer ut fler nya bostäder på marknaden av ett slag som fler människor har råd att efterfråga.

3.6.10.1.5 Jämställdhet

Förslaget bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser ur jämställdhetssynpunkt för kvinnor och män.

3.6.10.1.6 Folkhälsa

Som framgår av konsekvensutredningen i förarbetena inför den genomförda lagändringen[48] går det enligt Folkhälsomyndigheten inte att bedöma vilka konsekvenser som systemet med certifierade byggprojekteringsföretag får för människors hälsa och jämlikheten i hälsa. I samma konsekvensutredning gör dock regeringen bedömningen att i den utsträckning

[47] Prop. 2021:22/212, s 47.
[48] Prop. 2021:22/212, s 47.

som certifierade byggprojekteringsföretag bidrar till att underlätta bostadsbyggandet, kan det få viss positiv betydelse för det övergripande folkhälsopolitiska målet om att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Eftersom incitamenten att använda det föreslagna CBF-systemet bedöms vara starkare jämfört med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag, är det också troligt att det föreslagna systemet kommer användas i större utsträckning vilket i så fall bedöms förstärka de positiva effekter för folkhälsan via ett ökat bostadsbyggande som beskrivits ovan. Förslagets konsekvenser för bostadsbyggandet beskrivs även i 0 nedan.

Konsekvenser för bostadsbyggande och annat byggande

Vid framtagandet av det föreslagna CBF-systemet har Boverket fokuserat på frågan om hur kontrollprocessen under byggskedet lämpligen bör utformas för att tillgodose de syften som framgår av regeringsuppdraget. Frågan om vilka ytterligare byggnadstyper som bör ingå i systemet har inte utretts lika grundligt, främst av tidsskäl.

Med detta sagt är Boverkets bedömning att de byggnadstyper som redan ingår i det befintliga systemet på det stora hela svarar upp mot det syfte med reformen med certifierade byggprojekteringsföretag som kan utläsas ur förarbetena till den genomförda lagändringen och som även återges i regeringsuppdraget, nämligen att ”öka förutsägbarheten och effektiviteten i byggprocessen för de byggherrar som använder ett certifierat byggprojekteringsföretag och att underlätta repeterbara processer vid byggande av bostäder”. En förändring som Boverket föreslår för att ytterligare stärka incitamenten att använda CBF-systemet vid uppförande av bostäder är att även uppförandet av olika bostadskomplement såsom avfallsutrymmen, miljöhus eller förvaringsutrymmen ska kunna göras inom ramen för systemet. Boverket bedömer att denna förändring bör öka systemets attraktivitet och därigenom förstärka systemets positiva effekter för bostadsbyggandet ytterligare.

I enlighet med vad som efterfrågas i regeringsuppdraget har Boverket även övervägt vilka ytterligare byggnadstyper som systemet ska kunna användas för (se avsnitt 3.4.9). Utgångspunkten har då varit att systemet får ett vidgat syfte jämfört med det som uttrycktes i lagens förarbeten. Enligt Boverkets förslag kan en lämplig utvidgning av ingående byggnadstyper, utöver ovan nämnda bostadskomplement, utgöras av sådana fristående lokalbyggnader avsedda för verksamheter som bidrar till en blandad bebyggelse i hållbara och attraktiva stadsmiljöer. Det kan mer specifikt röra sig om förskolor, skolor, medborgarkontor, primärvård, mindre gym eller biblioteksfilialer. Boverket kommer i kommande certifieringsföreskrifter precisera vilka begränsningar som kan behöva göras

med hänsyn till risker kopplade till vissa typer av byggnader eller verksamheter.

Det är svårt att kvantifiera hur mycket bostäder och annat byggande som kan tillkomma som en direkt följd av förslaget. Bostadsbyggande sker på marknadens villkor och styrs av efterfrågan och konjunktur. Bostadsbyggnadsvolymen och produktionskostnaderna påverkas och drivs av en stor mängd faktorer, varför Boverkets CBF-förslag måste ses i ett större sammanhang. Det föreslagna CBF-systemet är alltså en faktor bland många för att underlätta för ett ökat bostadsbyggande.

En tydlig fördel med förslaget är att det öppnar upp för att systemet även ska kunna användas vid uppförande av olika bostadskomplement liksom fristående lokaler avsedda för verksamheter som ofta behöver tillkomma i samband med utvecklingen av hållbara och kompletta bostadsområden, som till exempel skolor och förskolor.

Konsekvenser för kvaliteten på det som byggs

Boverket bedömer att det föreslagna CBF-systemet har förutsättningar att uppnå en större likformighet och jämnhet i bedömningen av byggprojekt och även säkerställa en åtminstone likvärdig och möjligen högre kvalitet i densamma, jämfört med då ärenden handläggs på sedvanligt sätt. Det faktum att ett CBF riskerar sin certifiering vid misskötsel borde innebära att företaget har incitament att hålla en tillfredsställande nivå i arbetet.

Med den sedvanliga handläggningsproceduren finns inte bara problematiken med att byggnadsnämnder i olika kommuner gör olika tolkningar av byggreglerna, utan kommunerna kan även förmodas ha skiftande resursmässiga förutsättningar att bedöma om samhällets krav uppfylls under lov- och byggprocessen. I likhet med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag så borgar det föreslagna CBF-systemet för att bedömningar och kontroller av likvärdiga byggprojekt inte blir beroende av vilken kommun som byggnaden uppförs i, utan kommer utföras likvärdigt oavsett var i landet de uppförs. Däremot kan det inte uteslutas att bedömningarna av kraven för ett givet byggprojekt skulle kunna variera något beroende på vilket CBF som anlitas. Vilket även gäller för det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag.

Boverkets förslag till CBF-system innebär visserligen att samhällets insyn och kontroll av byggprojekt minskar ytterligare på kommunal nivå jämfört med det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag, men till förmån för en föreslagen nationell kontroll och uppföljning av systemet, samt en certifieringsordning som skapar tydlighet beträffande vilken kompetens som ska krävas för att bedöma projektering och utförande av byggprojekt beroende på projektets grad av komplexitet.

Oavsett om kontrollen görs på sedvanligt sätt eller om byggherren väljer att använda alternativet med CBF, så är det alltid ytterst byggherren som bär det offentligrättsliga ansvaret för uppfyllandet av samhällets krav. Men då byggherren väljer att anlita ett CBF får detta företag ett civilrättsligt ansvar gentemot byggherren. Samtidigt har CBF ett offentligrättsligt ansvar i relation till certifieringsordningen att följa villkoren för certifieringen. Det betyder dock inte att CBF övertar byggherrens offentligrättsliga ansvar för uppfyllandet av samhällets krav.

3.6.11 Europeiska unionen

Förslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

3.6.12 Ikraftträdande och informationsinsatser

3.6.12.1 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

En viktig del i Boverkets förslag är att systemet breddas så att ett certifierat byggprojekteringsföretag inte bara ska kunna användas för att bedöma projekteringen, utan till ett CBF som även kunna ha en roll som bedömningsorgan också byggprocessen, det vill säga under projektets utförande och slutsamråd fram till och med slutbeskedet.

Om förslaget genomförs kommer detta därför innebära att det under en tid kommer finnas två parallella system med certifierade företag, dels det befintliga systemet, dels ett utökat system som å ena sidan ställer högre krav på kvalitetsledningssystemet men som å andra sidan också inrymmer fler affärsmöjligheter. De som redan hunnit certifiera sig enligt det befintliga systemet kommer att behöva uppgradera sin certifiering om de vill kunna använda det nya systemet fullt ut. Förefintligheten av två parallella system under en den tid som åtgår för certifieringsorganen att ackreditera sig för att kunna certifiera enligt det nya systemet, samt för företagen att certifiera sig enligt detta nya system, ställer krav på särskilda övergångsregler under motsvarande period.

3.6.12.2 Informationsinsatser

Boverket bedömer att kännedomen om det befintliga systemet med certifierade byggprojekteringsföretag är fortsatt låg inom byggsektorn, mot bakgrund av att inget certifieringsorgan ännu ackrediterat sig för ändamålet och systemet därför inte används i praktiken. Boverket bedömer därför att det kommer krävas ytterligare informations- och vägledningsinsatser bland annat för att tydliggöra hur CBF-systemet skiljer sig från det befintliga. Vägledningen behöver även innefatta information om vilka eventuella övergångsregler som ska gälla för de som redan hunnit certifiera sig enligt det befintliga systemet och vill få sin certifiering utökad i enlighet med det föreslagna systemet.

3.6.13 Utvärdering

Redan i förarbetena till den införda lagändringen i PBL om systemet med certifierade byggprojekteringsföretag, uttrycks att detta system och dess konsekvenser bör utvärderas så snart det finns förutsättningar för detta, det vill säga när det finns praktiska erfarenheter av systemets tillämpning.[49] En sådan utvärdering bedömdes viktig bland annat för att säkerställa att användningen av systemet inte medfört negativa konsekvenser beträffande tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Boverket föreslår att detsamma bör gälla för det föreslagna CBF-systemet om detta tas vidare och implementeras. Systemet bör inte förändras ytterligare i förhållande till det föreslagna systemet innan det finns praktiska erfarenheter av detta och en utvärdering gjorts.

Genom den övergripande nationella kontroll som Boverkets föreslår kommer systemet följas upp och utvärderas. Det ska ses som ett första steg, men framkommer det vid en sådan uppföljning att det finns brister i systemet kan behov av ytterligare kontroll behöva utredas.

[49] Prop. 2021/22:212, s.30.

Ytterligare reglering som behövs

För att de föreslagna ändringarna i PBL ska få avsett genomslag behövs närmare preciseringar av regleringen.

Nya bemyndiganden

Nya bemyndiganden föreslås i 9 kap. 16 § 5 och 6 PBL, samt i 10 kap. 23 § 3 och 4 PBF. Genom dessa får Boverket föreskriva om

- vad som krävs av certifieringsorgan som certifierar byggbedömningsföretag
- vilka handlingar för arkivering som ska lämnas inför slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Boverkets föreskrifter

Boverkets gällande författning om certifierade byggprojekteringsföretag, Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2024:1) om certifierade byggprojekteringsföretag innehåller bestämmelser

- om vilka byggnader som omfattas
- med krav på kompetens hos det certifierade byggprojekteringsföretaget
- med krav på kvalitetsledningssystem hos det certifierade byggprojekteringsföretaget.

Det befintliga bemyndigandet i 10 kap. 23 § 2 PBF föreslås ändras till att omfatta uppförande av nya byggnader, i enlighet med den föreslagna ändringen av 9 kap. 32 b § PBL. Genom detta kan Boverket precisera i föreskrifter vilka byggnader som CBF får användas för.

I förslaget ingår att CBF ska bedöma och fastställa vissa delar i byggprocessen. Till följd av det behöver Boverket utreda närmare vilka eventuella ytterligare kompetenskrav som behöver ställas på dessa företag. De typer av byggnader eller verksamheter som preciseras att ingå påverkar också vilka kompetenskrav som behöver ställas. Kompetenskraven preciseras lämpligen i föreskrifter från Boverket.

Att inkludera fler delar av byggprocessen

Det föreslagna systemet sträcker sig från projektering till och med slutbesked. För att det ska kunna tillämpas behövs vissa närmare preciseringar, och det behöver utredas vidare om dessa lämpligen görs i författning och på vilken nivå.

Närmare preciseringar behövs om:

- dokumentation och kontroll som ska göras av CBF, motsvarande dagens kontrollplan i PBL
- arbetsplatsbesökens motsvarighet och bedömningen av behovet att ingripa enligt PBL 11 kap. 30 § som ska göras av CBF
- CBF:s roll vid tekniskt samråd, när sådant hålles, och vid slutsamråd.

Ytterligare kontroller på dessa företag och deras projekt

Enligt förslaget får Boverket ett nytt bemyndigande som omfattar krav direkt mot certifieringsorganen, att de ska rapportera till Boverket. Regleringen görs lämpligen i en författning från Boverket. Detta underlättar och säkerställer tillgången till underlag för uppföljning och utvärdering.

Övergångsperiod

I dagens system certifieras företag i en treårscykel. Under en övergångsperiod kan det parallellt förekomma certifikat utfärdade för såväl certifierade byggprojekteringsföretag som CBF.

Boverkets vägledningar

Boverket har vägledningssidor på området, som riktar sig till byggherrar, byggnadsnämnder och de certifierade byggprojekteringsföretagen. Dessa vägledningssidor behöver ändras och kompletteras om de föreslagna ändringarna beslutas.

Författningskommentarer

Förslag till lag om ändring av plan- och bygglagen (2010:900)

Under denna rubrik kan du specifikt läsa om intentionen för respektive förslag till ändring i PBL.

9 kap. 21 §

En ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen.

En ansökan om lov ska dessutom innehålla

1. byggherrens förslag om vem eller vilka som ska vara kontrollansvariga enligt det som följer av 10 kap. 9 och 10 §§, och
2. de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap., om ansökningen avser tillbyggnad eller annan ändring av ett en- eller tvåbostadshus.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag som avses i 32 b § har använts och sökanden önskar att bygglov med stöd av 32 c § ska ges utan att vissa krav ska prövas, ska en ansökan om lov dessutom innehålla en uppgift om vilket företag som har använts och ett utlåtande från företaget om att kraven är uppfyllda.

Trots andra stycket 1 behöver ansökan, i sådana fall som avses i tredje stycket, inte innehålla förslag om kontrollansvarig. Detsamma gäller om byggherren redan vid ansökan om lov lämnar en uppgift om vilket certifierat byggbedömningsföretag som byggherren, med tillämpning av 10 kap. 25 a §, avser att använda.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett nytt stycke om att lovansökan inte behöver innehålla uppgifter om kontrollansvarig i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts. Väljer byggherren att bara använda CBF inför bygglov, behöver denne anmäla kontrollansvarig inför det tekniska samrådet.

Benämningen byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömningsföretag. Ordet projektering tas bort då byggbedömningsföretaget har utökade uppgifter jämfört med tidigare.

Det tydliggörs i bestämmelsen att det ska lämnas in ett utlåtande från företaget om att kraven de ska bedöma är uppfyllda. Utlåtanden har samma karaktär som det intyg CBF lämnar införs slutbesked.

Närmare överväganden finns i 0 och 3.5.7.

9 kap. 32 b §

Ett certifierat byggbedömningsföretag är ett företag som har ett kvalitetsledningssystem samt särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om att bedöma kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § vid uppförande av sådana nya byggnader som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § och som kan styrka detta med ett certifikat.

Frågor om certifiering av byggbedömningsföretag ska prövas av organ som har ackrediterats för ändamålet att certifiera byggbedömningsföretag enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Detsamma gäller organ som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Bestämmelsen är befintlig men ändras så att den gäller för uppförande av nya byggnader i stället för nybyggnad av bostadshus. Närmare preciseringar av vilka byggnader som avses kommer liksom tidigare att framgå i föreskrifter enligt bemyndigande.

Benämningen byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömningsföretag.

Närmare överväganden finns i 2.5, 3.4.1, 3.4.9, 3.5.5 och 3.5.7.

9 kap. 32 c §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts vid uppförande av en sådan ny byggnad som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska bygglov ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 30 § första stycket 4, 31 § 3 och 31 a § 3.

Bestämmelsen är befintlig men ändras så att den gäller för uppförande av nya byggnader i stället för nybyggnad av bostadshus. Närmare preciseringar av vilka byggnader som avses kommer liksom tidigare att framgå i föreskrifter enligt bemyndigande.

Benämningen byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömningsföretag.

Närmare överväganden finns i 2.5, 3.4.1, 3.4.9, 3.5.5 och 3.5.7.

9 kap. 32 d §

Om det är uppenbart för en byggherre att ett certifierat byggbedömningsföretag vid projekteringen har åsidosatt sina uppgifter enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 §, ska byggherren underrätta byggnadsnämnden om detta.

Bestämmelsen är befintlig. Benämningen byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömningsföretag. Innehållet i paragrafen ändras inte i övrigt.

Närmare finns i 0 och 3.5.7.

10 kap. 5 §

Byggherren ska se till att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som byggherren utför eller låter utföra genomförs i enlighet med de krav som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig, ska byggherren se till att den kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet.

Andra stycket gäller inte om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett nytt sista stycke som beskriver att det inte behövs någon kontrollplan enligt PBL i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag används. Kontroller ska fortfarande ske, vilket följer av 10 kap. 8 a § PBL.

Närmare överväganden finns i 3.4.4 och 3.5.3.2.

10 kap. 6 §

Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en byggåtgärd som avses i 3 § (kontrollplan) med uppgifter om

1. vilka kontroller som ska göras och vad kontrollerna ska avse,
2. vem som ska göra kontrollerna,
3. vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden, och
4. vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken bör ske.

Första stycket gäller inte om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Bestämmelsen motsvaras delvis av 10 kap. 6 § PBL. Denna delas upp i två olika paragrafer för att renodla kontrollplanen till att hantera kontroller kopplade till de tekniska egenskapskraven. Kontroller kopplade till återanvändning av byggprodukter samt omhändertagande av avfall läggs i en egen paragraf.

Närmare överväganden finns i 4.4.4.1.

10 kap. 6 a §

Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en rivningsåtgärd som avses i 3 § (resurshushållningsplan) med uppgifter om

1. vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand, och
2. vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra
a) materialåtervinning av hög kvalitet, och
b) avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.

Kravet på resurshushållningsplan i första stycket gäller inte om det är uppenbart obehövligt.

Bestämmelsen är ny men motsvaras delvis av 10 kap. 6 § PBL. Denna delas upp i två olika paragrafer för att renodla kontrollplanen till att hantera kontroller kopplade till de tekniska egenskapskraven. Kontroller kopplade till återanvändning av byggprodukter samt omhändertagande av avfall läggs i en egen paragraf.

Närmare överväganden finns i 4.4.4.1.

Kontroll när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts

10 kap. 8 a §

Det certifierade byggbedömningsföretaget ska säkerställa att det finns ett dokument som, mot bakgrund av en riskbedömning, beskriver vilka kontroller som ska göras, vad kontrollerna ska avse samt vem som ska utföra kontrollerna.

Det certifierade byggbedömningsföretaget ska tillse att det finns en person som övervakar att kontrollerna har utförts. Denna person ska vara fristående i förhållande till den som utför det som ska kontrolleras och ha kompetens för uppgiften.

Bestämmelsen är ny och innehåller bestämmelser om vad som gäller kring kontroller när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Det certifierade byggbedömningsföretaget ansvarar för att se till att det finns dokument för vilka kontroller som ska genomföras. Detta dokument motsvarar dagens kontrollplan, men eftersom kontrollplan i den sedvanliga hanteringen fastställs av byggnadsnämnden i startbeskedet, bör begreppet kontrollplan inte användas för detta kontrolldokument.

Företaget ansvarar också för att se till att det finns en person som övervakar att kontrollerna har utförts, motsvarande kontrollansvarig.

Närmare överväganden finns i 3.4.4 och 3.5.3.2.

10 kap. 9 §

För den kontroll som avses i 5 § andra stycket ska det finnas en eller flera kontrollansvariga som

1. har den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för upp-gif-ten och kan styrka detta med ett bevis om certifiering, och
2. har en självständig ställning i förhållande till den som utför den åtgärd som ska kontrolleras.

Om det finns flera kontrollansvariga, ska byggherren se till att någon av dem samordnar de kontrollansvarigas uppgifter.

Den certifiering som avses i första stycket 1 ska vara gjord av någon som har ackrediterats för detta ändamål enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har anlitats tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 10 kap. 8 a §.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett sista stycke där det förtydligas att den inte ska tillämpas om ett certifierat byggbedömningsföretag används.

Se författningskommentar 10 kap. 8 a §

Första stycket ändras som en följdändring av ändringen i 10 kap. 5 § PBL.

10 kap. 13 a §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag avsäger sig sitt uppdrag eller frånträder sin certifiering ska det omedelbart underrätta byggherren och byggnadsnämnden och ange skälen för detta.

Bestämmelsen är ny och anger att det certifierade byggbedömningsföretaget är skyldig att underrätta byggherren och byggnadsnämnden om de avsäger sig sitt uppdrag eller frånträder sin certifiering. I de fall det certifierade byggbedömningsföretaget inte längre är certifierade kan de inte fullgöra sitt uppdrag. Det är då viktigt att detta kommer till både byggherrens och nämndens kännedom. Byggherren kan då välja att anlita ett annat certifierat byggbedömningsföretag eller välja att gå in i den vanliga byggprocessen i stället. Byggnadsnämndens skyldighet att kalla till tekniskt samråd framgår av 10 kap. 13 c § PBL.

Närmare överväganden finns i 3.5.1

10 kap. 13 b §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har avsagt sig ett uppdrag eller inte utför sina uppgifter, ska byggherren omedelbart underrätta

byggnadsnämnden. Motsvarande gäller om byggherren väljer att avbryta samarbetet med det certifierat byggbedömningsföretaget.

Bestämmelsen är ny och reglerar byggherrens skyldighet att underrätta byggnadsnämnden i de fall det certifierade byggbedömningsföretaget inte längre används eller om de missköter sitt uppdrag. Byggherren kan då välja att anlita ett annat certifierat byggbedömningsföretag eller välja att gå in i den vanliga byggprocessen i stället. Byggnadsnämndens skyldighet att kalla till tekniskt samråd i dessa fall framgår av 10 kap. 13 c § PBL.

Närmare överväganden finns i 3.5.1.

10 kap. 13 c §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har lämnat sitt uppdrag ska byggnadsnämnden kalla till ett samråd och pröva under vilka förutsättningar som arbetena kan fortsätta.

Bestämmelsen är ny och reglerar att byggnadsnämnden ska kalla till ett tekniskt samråd om ett certifierat byggbedömningsföretag lämnat sitt uppdrag.

Redan när kallelsen når byggherren kan det redas ut om ett nytt företag har anlitats. Kommunen kan pröva att det nya företaget också är certifierat och notera rätt företag i ärendeakten. Om oklarheter finns kan samrådet hållas. Om allt är okej kan samrådet alternativt ställas in. Redovisar byggherren ett nytt certifierat byggbedömningsföretag redan när denne underrättar byggnadsnämnden om att det tidigare företaget avsagt sig sitt uppdrag, och nämnden konstaterat att det nya företaget är certifierat, behöver nämnden inte skicka någon kallelse till tekniskt samråd.

Närmare överväganden finns i 3.5.1.

10 kap. 13 d §

Om det enligt 9 och 10 §§ ska finnas en kontrollansvarig och uppgift om kontrollansvarig inte har lämnats i samband med ansökan om bygglov eftersom ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska uppgift om kontrollansvarig lämnas före det tekniska samrådet.

Första stycket gäller inte om 25 b § ska tillämpas eftersom byggherren har anlitat ett certifierat byggbedömningsföretag.

Bestämmelsen är ny och reglerar det fall att byggherren väljer att endast anlita det certifierade byggbedömningsföretaget inför bygglov men inte inför tekniskt samråd och startbesked. Byggherren behöver då anmäla till byggnadsnämnden vem som ska vara kontrollansvarig så denne kan få

kallelsen till tekniskt samråd. Väljer byggherren att använda sig att ett certifierat byggbedömningsföretag även inför tekniskt samråd/startbesked behöver någon kontrollansvarig inte anmälas.

Närmare överväganden finns i 3.5.1

10 kap. 14 §

I fråga om sådana åtgärder som avses i 3 § ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt det som följer av 9 och 10 §§,
2. ett sådant samråd inte är uppenbart obehövligt, eller
3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

Tekniskt samråd behövs inte för sådana åtgärder som avses i 9 kap. 4 a–4 c §§ eller för flyttning av en enstaka enkel byggnad, om byggnadsnämnden inte beslutar annat. Byggnadsnämnden får besluta att tekniskt samråd inte behövs för att flytta flera enkla byggnader.

En kallelse enligt första stycket ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till dem i övrigt som enligt detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första–tredje styckena. I stället tillämpas 25 b §.

Bestämmelsen är befintligt men kompletteras med ett stycke om att den inte är tillämplig när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i 3.4.2 och 3.5.3.1.

10 kap. 18 §

Byggherren ska senast vid det tekniska samrådet till byggnadsnämnden lämna

1. ett förslag till en sådan kontrollplan som krävs enligt 6 §, samt
2. de tekniska handlingar som, utöver ansökningshandlingarna enligt 9 kap. 21 §, krävs för att byggnadsnämnden ska kunna pröva frågan om startbesked.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 25 b §.

Första stycket 1 gäller inte rivningsåtgärder, om byggnadsnämnden i det enskilda fallet har beslutat att det inte behövs någon kontrollplan.

Bestämmelsen är befintligt men kompletteras med ett stycke om att den inte är tillämplig när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i 3.4.2 och 3.5.3.1.

10 kap. 19 §

Vid det tekniska samrådet ska man gå igenom
1. arbetets planering och organisation,
2. byggherrens förslag till kontrollplan och de handlingar i övrigt som byggherren har gett in,
3. hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts,
4. behovet av att byggnadsnämnden gör arbetsplatsbesök eller av andra tillsynsåtgärder,
5. behovet av ett färdigställandeskydd,
6. behovet av utstakning,
7. byggnadsnämndens behov av ytterligare handlingar inför beslut om kontrollplan eller startbesked, och
8. behovet av ytterligare sammanträden.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 25 b §.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett stycke om att den inte är tillämplig när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i 3.4.2 och 3.5.3.1.

10 kap. 24 §

I startbeskedet ska byggnadsnämnden
1. fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna enligt byggherrens förslag och det som kommit fram i det tekniska samrådet eller annars i handläggningen av ärendet, med uppgift om vem eller vilka som är sakkunniga eller kontrollansvariga,
2. bestämma villkor för att få påbörja åtgärderna, om sådana villkor behövs,
3. bestämma villkor och ungefärlig tidpunkt för utstakning, om utstakning behövs,
4. bestämma vilka handlingar som ska lämnas till nämnden inför beslut om slutbesked,
5. ge upplysningar om krav enligt annan lagstiftning, i den mån sådana upplysningar behövs, och
6. ange vid vilken tidpunkt som åt-gärderna får påbörjas om de enligt 9 kap. 36 eller 37 §§ inte får påbörjas direkt eller om beslutet om lov för åtgärderna enligt 42 a § inte får verkställas direkt.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska det i startbeskedet inte fastställas någon sådan kontrollplan som avses i första stycket 1.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett stycke om att punkt 1 inte ska omfattas av startbeskedet när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts. Det innebär att byggnadsnämnden inte ska fastställa någon kontrollplan i dessa fall.

Punkt 4 ändras inte, men då byggnadsnämnden inte ska bedöma de tekniska egenskapskraven inför slutbesked, kan nämnden inte heller i startbeskedet bestämma att byggherren ska lämna in handlingar som redovisar sådant som nämnden inte ska bedöma. Däremot kan byggnadsnämnden fortsatt kräva in handlingar som kopplar till övriga krav, till exempel en lägeskontroll om detta behövs för att visa att bygglovet har följts.

Närmare överväganden finns i 3.4.3, 3.4.4 och 3.5.3.

Särskilda bestämmelser för det fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts

10 kap. 25 a §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag som avses i 9 kap. 32 b § har använts vid nybyggnad av en sådan ny byggnad som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 § 4, ska startbesked ges utan prövning av om kraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 4 § är uppfyllda. Detta gäller trots vad som föreskrivs i 23 § första stycket 1.

Bestämmelsen är befintlig men benämningen byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömningsföretag. Ordet projektering tas bort då byggbedömningsföretaget har utökade uppgifter jämfört med tidigare.

Närmare överväganden finns i 0 och 3.5.7.

10 kap. 25 b §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd.

Vid det tekniska samrådet ska man gå igenom

1. vilket certifierat byggbedömningsföretag som har använts,
2. arbetets planering och organisation,
3. hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts,
4. behovet av ett färdigställandeskydd,
5. behovet av utstakning,
6. byggnadsnämndens behov av ytterligare handlingar inför beslut om startbesked, och
7. behovet av ytterligare sammanträden.

Om byggnadsnämnden anser det lämpligt får det tekniska samrådet enligt första stycket ersättas av en skriftlig kommunikation.

Om det är obehövligt krävs varken samråd eller skriftlig kommunikation enligt första-tredje styckena.

Bestämmelsen är ny och att byggnadsnämnden ska kalla till tekniskt samråd när ett byggbedömningsföretag har använts.

Bedömer byggnadsnämnden att det är lämpligt får det tekniska samrådet ersättas av en skriftlig kommunikation. Det bör i de flesta fall vara möjligt att ersätta det tekniska samrådet med skriftlig kommunikation, men i vissa fall kan det behövas ett tekniskt samråd, såsom om de som ska kallas till samrådet enligt 10 kap. 15-17 §§ meddelat att de önskar delta.

Sista stycket motsvarar 10 kap. 14 § punkt 2, det vill säga bedömer byggnadsnämnden att det är uppenbart obehövligt behöver de inte kalla till tekniskt samråd.

Närmare överväganden finns i 3.4.2 och 3.5.3.1.

10 kap. 25 c §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag får kännedom om sådana förhållanden som kan föranleda ingripande enligt 11 kap. 30 § ska det anmälas till byggnadsnämnden.

Bestämmelsen är ny och beskriver skyldigheten för det certifierade byggbedömningsföretaget att anmäla till byggnadsnämnden om det finns sådana brister som kan föranleda ett ingripande enligt 11 kap. 30 §. Det handlar om brister som äventyrar en byggnads hållfasthet eller medför fara för människors liv och hälsa. Byggnadsnämnden ansvarar sedan för att utreda och vid behov besluta om ingripande, enligt vanlig ordning.

Närmare överväganden finns i 3.4.6 och 3.5.4.2.

10 kap. 27 §

Efter ett startbesked enligt 23 § ska byggnadsnämnden minst en gång under arbetets gång besöka den plats där åtgärderna genomförs, om

1. startbeskedet har föregåtts av ett tekniskt samråd, och
2. ett arbetsplatsbesök inte kan anses obehövligt.

Ett arbetsplatsbesök ska alltid göras, om startbeskedet avser ett stort eller komplicerat byggprojekt eller om byggnadsnämnden och byggherren vid det tekniska samrådet har kommit överens om ett arbetsplatsbesök.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts gäller inte kraven på arbetsplatsbesök i första och andra styckena.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med ett sista stycke som innebär att byggnadsnämnden inte behöver göra något arbetsplatsbesök när ett certifierat byggbedömningsföretag används. Det certifierade byggbedömningsföretaget förväntas fortfarande vara på plats i den utsträckning som behövs för att de ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Närmare överväganden finns i 3.4.5 och 3.5.4.1.

10 kap. 29 §

Byggnadsnämnden får besluta om kompletterande villkor för bygg- eller rivningsåtgärderna eller för kontrollen, om

1. sådana villkor behövs för att uppfylla kraven enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. behovet av villkoren inte kunde förutses när startbeskedet gavs.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts får kompletterande villkor inte avse utformningskrav som avses i 8 kap. 1 § 1 och 3 eller tekniska egenskapskrav som avses i 8 kap. 4 §.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med ett sista stycke som reglerar att byggnadsnämnden inte får besluta om kompletterande villkor avseende de krav som det certifierade byggbedömningsföretaget ska bedöma, det vill säga utformningskrav och tekniska egenskapskrav. Eftersom CBF:s roll utökas till att även omfatta byggprocessen, och byggnadsnämnden därmed inte ske bedöma uppfyllanden av de tekniska egenskapskraven, följer att byggnadsnämnden inte kan besluta om kompletterande villkor kopplade till utformningskrav eller tekniska egenskapskrav.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.6.

10 kap. 30 §

I samband med att byggåtgärder som har omfattats av ett tekniskt samråd avslutas ska byggnadsnämnden kalla till ett sammanträde för slutsamråd.

Byggnadsnämnden ska även kalla till ett sammanträde för slutsamråd om orsaken till att ett tekniskt samråd inte har hållits är att ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Kraven i första och andra styckena gäller inte om det är uppenbart obehövligt.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med ett andra stycke om att byggnadsnämnden även ska kalla till ett slutsamråd har använts i de fall ett certifierat bedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.7 och 3.5.4.3.

10 kap. 31 §

En kallelse enligt 30 § ska vara skriftlig och skickas till

1. byggherren,
2. den eller de kontrollansvariga, och
3. övriga som enligt byggnadsnämnden bör ges tillfälle att delta.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska det använda företaget kallas, i stället för den eller de kontrollansvariga som avses i första stycket 2.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med ett sista stycke, i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska kallelsen skickas till detta i stället för kontrollansvarig. När ett certifierat byggbedömningsföretag har använts under byggprocessen ska det vid slutsamrådet gås igenom deras bedömning av förutsättningar för slutbesked, vilket framgår av 10 kap. 32 a § PBL. En kallelse behöver därför skickas till dem i stället för kontrollansvarig.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.7 och 3.5.4.3.

10 kap. 32 §

Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts. Vid slutsamrådet ska följande gås igenom:

1. hur kontrollplanen, andra villkor i startbeskedet och kompletterande villkor har följts,
2. avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,
3. den kontrollansvariges utlåtande enligt 11 § 6,
4. den kontrollansvariges och byggnadsnämndens dokumentation över besök på byggarbetsplatsen och annan dokumentation över arbetets utförande,
5. behov av andra åtgärder, och
6. förutsättningarna för ett slutbesked.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 32 a §.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med ett sista stycke att det inte gäller i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.7 och 3.5.4.3.

10 kap. 32 a §

Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska vid slutsamrådet följande gås igenom:

1. hur villkor i startbeskedet och kompletterande villkor har följts,
2. avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,
3. det certifierade byggbedömningsföretagets redogörelse för genomförda kontroller,
4. det certifierade byggbedömningsföretagets bedömning av förutsättningarna för slutbesked med avseende på utformningskraven enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 §,
5. behov av andra åtgärder, och
6. övriga förutsättningar för ett slutbesked.

Bestämmelsen är ny och reglerar vad som ska gås igenom vid ett slutsamråd i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Eftersom byggnadsnämnden inte har fastställt någon kontrollplan finns det inte någon sådan att gå igenom. I stället redogör byggbedömningsföretaget för genomförda kontroller samt sin bedömning av förutsättningarna för slutbesked, utifrån utformningskraven och de tekniska egenskapskraven. Redogörelsen bör vara översiktlig och inte gå in på detaljer, eftersom byggnadsnämnden inte ska bedöma de tekniska egenskapskraven. Förekommer försumbara brister kopplade till utformnings- eller de tekniska egenskapskraven bör CBF redogöra för detta. Detsamma gäller om byggherren önskar söka ett intermistiskt slutbesked och detta berör utformningskraven- eller de tekniska egenskapskraven.

Punkt 6 avser övriga förutsättningar för slutbesked, som inte är kopplade till utformningskrav eller tekniska egenskapskrav.

Att slutsamrådet hålls på plats ger byggnadsnämnden förutsättningar att följa upp att byggherren följt bygglovet, vilket kan vara av extra betydelse eftersom byggnadsnämnden inte genomfört något arbetsplatsbesök. Att något slutsamråd inte behövs om det är uppenbart obehövligt framgår av 10 kap. 30 § PBL.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.7 och 3.5.4.3.

10 kap. 34 §

Byggnadsnämnden ska med ett slutbesked godkänna att en eller flera åtgärder som avses i 3 § ska anses slutförda och, i fråga om byggåtgärder, att byggnadsverket får tas i bruk, om

1. byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda,
2. byggherren har visat att denne har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration, och
3. nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap.

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts tillämpas inte första stycket. I stället tillämpas 34 a §.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med ett sista stycke att det inte gäller i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.8 och 3.5.4.4.

10 kap. 34 a §

Om ett certifierat byggbedömningsföretag har använts ska byggnadsnämnden med ett slutbesked godkänna att en eller flera åtgärder som avses i 3 § ska anses slutförda och, i fråga om byggåtgärder, att byggnadsverket får tas i bruk, om

1. byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda,

2. byggherren har lämnat in ett intyg där det certifierade byggbedömningsföretag som har använts intygar att utformningskraven enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 § bedöms vara uppfyllda,
3. byggherren har visat att denne har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration,
4. byggherren har visat att denne har gett in de handlingar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 9 §, och
5. nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap.

Bestämmelsen är ny och reglerar när byggnadsnämnden ska ge ett slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

I stället för kontrollplan med tillhörande handlingar ska byggherren inför slutbesked lämna in intyg där det certifierade byggbedömningsföretaget intygar att utformningskraven och de tekniska egenskapskraven bedöms vara uppfyllda. Byggnadsnämnden ska inte göra någon bedömning av om utformningskraven eller de tekniska egenskapskraven är uppfyllda och kan därmed inte neka slutbesked på denna grund. Däremot är nämnden oförhindrad att neka bygglov på annan grund, till exempel för att byggherren inte har följt bygglovet.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.8 och 3.5.4.4.

10 kap. 35 §

Trots 34 § 1 och 34 a § får ett slutbesked ges om det finns brister i uppfyllandet som är försumbara.
Byggnadsnämnden ska i slutbeskedet göra de anmärkningar som behövs med anledning av bristerna.

Bestämmelsen är befintlig men har kompletterats med en hänvisning till nya 10 kap. 34 a §.

11 kap. 1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om
1. tillsynen allmänt, möjlighet att få ett ingripandebesked samt skyldighet att ge tillträde och lämna upplysningar för tillsynen,
2. tillsynen över kommunala beslut,
3. förelägganden som behövs för att regler, domar och beslut ska följas,
4. genomförande på den försumliges bekostnad och förbud mot fortsatt arbete eller användning av byggnadsverk,
5. ingripanden mot kontrollanter, certifierade byggbedömningsföretag och kontrollansvariga,
6. att förelägganden och förbud får förenas med vite eller ska genomföras omedelbart,
7. handräckning,

8. anteckningar av förelägganden och förbud i fastighetsregistret samt verkan av förelägganden och förbud vid ägarbyte,
9. byggsanktionsavgifter,
10. överlåtelse av egendom efter en överträdelse,
11. tystnadsplikt, och
12. avgift vid tillsyn.

Bestämmelsen är befintlig men benämningen byggprojekteringsföretag har ändrats till byggbedömningsföretag.

Närmare överväganden finns i avsnitt 0 och 3.5.7.

Byte av och ingripanden mot funktionskontrollant, certifierat byggbedömningsföretag eller kontrollansvarig

11 kap. 36 §

Om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig för sin uppgift, får den som har certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen. Motsvarande gäller i fråga om ett certifierat byggbedömningsföretag.

Bestämmelsen är befintlig men benämningen byggprojekteringsföretag har ändrats till byggbedömningsföretag.

Närmare överväganden finns i avsnitt 0 och 3.5.7.

Föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade byggbedömningsföretag, kontrollansvariga och sakkunniga

16 kap. 9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela
1. föreskrifter om funktionskontrollanter enligt 8 kap. 25 §,
2. föreskrifter om vad som i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering krävs av sådana byggbedömningsföretag, kontrollansvariga och sakkunniga som avses i 9 kap. 32 b § och 10 kap.,
3. de föreskrifter i övrigt om kon-trollansvariga och sakkunniga som behövs utöver bestämmelserna i 10 kap. 9–13 §§, och
4. föreskrifter om vilka nya byggnader som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a §,
5. föreskrifter om vad som krävs av sådana certifieringsorgan som utfärdar certifiering för certifierade byggbedömningsföretag,
6. föreskrifter om vilka handlingar för arkivering som ska lämnas inför slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Bestämmelsen är befintlig men kompletteras med punkt 5 och 6. Benämningen byggprojekteringsföretag har ändrats till byggbedömningsföretag.

Punkt 5 innebär att regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter för certifieringsorgan som utfärdar certifiering för byggbedömningsföretag.

Punkt 6 innebär rätt att meddela föreskrifter om vilka handlingar för arkivering som ska lämnas in för slutbesked i de fall ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Närmare överväganden finns i avsnitt 0, 3.5.7, 0, 0 och 0.

Förslag till förordning om ändring av plan- och byggförordningen (2011:338)

Under denna rubrik kan du specifikt läsa om intentionen för respektive förslag till ändring i PBF.

10 kap. 23 §

Boverket får meddela
1. de föreskrifter om funktionskontrollanter, certifierade byggbedömningsföretag, kontrollansvariga och sakkunniga som behövs för tillämpningen av 7 kap. 2–4 §§, och
2. föreskrifter om vilka nya byggnader som ska omfattas av 9 kap. 32 b och 32 c §§ och 10 kap. 25 a § plan- och bygglagen (2010:900).
3. föreskrifter om vad som krävs av sådana certifieringsorgan som utfärdar certifiering för certifierade byggbedömningsföretag,
4. föreskrifter om vilka handlingar för arkivering som ska lämnas inför slutbesked när ett certifierat byggbedömningsföretag har använts.

Bestämmelsens punkt 1 är befintlig men benämningen byggprojekteringsföretag har ändrats till byggbedömningsföretag.

Punkt 2 är befintlig men ändras till att omfatta nya byggnader i enlighet med föreslagen ändring i 9 kap. 32 b § PBL.

Punkten 3 är ny och innebär att Boverket kan precisera i föreskrift vilka krav som ska ställas på certifieringsorganen.

Punkten 4 är ny innebär att Boverket kan precisera i föreskrift vilka handlingar som ska lämnas in för arkivering.

Närmare överväganden finns i avsnitt 3.4.8, 3.4.10, 3.5.4.4, 3.5.6.

Referenser

Tryckta källor

Boverket (2024): Konsekvensutredningen till ”Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag” (BFS 2024:1).

Boverket (2024): Redovisning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning år 2023, rapport 2024:10.

Boverket (2024): Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn, rapport 2024:26.

Bygglovsutredningen (2021): Ett nytt regelverk för bygglov (SOU 2021:47).

Byggkontrollutredningen (2023): Ordning och reda – förstärkt och tillförlitlig byggkontroll (SOU 2023:70).

Klimat- och näringslivsdepartementet (2010): En enklare plan- och bygglag, Prop. 209/10:170.

Finansdepartementet (2021): Certifierade byggprojekteringsföretag – en mer förutsägbar byggprocess, Prop. 2021/22:212.

Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag. LI2024/01379 (återfinns i Bilaga 1).

Icke-tryckta källor

Tidsuppskattningar, statistik | SKR, https://skr.se/skr/samhallsplaneringinfrastruktur/planeringbyggandebostad/taxor/taxaplanochbyggglov/tidsuppskattningarfranandrakommuner/tidsuppskattningarstatistik.66583.html Hämtad 2025-01-16.

Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI), https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-naringsgrensindelning-sni/ Hämtad 2025-01-16.

Sveriges Allmännytta, https://www.sverigesallmannytta.se/ Hämtad 2025-01-16.

Boverket. Öppna data - Plan- och byggenkäten, https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/oppna-data/plan--och-byggenkaten/ Hämtad 2025-01-16.

Författningar och andra rättsakter

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (BFS 2024:1).

Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

STAFS 2020:1 - Swedacs föreskrifter och allmänna råd om ackreditering.

STAFS 2022:14 - Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls föreskrifter om avgifter för ackrediterade organ m.m.

Bilaga 1 – Regeringsuppdraget

Regeringsbeslut
2024-06-20
LI2024/01379

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag

Regeringens beslut

Regeringen ger Boverket i uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag.

Boverket ska

- överväga och föreslå vilka delar av kommunens kontroll och tillsyn som kan begränsas eller helt undantas när ett certifierat byggprojekteringsföretag används,
- överväga och föreslå vilka fler typer av byggnader som certifierade byggprojekteringsföretag kan användas för,
- överväga och föreslå de ytterligare krav som behöver ingå i certifieringen,
- överväga och vid behov föreslå ytterligare kontroll av certifierade byggprojekteringsföretag och deras projekt, samt
- lämna nödvändiga författningsförslag och ge exempel på nödvändiga föreskrifter.

Boverket ska även redovisa en konsekvensutredning. Konsekvensutredningen bör beskriva bl.a. konsekvenserna av att undanta projekt där ett certifierat byggprojekteringsföretag används från kommunal prövning och kontroll, vilken roll kommunen då får i byggprocessen samt om förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen.

Boverket ska vid genomförandet av uppdraget föra dialog med och inhämta synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) samt andra relevanta aktörer.

Boverket ska löpande informera Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Boverket ska ta andra förslag som bereds inom Regeringskansliet i beaktande vid utformningen av förslagen.

Boverket ska senast den 3 februari 2025 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastruktur-departementet).

För uppdraget får Boverket under 2024 använda högst 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:4 Boverket, anslagsposten 3 Till nationellt arbete inom boende-, samhällsplanerings- och byggområdet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 september 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 1 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund och skälen för regeringens beslut

Certifierade byggprojekteringsföretag har införts som en ny aktör i plan- och byggsystemet (prop. 2021/22:212, bet. 2021/22:CU35, rskr. 2021/22:449). Reformen trädde i kraft den 1 augusti 2022 och Boverket har därefter tagit fram föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (Boverkets föreskrifter och allmänna råd [2024:1] om certifierade byggprojekteringsföretag). Reformen syftar till att öka förutsägbarheten och effektiviteten i byggprocessen för de byggherrar som använder ett certifierat byggprojekteringsföretag och att underlätta repeterbara processer vid byggande av bostäder.

Under beredningen av reformen ifrågasatte flera remissinstanser om en mer förutsägbar byggprocess skulle uppnås, eftersom kommunerna även fortsättningsvis kan utöva kontroll och ingripa med tillsyn. Krav på rättelse i efterhand, när byggnaden redan är uppförd, är svåra och kostsamma både för byggherren och kommunen och kan leda till förseningar och osäkerhet om när byggnaden kan tas i bruk.

Samtidigt är de samhällsekonomiska kostnaderna för fel, brister och skador inom byggsektorn stora, se bl.a. Boverkets rapport Uppdrag att motverka arbetslivskriminalitet, fel, brister och skador inom byggsektorn (2022:16) samt Boverkets rapport Kartläggning av fel, brister och skador inom byggsektorn (2018:36).

Kommunernas olika tolkningar av byggreglerna är ett hinder för seriella processer, innovation och effektivitet i bostadsbyggandet eftersom det försvårar och fördröjer byggprocessen samt genererar merkostnader. Förutsägbarheten i byggprocessen behöver öka, inte minst för att underlätta ett seriellt byggande. Det bör därför utredas hur reformen med certifierade byggprojekteringsföretag kan utvecklas för att ytterligare öka förutsägbarheten och effektiviteten i hela byggprocessen – inte bara fram till startbesked – och därmed underlätta för seriellt byggande. Oron över

kommunens möjlighet att ingripa med tillsynsåtgärder i ett senare skede eller vägra byggherren slutbesked kan hämma intresset för reformen och på så sätt utgöra hinder för dess genomslag. Det bör därför övervägas om fler delar av kommunens kontroll och tillsyn kan undantas när ett certifierat byggprojekteringsföretag används. Exempel på uppgifter som byggnads-nämnderna idag har, trots att ett certifierat byggprojekteringsföretag används, är fastställande av kontrollplan, arbetsplatsbesök och utfärdande av slutbesked.

I dag kan certifierade byggprojekteringsföretag endast användas för projekteringen av vissa bostadshus. För att göra det mer attraktivt att vara ett certifierat byggprojekteringsföretag och öka förutsägbarheten under byggprocessen vid uppförande av fler typer av byggnader bör det utredas om reformen även kan utvecklas till att tillåta uppförande av andra typer av byggnader än vissa bostadshus.

Certifierade byggprojekteringsföretag behöver även fortsatt omfattas av ett kontrollsystem som är tillförlitligt och säkerställer att de certifierade byggprojekteringsföretagen besitter den kompetens och erfarenhet som krävs och att de byggnader som uppförs lever upp till samhällets krav. En utveckling av reformen behöver därför även ske gällande vilka krav som ställs för certifiering samt i fråga om hur tillsyn kan ske av de certifierade företagen och deras projekt.

Reformen med certifierade byggprojekteringsföretag behöver utvecklas för att möjliggöra en ökad förutsägbarhet genom hela byggprocessen, och därmed även förstärka incitamenten för att använda certifierade byggprojekteringsföretag.

På regeringens vägnar
Andreas Carlson
Lars I Eriksson

Kopia till
Statsrådsberedningen/EU CRP1
Justitiedepartementet/L6
Utrikesdepartementet/HI
Försvarsdepartementet/ESS
Socialdepartementet/SOF
Finansdepartementet/BA och K
Kulturdepartementet/KKM
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/SPN och RS
Kammarkollegiet
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Sveriges Kommuner och Regioner

Bilaga 2 – Företag och näringsgrenar som potentiellt berörs

Tabell 1 visar antal företag, fördelat över storleksklasser och per verksamhetsområde, som kan beröras av Boverkets förslag. Tabellvärdena avser år 2024.

Tabell 1. Antal företag, fördelat över antal anställda och näringsgren som kan beröras av Boverkets förslag

Bransch	**SNI-kod**	0	1–9	10–49	50–99	100–199	200–499	500+	**Summa**
Tillverkning av monteringsfärdiga trähus	16.231	360	131	57	16	3	4	0	**571**
Utvecklare av byggprojekt	41.100	821	174	22	0	3	0	0	**1 020**
Entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	41.200	16 485	8 976	1 263	120	30	18	7	**26 899**
Fastighetsbolag, bostäder	68.201	21 443	3 089	328	71	33	24	1	**24 989**
Fastighetsbolag, andra lokaler	68.203	23 472	1 622	183	25	19	7	3	**25 331**
Bostadsrättsföreningar	68.204	21 476	2 707	40	0	0	0	0	**24 223**
Arkitektkontor	71.110	3 118	1 098	125	12	4	2	1	**4 360**
Tekniska konsultbyråer inom bygg- och anläggningsteknik	71.121	8 787	5 208	392	33	13	7	7	**14 447**
Teknisk konsultverksamhet inom energi med mera	71.124	3 421	1 770	201	15	11	1	0	**5 419**
Övriga tekniska konsultbyråer	71.129	1 963	729	75	10	3	5	2	**2 787**
Tekniska provnings- och analysföretag	71.200	822	409	63	10	5	7	5	**1 321**

Källa: SCB, Företagsdatabasen (FDB).

Bilaga 3 – Produktionsvolymer för olika byggnadstyper

Tabell 2 visar bygglov för nybyggnad på årsbasis, uttryckt i kvm bruttoarea och fördelat över ett antal olika hustyper.

Tabell 2. Bygglov för nybyggnad, bruttoarea, kvm efter hustyp och år

Hustyp/byggnadstyp	2019	2020	2021	2022	2023
Småhus	2 223 675	2 360 372	3 046 865	2 506 605	1 229 481
Flerbostadshus	3 304 968	4 132 303	5 130 022	3 929 907	1 763 053
Specialbostäder	433 153	517 395	325 445	209 899	271 618
Fritidshus	314 656	331 433	514 474	452 299	219 180
Kontor	510 625	577 770	505 474	528 542	505 802
Affär	284 344	219 407	280 236	248 805	133 152
Skolor och universitet	374 483	588 425	438 290	474 129	413 269
Kultur, underhållning, sport	192 845	299 496	419 053	236 511	153 782
Sjukvård och omsorg	78 045	30 873	80 209	174 460	34 043
Industri och lager	1 986 006	1 713 030	2 757 101	2 844 859	2 952 391

Källa: SCB

Bilaga 4 – Förenklade processmatriser

Process utan CBF (Vanlig hantering av byggnadsnämnden)

Tabell 1. Beskrivande text

Skede	lovansökan	lov	tek-niskt sam-råd	startbesked	Kontrollplan (KP)	arbetsplats-besök	slutsamråd	slutbesked	Lov-ansökan
Byggherre (BH)	BH anmäler KA				BH föreslår KP				BH anmäler KA
Byggnadsnämnd (BN)		BN beslutar KA BN prövar utformnings-krav (UK)	BN kallar KA	BN beslutar KP BN bedömer tekniska egenskaps-krav (TE)		BN skickar protokoll till BH och KA	BN kallar BH och KA	BN prövar att bygglov, KP med mera följts, samt om tillsyn (inklusive UK och TE)	
Kontrollansvarig (KA)					KA biträder BH med KP		KA lämnar underlag		
CBF	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Process med CBF i såväl lov- som byggprocessen

Tabell 2. Beskrivande text

Skede	lovansökan	lov	tekniskt samråd	startbesked	Kontrollplan (KP)	arbetsplats-besök	slutsamråd	slutbesked
Byggherre (BH)	BH anmäler CBF		BH anmäler CBF		---	---		
Byggnads-nämnd (BN)		BN beslutar CBF BN prövar ej utformnings-krav	BN kallar CBF (om samråd behövs)	BN beslutar ej KP BN bedömer ej tekniska egenskapskrav	---	---	BN kallar BH och CBF	BN prövar att bygglov med mera följts, samt om till-syn (annat än UK och TE)
Kontrollan-svarig (KA)	---	---	---	---	---	---	---	---
Certifierat byggbedöm-ningsföretag (CBF)	CBF intygar att UK upp-fylls				CBF tar fram kontrolldoku-mentation och biträder BH	---	CBF lämnar underlag	

Process med CBF endast i lovprocessen

Tabell 3. Beskrivande text

Skede	lovansökan	lov	tekniskt samråd	startbesked	Kontrollplan (KP)	arbetsplats-besök	slutsamråd	slutbesked
Byggherre (BH)	BH anmäler CBF		BH anmäler KA		BH föreslår KP			
Byggnads-nämnd (BN)		BN beslutar CBF BN prövar ej utformnings-krav	BN kallar KA	BN beslutar KP BN bedömer tekniska egen-skapskrav			BN kallar BH och KA	BN prövar att -bygglov, KP men mera följts, samt om tillsyn (annat än UK)
Kontrollan-svarig (KA)	---	---			KA biträder BH med KP		KA lämnar un-derlag	
Certifierat byggbedöm-ningsföretag (CBF)	CBF intygar att UK upp-fylls		---	---	---	---	---	---

Process med CBF endast i byggprocessen

Tabell 4. Beskrivande text.

Skede	lovansökan	lov	tekniskt samråd	startbesked	Kontrollplan (KP)	arbetsplats-besök	slutsamråd	slutbesked
Byggherre (BH)	BH anmäler KA eller CBF		BH anmäler CBF		---	---		
Byggnads-nämnd (BN)		BN prövar ut-formningskrav	BN kallar CBF	BN beslutar ej KP BN bedömer ej tekniska egenskapskrav	---	---	BN kallar CBF	BN prövar att bygglov med mera följts, samt om till-syn (annat än TE)
Kontrollan-svarig (KA)			---	---	---	---	---	---
Certifierat byggbedöm-ningsföretag (CBF)	---	---			CBF tar fram kontrolldoku-mentation och biträder BH	---	CBF lämnar underlag	

Fastställd: dnr 5913/2024

Boverket

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se